

Brutus
Examen Phil.
Glossari
Apparatus Sum
& Compendium

1127

Pharmacopœi Parisienses

ex dono Magistri
Gillet
Antiqui Præfecti

1764

Dr. J. West, ¹⁸⁴² Phoenix & Co. - 1/2

2000. {Citation, 97-1-1348.80}

1. *Scutellaria*, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842,

1. The first book in the collection is: 8.1555

Wilhelm sine quibus, 97.
et 179.

Table

- 19) Brasavolus (A.). Examen Catapotiorum... Lugdini, 1544, 21
20) Gessner (C.). Apparatus et delectus simplicium medicamentorum
Lugdini, 1542, 275 p.

^{R.F.}
ANTONII

MVSAE BRASAVOLI

MEDICI FERRA-

RIENSIS

EXAMEN omnium Catapotiorum uel
Pilularum, quarum apud Pharmacopolas
usus est. ad Illustrem

ALPHONSVM ESTENSEM.

CONRADI Gesneri medici Tigurini enumeratio
medicamentorum purgantium, uomitoriorum, & al-
uum bonam facientium, ordine alphabeti. p. 187.

Omnia nunc primùm & nata & excusa.

LVGDVNI SVB SCVTO

COLONIENSIS. 1544

AD ILLVSTREM ALPHON
SVM ESTENSEM, ILLVSTRIS.

Alphonſi ducis Ferrariæ filium, & optimæ
ſpei aduleſcentem,

ANTONIVS MVSA BRASAVOLVS.

OGITANTI mihi, Alphonſe præſtantiſſ. cui hic libellus mole quidē paruus, ſed qui nō pauca in noſtra hac arte ſpectatu digna complectatur, inſcribendus eſſet: tu unus præ cunctis occuſiſti, qui cum ſis ætate paruus, multos tamen literis, prudentia, ſapientia, liberalitate, ac animi magnitudine excedis: ut in hac tam tenera ætate plus ſpōdere uidearis, quā qui uigeſimū quintū annum attigēre. Paruus igitur libellus tibi paruo puero inſcribendus eſt: cum ne in eius lectione fatigeris, tum ut ad literas amplectendas exciteris. Ad quas tamē capeſſendas aſſiduum habes præceptorem, uirum doctiſſimū Peregrinum Moratum, non paucis uiris noſtra hac ætate præferendum. Nec parū mouent me ad hanc electionem Illuſtriſſ. patris tui uerba in illa ultima ægritudine, qua ab his mundi curis exemptus, ad ſydera euectus eſt, quibus tanto amore, tanta charitate, tamq; ardenti pietate, te nobis non ſemel cōmendauit. Imò & iure optimo tibi debetur hic libellus, cum ſoror tua Illuſtriſſ. Eleonora natu grādiſſ. libellū de Syrupis naſta ſit, quem hic proximus labor conſecutus eſt. hoc tu natu minor, iure ipſo potiſſ. ac tibi inſcribatur, par eſt. Accipe igitur hilari fronte manuſculum hoc Illuſtriſſ. Alphōſe. Sic enim nos allicies, ut in tuū decus alia multo maiora cōparemus, & eos qui ſtudia literarū ſectātur, ut cœpiſti, ama. Vale.

Antonii Musæ Brasa-

VOLI MEDICI FERRA
RIENSIS,

Examen Catapotiorum, seu Pilularum,
quorum usus est apud Phar-
macopolas.

INTERLOCUTORES.

BRASAVOLVS.   SENEX.

BRASAVOLVS.

ON aduenis inexpectate, ô uenerande
Senex, nam diu est quod hîc te expecto:
ambigebamq; & mecum ipse cogita-
bam, an sinistri quicquam tibi contigis-
set. hora etenim dudum trãfacta est, qua
ad nos te uenturum dixerat. Iamiam mancipium hoc ad
te mittere parabam, nisi prestò adfuisses, qui tam longæ
moræ causam disceret, & ad nos quãtò ocius fieri pos-
set, reuerteretur. SEN. Imò non pauca fuêre impedi-
menta, quæ nos hætenus à tam dulci colloquio, & à no-
bis immodicè optato impediêre. Sed unum præ omnibus
mirè me uexauit, & adhuc uexare non desinit. BRA.
Quidnam hoc est nû Senex? ut ego tecum uel providere,
uel condolare possim. SE. Vir quidam, imò potius rabu-
la & maledica cornix de me obloquutus est, cum mihi
iam diu instituerim esse uirum probum, neminẽ lædere,
de nemine uel ioco obloqui: hic autẽ ut uir est procacis-

simus, & vuula (ut aiunt) linguacior, in res meas ueluti Rhinoceros obringit, me traducit, de me passim obloquitur: per Herculem moriar, nisi id efficiam, ut suis dentibus sibi linguam mordicet, & citra dentes sub palato coereat. B R A. Non decet senem uirum & Christianum hæc facere, nedum cogitare. S E. Imò maxime decet, ne hæc mala bestia de bonis & probis uiris iterum obloqui audeat. B R A. Quid dixit tandem? quæ atra fulmina hæc fuere? S E. Ea quæ nec ferre possum, nec feram, quoad dignam de ipso pro tanto scelere uindictam sumam. B R A. Igitur Iesum Christum patrem nostrum & præceptorem non imitaberis, qui pro nobis tot contumelias passus est, tot iurgia, tot uerbera, & tu minimum uerbum ferre non potes? S E. Non sum ego Christus, quem etiam nec Petrus, nec multi alij discipuli in omnibus imitari potuerunt. Si uerba illa in te dicta fuissent, & tu quoque irascereris, & uehementi ira excandesceres. B R A. Dic (ni piget) ea quæ de te obloquutus est, sunt ne uera, an falsa? S E. Vera? imò falsissima. B R A. Is igitur uir falsus est qui de te falsissima obloquebatur. S E. Et falsissimus si dici possit. B R A. Propter quid falsissimus? S E. Quia de me suis conspurcatis uerbis falsissima in publicum effundebat. B R A. O bone senex, quis fecit hunc esse uirum falsissimum? S E. Aliud cogitare non possum, præterquam à suo malo genio in hanc miseriam ductum esse. B R A. Tu ipse uera causa es, cur hic falsissimus sit. S E. Ego, quid inquis? B R A. Dic, nonne ob id falsus est, quia de te falsa obloqui uoluit? S E. Profectò. B R A. Tu igitur causa es cur sit homo falsus, cum de te falsa loquutus sit.

Vnde

Vnde uindictam sumpſisti, nec opus est amplius ſumas: quia hunc hominem falſum feciſti, & ipſemet ſibi iniuriam fecit, utpote abs te conuiſtus mendacij: atque ita cum te lædere uoluerit, ſeiſum læſit imprudens, quia ſe falſum fecit, non tibi nocuit. Adde hunc hominem illa de te non dixiſſe, quæ de te falſa dixit. nempe ſi falſa ſunt, tu is non es de quo obloquebatur. S E. De meipſo obloquebatur. B R A. Quomodo de te, ſi non erat uerũ? S E. Ea omnia ſub meo nomine protulit. B R A. Veruntanẽ hoc tuo nomine, uel ſimili quamplures uocantur. S E. Addebat cognomen. B R A. Imò & ſi te digito oſendiſſet, & falſa dixiſſet, de te nullo pacto loquebatur. Dic ſi te Regem Galliæ, aut Chriſtianorum Imperatorem uocaret atq; ſalutaret, ægre ferres ne? S E. Non ægre ferrem, ſed hunc ueluti fatuum deriderem. B R A. Quamobrem? S E. Quia nec Rex Galliæ ſum, nec Chriſtianorum Imperator, & longe abeſt ut ſim. B R A. Si igitur uocet te falſarium, ſi fœneratorem, cur non derides, cùm in hoc deperdito hominum genere non ſis? S E. Fortè alijs hominibus ſuadebit, me his uitijs eſſe cõſperſum. B R A. Quomodo ſuadebit, ſi hæc in te nullus inuenire poterit? Imò ipſe ſceleſtus, & apud omnes homines infamis euadet, cùm te eſſe probum uirum atq; integrum, abſque labe, abſq; uitio, abſque macula experientur & comproba-bunt: & hi qui audient, inter ſe muſitabunt, quàm hæc peſſima lingua & uipera de hoc probo uiro maledicit. quamobrem ipſe ſibiipſi, & non tibi iniuriam facit, nam infamem ſe reddit, & à Deo ac probis hominibus odio habetur. Nescis quid ſuperioribus annis mihi cõtigerit?

S E. De illo, qui totis uiribus in publicis scholis tuum no-
 men temerare ausus est? B R A. De illo inquam. is cœpit
 priuatim & publicè de me obloqui, quem tamen paulò
 prius officijs & non mediocribus promeruerã. Sed ego
 uice uersa de eo bene dicere non quidem cœpi, sed perse-
 ueraui, ut deniq; ipse ex suis maledictis ac nostris bene-
 dictis & benefactis iam cœperit per totam urbem digito
 monstrari infami, & à quibusdam (in hoc tamen impro-
 bis) excrementis pollui atq; inquinari. Si hic igitur de te
 male loquutus est, tu de illo bene dicas, ne simul & ipse
 maledicendo malus efficiaris. Scis cur ille de te male lo-
 cutus est? S E. Nec possum mente cœcipere. B R A. Quia
 malus, & (ut inquit Seneca) bene dicere nescit. S E. Ta-
 men non possum non ægreferre. B R A. Quia uir es pin-
 guioris Mineruæ, tuaq; opinione falleris. Verè enim di-
 ctum est, Neminem nisi ex seipso ledi posse. & id tibi il-
 latum esse putas, quod sibi intulit. non enim in sapientis
 animum cadit iniuria, ut Plato & Plutarchus ille Chæro-
 neus lōga quadam oratione ostendit. Quid curas latran-
 tium canum uoces, modò dētibus obesse non possint? S E.
 Nihil. B R A. Aequè nihil cures maledicētū uoces, quos
 philosophi omnes non ab re canes uocitant. obganniant
 igitur insidiosæ uulpes, crocitant, latrent de bonis uiris
 per plateas, per templa, per uicos, per angiportus, nihil
 aliud faciūt, quàm ut se pessimos uiros esse ostendant. Tu
 uerò tetragonū Aristotelis corpus imiteris, quod in quā-
 cunq; ieceris partē recto labore sessile est. Noli à recta
 uia, a recto transte declineare, si quis alter improbus esse
 uelit, imò pro hoc maledico, pro hoc scelestissimo uiro,
 qui

qui maledicendo sua labia contaminat, immortalē Deum exora, ut illi ignoscat, illi rectam & integram mentem condonet, ut suos errores noscens ad Deum cōuertatur, & benedicere simul, ac bene uiuere discat: tūque simul improborum maledicta & calumnias contemnere discas, ac etiam id dicas quod Augustus ad Tyberium, Satis est si hoc habemus ne quis nobis maledicēdo malefacere possit. hoc autē assequutus iam es si probus uir fueris. s E. Hæc facilius dici possunt quàm fieri. B R A. Imò fieri æquē facile est. s E. Nescio si tam constanter ipso opere ageres, ut uerbis agendū suades. B R A. Imò expertus es (absit iactantia) nos idem opere effēcisse. An præterijt memoria coniuratorū illorum contra nos pugnantiū, qui cū ab Illustriß. principe ex albo illorū qui publicē proficētur expūcti sōrent, hoc in me referebāt. cōuenere simul, nosq; & maledictis & malefactis irritare cōperūt. At semper cōstātī animo omnia tulimus, multos ex ipsis, officijs & non modicis affēcimus, de alijs benedicere non desymus, maledicant ipsi quantum lubet, & quātum possunt. Cumq; amicorum cōiunctiones nostræ sint multo maiores, multoq; ampliores, quàm illorū, omnia quæ dicebant, omnia quæ agebant ad minima nobis referebantur: illa (ut decet) in bonam partē accipiebamus, Deumq; pro illis exorabamus, ut ad bonam frugem redirent, & resipiscerēt. s E. Omnia noui, & scio, si obesse potuissent, etiam suo maximo incommodo obesse non destitissent: tamen non possum mente concipere aliquem esse cui placeat ut de se maledicat quispiam. B R A s. Pulo & tēnūquam uidisse uel expertū esse uerē integrū uirum, &

uerè humanum. Dic quid aliud est iniuria, quàm aliquem uirum bono priuare? s E. Quæ dicis (nisi apertius loquaris) nō accipio. B R A. Vt accipias curabo. Si aliquis tibi iniuriam facit, quid hic facit? s E. Vel de me obloquitur, uel mea bona furatur, uel filiam corrumpit: hæc, & huius generis alia iniurias esse & insanum uulgus iudicat. B R A. Hoc est quod petebam in illa sententia citata, qua dicebamus, iniuriam esse hominem aliquo bono priuare. Si quis ergo tua bona surripiat, tibi iniuriam facit, quia his bonis te priuat. Si tuam filiam corrumpit, tibi iniuriam facit, quia priuat te pudica filia & uirgine, quod bonum est: & ideo iniuriam facere, est hominem aliquo bono priuare. s E. Iam accepi, & ita esse cōstat. imò & pati iniuriā est aliquo bono priuari in quocunq; genere sit. B R A. Dic autem quid est uerū bonū, nisi uirtus. nā diuitiæ labiles sunt & caducæ. pulchritudo fluida est, & tāquā flos breui euanescit. robur diuturno tēpore lāguescit. Vnde nō ab re à Stellato poëta dictū est,

Præter uirtutem non est durabile quicquam,
 Diuitiæ pereunt, species quoque, robur, honores,
 Cuncta cadunt, Virtus æterna in tempora durat,
 Quam fortuna nequit, nec tollere longa uetustas.

s E. Hæc ita esse constat, & nullus uel ignarus inficias it. B R A. At uirtus ab eo auferri non potest, qui illam habet. s E. Et hoc asserunt omnes. B R A. Igitur uir probus iniuria affici non potest, quoniā eius probitas ab eo auferri non ualet, nec unquā hoc bono priuari cōtingit. hoc ferè argumēto aut simili usus est Maximus Tyrius, cū probare contendebat, probum uirum iniuriam non pati.

pati. nam uirtute priuari nequit: & improbus est, qui iniuriam patitur, ac subit. Imò eodem loco probare contendit, improbum uirū non posse pati iniuriam, quia uirtutem non habet qua possit priuari, & longissimis uerbis non esse referendam iniuriam suadere nititur. Dic num is qui te iniuria affecit, & de te maledixit, aut de alio, à te ipso & ab alijs uituperio afficitur, & uir improbus existimatur? S E. Equidem uituperio afficitur. B R A. At si iniuriam referre uolueris, nōne & tu uituperio dignus eris? S E. Si recta mentis acie contemplor, ita esse constat. B R A. Propterea & tu ipse noli hunc uirum in improbitate imitari, ne & tu uituperij participes euadas. S E. A nobis dictum est superius facilius esse hæc dicere, quàm facere. B R A. Et à nobis responsum est, facilius esse facere, quàm dicere. nam facere nihil aliud est, quàm à referenda iniuria abstinere. quod facillimum est, cū inferre iniuriam sit difficillimum: nam opus est media inuenire, per quæ inferatur, pericula euitare, quæ iam contingere possent. Cū igitur te accepisse iniuriam putas, hoc est potissimum documentum, cohibe animum, mentem tuam statim reprime, noli uel minimum temporis supra hanc rem cogitare. Quippe (ut Maximi exemplo utar) sicut inter corporis morbos qui serpūt, contumaciter sanitati resistūt, ac propterea oportet firmum curationis genus adhibere, ut quod superest tibi, saluum fiat: Ita in iniuria referenda, quæ optime serpenti morbo comparatur. nam quandoq; per urbes, quādoque per prouincias adeò serpit, ut infinitorum malorum causa sit, nisi firmum remedium exhibeatur. est au-

tem firmum remedium, cohibere pati q̃; quod aliquis putabit esse iniuriam: sed iniuria uerè non est, si quid sit iniuria ad unguè consideremus. Nostris his temporibus calamitatibus plenis, uidemus ob iniurias Carolum Imperatorem Quintū copioso exercitu in Galliam ingressum esse, & Franciscum Gallorum Regem non minori exercitu ecōtrario oppugnare. poterat autem uel uno minimo uerbulo pax inter hos componi, sed uterq; putat se iniuria affectum. Quis uerò eorum rectè bellet, aut quis non rectè, nouit gloriosus Deus, qui illi opem ferat, qui studet eius sanctam fidem erigere, cōfirmare, & ampliare, & qui Italiam in tranquilla pace seruare debeat. In reliquis prouideat Deus, faxitq; ut summi pastores, qui in Petri cathedra sedent, & Christi clauēs habere profitentur, potius bella sedent, quàm ea mouere conentur. S E. Tu igitur neq; Gallorum, neq; Imperatoris factiones sequeris? B R A. Et impense fatuos existimo qui sequuntur. cum Paulo dicam, Quæ supra me, nihil ad me. quantum in me sit, Deum optimum oro, ut integra pace fruatur. Quòd si fieri non possit, is superet qui Deo placebit, & qui Christianam religionem augere debet, & illustrissimum Ducem nostrū in pace relicturus est. sit quicumq; is superet, uincat, fiat totius Christianæ religionis dux, & antesignanus. At ad rem nostrā redeuntes, sola iniuria, uel credita iniuria, tatarū litū causa est, & alicuius ingētis facinoris erit. S E. Si hi qui summi sunt in Christiana fide procures iniuriā referunt, cur ego homuncio referre non debeo? B R A. De his tam magnis uiris loqui nostrum non est. In genere tamen dicemus illos neq; esse Chri

Christianos, neq; Christi imitatores, qui iniurias patienter non ferunt. S E. Si hæc à principib. despiceretur, & placidè ferrent iniurias, omnes de illis temerè maledicerent. B R A. Maledicant quâtum lubet, si ipsi Christiani sunt, negligere debent, & prauorum maledicentias contemnere. Quippe principis officiũ est, illos punire qui in alios iniuriam inferunt: eis uerò sponte & libenter parcere, qui in ipsosmet Principes inferre conantur. S E. Ille luc duci non possum, ut credam te libenter iniurias pati. B R A. Hoc ad rem nihil facit. Si tibi cordi est meam naturam cognoscere, eam à cunis usque explicabo. S E. Hoc mihi gratissimum erit, nam forte commonitus iniurias ferre addiscã. Sicuti uxorem meam abs te frenare didici, & iam domi tranquilla pace fruor. B R A. Ego meopte ingenio in uindictam inclinor, & nisi Deus optimus mentem meam direxisset, de omni etiam exili iniuria uindictam referre optarem, nec quicquam nunimum ferre possem. Tamen à Deo mihi datum est, ut hanc naturalem inclinationem cognoscerem, & cognitam superarem, ac profligarem. S E N. Optima uictoria hæc est, quam supra omnes alias collaudat Salomon. sed quomodo te ipsum uincere potuisti, & à quo præceptore hanc artem didicisti, ut naturam propriam tibi à materno utero insitam superare possis? B R A. Omnia tibi explanare tentabo si aures porrexeris. Ut dixi, meapte natura, iniurias ferre non poteram. Tamẽ à pueritia Deus quandam bonam mentem mihi concessit, & in bonum propensam. S E N. Quomodo in bonum propensa erat, si uindictam inferre cupiebas? B R A. Hoc audias, in alijs quibusq;

busq; actibus. nam satis recta erat de se, modo non afficeretur iniuria: nec unquam inferre iniuriam optabat, licet quandoq; referre cogitaret. Ita q; hac recta mente, à Deo (ut arbitror) ductus, omnes actiones meas in Deum dirigebam, illum frequenter exorans, ut dirigeret gressus meos in semitas suas. Imò in puerili illa ætate, quæ prope infantiam est, ante pubertatem, orationes quasdam & preces ad Deum mihi fingebam, quibus maiestatem eius orabam, ut bonũ me redderet, & ad discendũ aptũ, & talem me effingeret, ut continuò mandata eius seruarem: nõnullaq; alia addebã, ut nostræ uires suppetere poterant. Fortè benignus Deus & misericors hũc animum respiciens, in melius direxit, & perseverare fecit. Imò nihil tunc agebam, quin ad uota succederet. Progrediẽte ætate humanioribus literis incumbere cœpi, diuinum auxilium non defuit. etenim nullus erat qui me ad bonas literas hortaretur & excitaret. Quin mater mea uiro orata, ut erat circa filios tenella, cum noctu surgebam ut literis incumberem, conquerebatur, mihi conuitia dicebat. timebat enim ne in illa tam tenera ætate in aliquã sæuam ægritudinem inciderẽ, & ante diem morte præuenirer. Interim clericus effectus sum, templum frequentabam, li-
nea ueste indutus, ad matutinas horas singulo mane surgebam. Musicæ incumbere cœpi, sed gloriosissimo Deo non placuit me per hunc modum illi inferuire. Cœpi Iuri Ciuili incumbere, & Canonico, nec ista fuit mea illa uocatio, qua à Deo uocandus eram. Cœpi liberalibus artibus incumbere, & duce Deo in trium annorum curricula ita profeci, ut diebus festis ad dialecticam interpretandam,

tandā, cū adhuc & puer essem & scholasticus, uocarer. Sequenti anno, artiū & medicinæ (ut inquit) insignia adeptus sum, & anno 1525 Illustriss. Herculi Alphonsi ducis Ferrariæ primogenito inseruire cœpi, qui me in Galliā duxit 1528. S E. Nescio quorsum per hæc discurras. B R A. Statim intelliges. Cū ē Gallia in Italian redij, protinus uxorem duxi anno etatis meæ 28. Tūc per uniuersum transactæ uitæ cursum discurrere cœpi, & manifestē cognoui me ad hāc usque ætatem per conuenientia media, honesta & laude digna peruenisse, idq; non esse factum ex meis uiribus, ex mea industria, uel ex meo ingenio, sed tantum ex nutu Dei, ex uirtute diuina, Deo optimo ductore, qui me huc perduxit, quasi ita illi ex sua infinita bonitate placuit. Et licet à pueritia omnia quæ agerem, omnia quæ cogitarem, in Deum semper referrentur, id erat uniuersali quodā modo factum, non ita statuite ut in hoc particulari discursu 1528, quo tempore intra me disposui, iurauī, ac statui, si non eram futurus probus, saltem studere probos imitari: cœpiq; eo tempore multos Dauidis Psalmos legere, ac relegere, non paucas orationes obmurmurare, multis sacris, quæ missæ uocantur, interesse. officia cū Virginis, tum magnum (ut dicunt) in dies repetere. Sed in his tanta temporis copia conterebatur, ut uix pro negotijs sufficerem, imò re uera non sufficebam. propterea coëgerūt me rei medicæ praxis, & publica lectionum interpretatio, tot Psalmos derelinquere, & tot diuina officia, & hoc factum est (me iudice) Deo ipso gubernante, atq; dirigēte. nam & hoc non minus benefacere est, quàm psalmos cantillare, scilicet,

cet,lectionibus incumbere,publicè docere,rem medicam exercere,negotijs familiaribus, & illis quidem multiplis prouidere. Propterea ut probi uiri officio fungeremur,iterum considerare cœpimus,& mentis acie discurrendo probare illum non esse probū uirum,qui multos Psalmos congerat,qui assiduus in sacris inter sit,si in reliquis uitæ operibus malus sit,quamuis illa bona opera sint. An uero meritoria,uel non meritoria,his disputandum relinquo, quibus otium est de his rebus differere: nam mihi satis est in his rebus patrem meū imitari,auum, atauum, atq; abauum, qui semper probissimū uiri ab universo populo crediti sunt. Cœpimus igitur uias alias tentare, ut probi uiri officio fungeremur, & nunquam à recto tramite uel minimum discederemus. Illud occurrit, si nunquam ingeniolo nostro otium daremus, sed in continuis negotijs esset occupatum, non dari illi commodum uel occasionem aliquam cuiuspiā mali perpetrandi. Itaq; & diurnas & nocturnas horas partiri cœpimus, ut essemus semper in negotio. Verū cum his etiam perpetuis occupationibus, quibus aliquod uitæ spatium transigimus, si quid mihi interim dicebatur aduersum, si quis retulisset (ut sæpe contingebat) aliquem de me obloquutum esse, æstuabat animus, irascebar, cruciabar, de uindicta cogitabam, & quo modo iniuriam referre possem: quamuis circa alia mirè occupatus essem, nēpe malignus hostis diabolus iniuriæ speciem suggererat. Tunc nouimus, & hanc non esse perfectam uiam ad probitatem, & ad ferendas iniurias: deniq; multis uis consideratis, in illam peruenimus, atq; descendimus, & in illa assuescere cœpimus,

cœpinus, perseueramus, & perseuaraturos statuimus, quæ est in omni re, in omni cogitatione, in omni negotio, quantũ possibile sit Christi uestigia imitari. Cœpi igitur cùm aliquis mihi dicebat, in tali uirorum confesso omnes de te honestè locuti sunt, præter magnũ illum Satrapam & publicum maledicum, qui mirè obloquebatur. Tunc intra meipsum cogitare incipiebam (quamuis arderet animus in uindictã) quid fecit in hoc casu Christus noster? quomodo se gessit in illos, qui cum blasphemijs atq; conuiuijs irritabãt? noscebamus, legebamusq; pro illis Deum patrem exorasse, ut illis parceret, qui nesciebant quid facerent. Cœpi & ego Christum imitari, pro his Deum orans, qui de me obloquebantur, qui lædere cupiebãt, & tentabant. Sed primis illis uicibus cùm hanc artem exercere cœpi (etenim ars quedã est hæc Christi imitatio) in primo illo uestibulo sensus mirè pugnabãt, & imaginatio ipsa fermè refugiebat, distorquebatur animus, ut pedem ferè ab hac bona imitatione retraherent, & pro his orandum esse nolent. Veruntamen ratio ipsa, quæ id sibi agendum statuerat, repugnabat, reprimebatq; sensus. Et hæc erat non mediocris pugna, quia meapte natura in uindictam pronus eram; tamen cùm ratio bis, ter, & quater sensum uicisset, deinde facilius & cum minori labore superabat, & facilius cedebant sensus. Mirumq; audias, cum iam ratio sensuum domina esset & præses, in meipso tamen expertus sum rationem ipsam quandoq; facilius, quandoq; difficilius uictoriam assequi. Id ego corporis humoribus attribuebam, qui in dies regeneratur, & soluitur; cum enim biliosi essent, tunc sensuum appetentia magis

magis uigebat. Verum deniq; rationi submittebantur sensus, cœpimusq; non solum uerè, & ex tota mente, & ex tota anima nostra illis parcere, & Deum pro eisde orare, sed etiam ore, aliquibus audientibus, cum mihi simile quid referebatur, dicebam: hi fortè qui de me obloquuntur, magis me cognoscūt, quàm uos faciatis. & certè (in hoc enim non te decipiā) primis illis uicibus, quando hæc dicere cœpi, ore loquebar, non corde: postea paulatim assuescere cœpi: prius autem natura sæpius repugnante. Imò diabolus (ut arbitror) hominum hostis acerrimus, in memoriam meam plurimum philosophorum, tum poetarum, tum historicorum dicta reuocabat, quibus iubent, inimicis non esse parcendum, sed conuenire, illis se terribilem reddere: quæ cum fidei nostræ opposita esse cognoscerem, statim ad Christi imitationē me uertebam, cuius dicta & gesta his penitus & ex diametro opposebatur, & eū pro summo philosopho, & pro summo poeta, & pro summo historico habebā: in hacq; demonis suggestionē, & rationis pugna, mēs non sine magno labore superabat, & paulatim uictoriæ in hac pugna assuescebat. S E. Non possum non putare hunc laborem esse magnum. B R A. Et hoc unum non prætermittam, in illis primordiis huius imitationis non esse satis uerba Christi legere, atque gesta, nisi aliquem probum uirum adeas, qui iam huic pugnae assuetus sit, & quem actu ita se gerere uideas, & ex animo hoc faciat, non autem ex inani quadam gloriola: nam multi sunt, qui ex inani gloria Christum imitari student, ut uideantur ab hominibus, & probi iudicentur: qui ex hoc suam mercedem habēt.

SEN. Quem imitatus es in hoc opere? BRA. Elegi præ omnibus patrum meum Ioannem Brasauolum, qui habebatur tanquam probitatis specimē & exemplar in hac urbe, cui animum meum explicavi, & totam mentē aperui. Ille intētionem meam summē laudauit, & simul documenta quædam ad hunc finem assequendum tradidit, quæ supra modum prodesse reperi. SEN. Quæ nam fuere hæc tam salubria documēta? BRA. Vnū fuit, hominē non moueri aliquo intrinseco affectu, sed omnes superare. SE. Quomodo hoc intelligis? nam ad bonos affectus moueri oportet. BR. Loquebatur de affectib. animæ concupiscibilis, scilicet non irasci re etiā quæ ad iram prouocet imminēte, hoc est non multū irasci, & si possibile est, nihil irasci: non gaudere re quæ ad gaudium faciat irritante: non tristari aduersis, & prosperis non lætari. SE. Volebat ergo te esse stupidum hominē & lapideū. BR. Scito charissime Senex, hoc unum esse ex potissimis documentis, quæ in probitate dari possint: nam qui affectu aliquo nō mouetur, hic necessario probus est. SE. Quomodo potuisti tu non irasci in aduersis, non gaudere in prosperis, atque lætari? BRA. Ingenue fateor, me nondum illuc peruenisse, & ad illam perfectionē accessisse, sed in dies accedo magis atq; magis, breuiq; futurū spero (Deo fauente) me illam affecuturum, non tamen absq; magno labore, cum sensus omnes ex diametro oppugnēt. SE. In principio quoniam modo perfectionem istam acquirere cœpisti? BRA. Posteaquā in hanc arenā descendimus, omnia ingenue tibi aperiam: Statui intra me omnia siue bona, siue mala essent, in Deū referre, & de

omnibus etiam uel bonis, uel malis illi gratias agere. Cœpiq; illud sapientiæ promulgatum uerbum consyderare, Si bona accepimus de manu Dei, mala autem quare non? Et cœpi constanti animo credere Deum curare mortalia: itaq; cum aliquid mali cōtingebat, uel referebatur, omni-
 potenti Deo gratias agebam, sed primis illis uicibus ore dicebam, & animus erat anceps atq; ægreferebat. Si aliquid prosperū contingebat, iterum laudabam Deum, sed corde gestiebam. Postea paulatim effeci, ut uix doleam in aduersis, uix in prosperis later, & breui futurū spero, quòd his affectibus non commouebor: sum enim huic perfectioni satis propinquus, ut his affectibus non mouear. Ab amicis plerunq; refertur nonnullos de me oblocutos esse: eos negligo, & nisi esset primus quidam sensuum impetus, quem nescio an unquā extinguere potero (nam primi motus in nostra potestate non sunt) iam finem operis affecutus essem. Nunc autem in hoc totis uiribus incumbo, ut primos illos motus comprimā. Si quispiam de me bene loquatur, has laudes paruipendo, uideoq; & tota mente percipio, hæc ad integram sanitatem, & uitæ longitudinem multum cōferre. Si filius mihi in lucem prodeat, aut filia, Bene uenerit, inquit, nihil malum est, quod à Deo mittitur: si moriatur, Deus dedit, Deus abstulit. Si lucror, bona sua dat mihi Deus. si aliqua auferuntur, fortè ille indigebat. His uerbis & constanti animo omnes affectus comprimere studeo. frequenter expertus sum patrum meum Ioannem Brasauolum hoc animo affectum esse. & certe hoc documentum pulcherrimū fuit, & supra omnia quæ dari possunt, & in quo

quo opus est frequenter exerceri si integre assequi debeamus. Exercitium uerò ita incipit, Si omnia in Deum primò uerbis, deinde corde referamus: nam frequenter ex exteriori quodam habitu interiorē prouocamus & excitamus. Multa uerò sunt, quæ ad hoc nos adiuuāt: unum est, si frequenter imbecillitatem nostram consideremus, quòd ex terra cōflati sumus, & stercore pleni, citò corruptibiles, fœtidi. Aliud est, ut humiles esse studeamus, & in ipso nos exerceamus. **SEN.** Quomodo fieri poterit hoc humilitatis exercitium? **BRA.** Quinque à diuo Bernardo referuntur, quæ ad humilitatis exercitium faciunt. Primum est, amor uilitatis, ut ea quærat homo, in quibus & locus quidam uideatur iniuriæ. Secundo, assiduitas subiectionis, ut semper cum aliquo esse uelit, quē reueretur & timeat, ut discat refringere suam uoluntatem. Tertio, comparare se melioribus, ut semper inueniat hominē, cui comparatus ipsi multa defint. Quarto, assidue propriam conditionem considerare: ut ad omnem elationis motū occurrat, quid superbis lutum? quid superbis cinis? Quinto, considerare occultum inspectorem, cui etiam aperta sunt arcana cordis. **SE.** Hæc potius ad cucullatum spectare uidentur, & ad illud nouum genus Franciscanorum, quod uulgus à cucullo Scapucinos uocauit. **BRA.** Imò ad Christianum spectant. **SE.** Habuisti ne alia præcepta à patruo? **BR.** Et cōplura, ut id, Quòd Christi uerba, mores, & gesta semper in pròptu habere, & totus scaterē euangelio, ac Pauli & aliorum apostolorum sententijs. **SE.** Optimum quidē præceptum hoc est, sed (ut arbitror) nunquā illud assequere

rer. BRA. Ne diffidas, ô Senex : nam in illa es ætate, in qua & facile præceptum assequi poteris, & facilius in opus committere. hoc enim in mea ætate difficilius est, quæ uigens est, & in qua feruet bilis, & omnia ad motum prompta sunt. Verum & illud non mediocre documentum fuit, mortem non esse timendam: nam hic timor multorum malorum causa est. tu enim aperta fronte ueritatem profiteri debes, etiam si ob ueritatem immineat mors. Nec illud prætermittam intaetum, sedulo consciëntiam suam examinandam esse, & sacerdoti præsentandam. hoc enim facit, ut seipsum cognoscat homo. Imò antiqui nihil præclarius, nihil excellentius in tota humana uita existimarunt, quàm seipsum cognoscere. propterea ab oraculo Apollinis è cælo aurea illa sententia décidit γινώθι σεαυτὸν. Cognosce teipsum. Quod summus poëtarum Virgilius probum uirum edocere studens innuit, ita canens:

Vir bonus & sapiens, qualem uix repperit ullum
 Millibus è cunctis hominum consultus Apollo,
 Iudex ipse sui totum se explorat ad unguem.
 Quid procures, uaniq; leuis quid opinio uulgi
 Securus, mundi instar habens, teres atque rotundus,
 Externæ ne quid labis per leuia fidat.
 Ille diem quàm longus erit sub sydere Cancri,
 Quantaq; nox tropico se porrigit in Capricorno
 Cogitat, & iusto trutinæ se examine pensat,
 Ne quid hiet, ne quis protuberet angulus, æquis
 Partibus ut coëat, nil ut deliret amussis.
 Sit solidum quodcunque subest, nec inania subtus

Iudicet admotus digitis pellentibus ictus.
 Non prius in dulcem declinat lumina somnum,
 Omnia quàm longi reputauerit acta diei:
 Quò prætergressus, quid gestū in tēpore, quid non.
 Cur ipsi facto decus absuit, aut ratio illi.
 Quid mihi præteritum, cur hæc sententia sedit,
 Quam melius mutare fuit: miseratus egentem.
 Cur aliquem fracta persensi mente dolorem.
 Quid uolui, quid nolle bonum foret. utile honesto
 Cur malus antetuli. num dicto, aut denique uultu
 Perstrictus quisquam: cur me natura magis quàm
 Disciplina trahit. sic dicta & facta per omnia
 Ingrediens, ortuq; & uespere cuncta reuoluens,
 Offensus prauis, dat palmam & præmia rectis.
 Vides hic chariss. Senex, quàm sanctè, quàm piè, quàm
 religiose, quàm Christianè Virgilius, uel quisquis fuit
 poëta ethnicus, & (ut ab aliquibus falsò, ut puto fertur)
 impudicissimus, cecinerit. S E. In sola sui ipsius ferè con-
 sideratione & cognitione, & suorum actuum pensicu-
 latione uirum probum statuit. B R A. Ita est, & nihil
 inueniri potest quod hominem aut meliorem, aut magis
 probum reddere possit confessione (ut nunc utar hoc uo-
 cabulo.) hac enim homo seipsum explorat ad unguem,
 quid fecerit, quid facit, quid se facturum parauerit. S E.
 Hoc equidem non mediocre documentum est, ut homo
 probus euadat. B R A. Imò optimum: nam ita se gerere,
 ut frequenter ab auditore peccatorum eius mala gesta au-
 diantur, est seipsum considerare, & se totū ad unguem
 contemplari, quod ad perfectionem multum facit. S E.

Cum adeò utile sit nostra cōmissa audiri, de nōnullis minor, qui nostro hoc tēpore, confessionē (ut uocāt) è medio auferre tētant. B R. Id auferre tentant, quo in nostra religione nihil perfectius, nihil exquisitius, & nihil ad salutem cōmodius. Nos non solū uidemus apud Theologos confessionē istam ad salutē animarū esse utilissimam & necessariā, sed apud Ethnicos etiā & gentiles quidē eius effectus summē laudatur. S E. Quī nam est hic effectus? B R A. Omitto in præsentiarū omnium delictorū remissio nem, si ex toto corde fiat: sed sui ipsius cognitionē intelligo, quam ex confessione, si pura sit, perfectissimē acquirimus. Nullus enim pura mente auditori peccatorum sua cōmissa refert, qui seipsum, id est hominē suum interiorē non examinauerit, atq; diligenter excusserit, & nō uiderit quibus & quot maculis sit aspersus. Fuit ergo optimū consilium eius, male cōmissa probo cuidam uiro referre. S E. Dedit ne alia documenta patruus? B R A. Et multa, inter quæ illud erat, quod leonino carmine referebat,

Quod tibi tu non uis, alijs fecisse caueto.

Hæc enim est naturæ lex, ne id alteri feceris, quod si tibi fieret, ægreferres. Nec illud prætermisit, nihil ex impro uiso faciendum, aut dicendum, quin prius cōsiderarem, quid contingere possit. S E N. Nec istud fuit uanum documentum. B R A S. Imò & quod Alexander Magnus à Diogene illo Cynico accepit, & eo à morte quādoque liberatus est, cum eius tonsor ante Alexandri ædes sentētiam istam prescriptam inuenisset: & hoc potissimū facit illa consideratio, quia si ira percitus es, interim remittitur, aut cessat: si nimio gaudio afficeris, interim dum finem

finem cōsideras remittitur gaudium, & dicta quædam uana effugis, que illi dicere solent qui nimio gaudio affecti sunt. Nos quamplures uidimus, quibus melius & salubrius fuisset, ita repente non respondisse, nempe irreuocabile uerbū. Augustus Imperator puto ab Athenodoro consilium petēs in ira, in quam præter modū accendebatur, respondit, Nunquam in uindictam progredi debere, quin prius uigintiquatuor Græcorū literas recensuerit. Et Platonis sententia refertur, qui à famulo prouocatus noluit illū uerberare, imò dixit: Te uerberassem, nisi essem ira percitus: acsi innueret, nihil agendū cū affectus est animus, sed tūc agendū est, cum affectio, quæ animum occupat, remissa fuerit. S E. Obseruasti ne tu hæc omnia documēta? B R A. Obseruare tētaui, & obseruo. sed nōdum illuc acceſsi, ut perfectionē habeā: spero tamē Deo duce, me breui illam affecuturū. Volebat præterea omnia in Deū referenda esse, ne in alicuius rei gloriolā ducere mur: unde quicquid occurrebat, id omne ex Dei uoluntate factū esse cēseri oportet. Cum cœpi me in hoc documento exercere, solis uerbis, & non corde proferebam: deinde paulatim exercitatus in id deueni, ut omnia tum bona, tū mala, nutu Dei fieri putē, & omnia in illū referam, non quidē summis labijs, sed ex tota mente mea, & quæcunque à me fiunt, à Deo fieri proculdubio censeo. Hæc sunt documenta, quæ senex ille uenerandus Ioannes Brasauolus probitatis specimen mihi referebat, quibus semper Christi uerba, mores, & gesta coniungebam, & nunc cōiungo: sed utinam illum imitari possem; ut cupio. Ad rem igitur redeunt, pro qua in hanc are-

nam descendimus, si quis de te male loquatur, negligito hæc uerba, cogita quid fecerit Christus in maledicos. iudica illa uera esse, quæ à scelesto illo dicuntur: uel time ne uera sint, & animum tuum tunc corrige ac perfice: pro hoc maledico uiro Deum orare ne cesses, ut benedictus fiat, ut integra mente donetur, ut resipiscat & errores suos cognoscat. S E. Deo uindictam committam, & ipse retribuet. B R A. Imò Deum orare debes, ne de hoc uiro uindictam sumat. S E. Ita in sacris literis scriptum inueni, Deo uindictam relinquendam: Mihi uindictam, & ego retribuam. B R A. Id certe in sacris literis scriptum est: tamen non arbitror ex hoc intelligi Deū orandum esse, ut uindictam sumat, imò nec optandum, nec cogitandum: Deum potius orare debemus, ut persequentibus nos parcat. Est uerò huius sententiæ sensus: nullus uir probus uindictam sumere debet, sed Deo derelinquere, qui id agat quod lubet: & tibi cordi non sit, quòd uindictam sumat. S E. Amo à Deo exerceri iustitiam. B R A. Bonus est amor, & laude dignus, si iustitiæ amore mouearis, & non amore uindictæ. Cū uerò hoc potius ames propter uindictam, ob hoc ora, ut uindictam non sumat, sed illi misello parcat: tuq; paruipendas loquaces, & maledicos, qui non de te uiro probo, sed de seipsis male loquuntur. Quod si feceris, Deo placebis, uir probus euades, tuæ uitæ diuturna tempora adiunges, & hi uiri maledici denique inuidia rumpentur, Deusq; diriget gressus tuos in semitas suas. S E. Hic tuus discursus mihi summe placuit, tuaq; documenta aggredi incipiam, modò assequi possim. B R A. Si sedulo ac frequenter in ipsis exercearis,

cearis, uidebis te paulatim probū uirum euasurum. SE. Experiri decreui, si probus uir fieri possim. BRA. Fies omnino si predictas regulas sequaris: quamuis multæ aliæ sint apud diuū Bernardū, quas data opera præter-
misi, ut breuius quàm fieri posset ad institutū nostrum descenderemus. SE. Institutum erat de Catapotijs ser-
monem habere, sed præscriptæ regulæ sunt animæ cata-
potia, quibus & ipsa expurgatur, & à prauo in bonum alterari potest. BRA. Hanc igitur lucem in catapotijs conteremus. SE. Nisi refugias. BRA. Ad te potius ac-
cedo. SE. Vnde initium sumet oratio? BRA. A nominis interpretatione, & ab expositione unde originem duxe-
rit, si tibi uidebitur. SEN. Imò maximè uidetur.

BRASAVOLVS.

HOC igitur modo exordiamur. Pilulas recentes uo-
cant, quasi paruas pilas: fiunt enim in paruarū pi-
larū modum pilulæ, hoc est in rotundum: nempe compo-
sitiones sunt ex re simplici, uel pluribus in rotundū con-
formatæ. Hanc uerò figuram præ alijs elegere medici,
ut facilius per stomachum & gulam in uentriculum de-
scendant. nam rotundum corpus nullam eminentiam ha-
bet, qua impediri possit ne descendat. Præterea plura
in rotundo corpore continentur, quàm in alia qualibet
corporis figura: est enim capaciſſimum rotundū corpus.
Adde, ut undiq; æqualiter liqueſcant pilulæ cum in uen-
triculo sunt, rotundæ fiunt. hæ sunt ferè causæ cur pilu-
læ rotundam formā nactæ sint. SE. Audiui & illam for-
mam habere, ut diutius in uentriculo morarētur. BRA.
Non est causa cur diu in uētriculo commorētur, sed illa,

Pilulæ unde di-
cuntur, quid sint,
& de earū for-
ma.

quia præduræ, non liquidæ, quia prædensæ, non fluidæ, qualia sunt liquida medicamenta, quæ facile discurrunt, antequam in uapores soluta sint. At pilulæ à uentriculo non abeunt priusquàm liquefactæ sint, & iecur petierint, & uapores per uniuersum corpus trās miserint, & caput potissimum impleuerint: unde passim receptū est, medicamenta in hanc solidam formam redacta facilius à capite educere, quàm si liquida, & in rei potabilis formam accepta. Imò non solum à capite, sed & à quibuscunque remotioribus partibus. Nec illud prætereundū: cum illa, quæ pilulas ingrediuntur simplicia ut plurimū amara sint, & quæ nauseam inferant sumētibus, hæc rotunda forma inuenta est, ut medicamentum citò descendat, & uix uel nihil degustetur. Orbiculi, & globuli à Latinis nuncupari possunt, à Græcis κόκκοι, & καταπότια dicuntur. s E. Est ne apud Græcos proprium pilularum uocabulum καταπότιον? B R A. Græci non uocant solas pilulas catapotia, sed omnia, quæ integra deuorantur digitis ori admotis, & integra deglutiuntur, ut à medico fiunt, catapotia nuncupant: nempe uerbum habent καταπίνειν, quod est deuorare, à quo καταπότιον dicitur, quicquid integrum deuoratur, quamcunq; habuerit formam. uel quia larynga dicitur καταπότις, per quam hæc transeunt, forte catapotia dicta sunt. s E. Quicquid igitur infumitur & deglutiitur, etiam si rotundum non sit, catapotium dici cōmerebitur? B R A. Equidem. tamē & ipsi in usu habebant catapotia. s E. Et in forma rotunda? B R A. In rotūda. s E. Potesť ne hoc facile probari? B R A. Facillimē, si duo aut tria Græcorum authorum loca adducemus,

Orbiculi.
Globuli.
Κόκκοι.

Καταπότια.

ducemus, quibus sua catapotia in rotundū uergere ostendamus. s E. Adducas quæso. B R A. Ab hoc incipiam, qui statim menti subiit. Alexander Trallianus libro 2. cap. 4. ubi de tussi ex materia agit, bechica catapotia formare docet, quæ in globulos conformari debere inquit, erui quantitate: certum uerò est globulum in modū erui in rotundum uergere. & libro 3. cap. 21. de dysenteria agens, docet conformari catapotia, quæ singula erui magnitudinem impleant. s E. Fortè intelligit quo ad pōdus. B R A. De pōdere non intelligit, quia dat bina, aut terna, sed de magnitudine & forma: nam in alijs locis expresse præcepit redigēda esse in globulos, ut lib. 4. cap. 4. Aētius & ipse lib. 10. cap. 36. de aromatico crunio agēs, docet aloē reduci debere in catapotia magnitudine ciceris, & duo, aut tria esse dāda. Et in fine noni libri ponit catapotium dysentericū, & quod dicit ad erui magnitudinē conformari, & quinque, aut sex danda. & in uarijs alijs locis, cū de catapotijs agit, in globulos formari docet. & Paulus Aegineta cap. 5. septimi libri, capotia confici ostendit in modū ciceris, quorum dat undecim una uice. Habes igitur in rotundū uergere antiquorum catapotiarum quamuis non sit necessaria illa forma, ut apud Cornelium Celsum uidere est lib. 5. cap. 25. qui de catapotijs agit, & quandoq; ad erui magnitudinē conficit, quandoq; ad nostræ fabæ magnitudinē, quandoq; ad fabæ ægyptiacæ. Tamen in eo genere catapotij, quod ad plures dolores per somnū leniendos facit, manifestè ostendit esse etiam catapotium, etsi illam formam non habeat: nam uult cōpositionem illam reducendā esse ad crassitudinem sordium,

postea

postea ex ea aut paulum deuoretur, aut aqua diluatur, & potui detur, idemq; facit in sequenti cōpositione. S E. Nostri igitur boli, & electuaria, catapotia essent. B R A. Electuaria in ore tenentur, & ideo suum nomen habent eclegmata: boli uerò quos deuorādos facimus uel ex cassia, uel ex alia re, omnino sunt catapotia, si uorentur, & integra transglutiantur, ut nomen ipsum ostendit. S E. Erit ergo inconstans uocabulum catapotium, & non solum pilulas nostras significabit. B R A. Est equidē: propterea utor potius latinis uocabulis, aut globulos, aut pilulas nominās. Sed his, quæ in genere dicta sunt, omīssis, ad singularia catapotia descendamus: nam infinita prope modum Græcorum authorum loca inueniremus, quibus probari posset catapotiorum formam talem esse, ut deglutiri possit. Dic uerò quo ordine catapotia scripsisti? S E. Ut loculi, & pixides offerebantur. B R A. Igitur genus primum legas quod in tua scheda scriptū est, nam ab eo incipiemus.

S E N E X.

Pilulæ alefanginæ, & unde dicantur.

Pilulæ Alefanginæ nuncupatæ, illæ sunt, quarum pixis mihi scribenti occurrit. B R A. Nec ab re, nam & apud Mesuem primæ sunt quæ in suo libro offeruntur. Aliās uerò tibi dictum est, apud Mauritanos Alefangin pulueres odoratos significare, & grati saporis, quibus in obsonijs utimur, & uulgo simplici nomine species uocantur: sunt autem aromata. propterea hæ pilulæ de aromatibus interpretantur, non ob id solum, quia aromata tantum recipiant, sed quia multa capiunt aromata. Aliqui ab aloë Aloëfanginas nūcuparunt. Mesue inquit
ad

Pilulæ de aromatibus, & unde dicantur.

ad uentriculi dolorem cōuenire, quando ob pituitam do-
luerit, & ipsum roborant coctionem accelerantes: cere-
brumq; & sensus omnes, ac uētriculū à crassīs humori-
bus liberant. tamē ego in hoc casu simplici hiera potius
utor, quàm his Alefanginis dictis. Nunc autem eius com-
positionem adducito. S E. Hæc est quæ sequitur,

℞	Cinnamomi	}	añ. 3 i
	Cubebæ		
	Ligni aloës		
	Calami aromatici		
	Macis		
	Nucis muscatæ		
	Cardamomi		
	Caryophyllorum		
	Azari		
	Masticis		
	Schoeni	}	añ. 3 v
	Spicæ		
	Carpobalsami		
	Absinthij sicci	}	
	Rosarum		

Terantur contritione crassa, & fundantur ea aquæ lib.
duodecim, & coquantur usque ad consumptionem dua-
rum partium: deinde fricentur manibus, & colentur, &
eius aquositas exprimatur, & ℞ aloës succotrinæ bo-
næ libram unam, quæ lauetur in lapidea patera uitriata,
aqua pluuiali. deinde exiccetur, & fundatur super ipsam
expresionis prædictæ circiter libras duas, & teratur in
sole: deinde cum aloë ea que sequuntur misceri debent,

R. Myrrhæ
Masticis
Crocī

} añ. 3 v
3 iij

Tere contritione bona, deinde prædictæ expreſſionis reſiduum ſuper ea fundatur, & conterantur, uſque dum exiccentur, & fiant ex eis pilulæ in modũ ciceris, & da ex eis à drachmis duabus uſque ad aur. ij. & quandoque affectio exigit, ut ex eis minuatur uirtus aloës, & ponimus ex eo 3 iij. & quandoq; exigit diſpoſitio ut lauetur aloë prius cum aqua myrobalanorũ, & tũc accipe ex eis ab 3 iij. uſq; ad 3 viij. & coque in aqua, & poſtquam coxeris cum hac aqua, exicca illam, & laua ultimo cum aqua de ſpeciebus, ſicut diximus: ſunt enim incolumes. Hæc eſt integra apud Meſuem Aleſanginarũ cõpoſitio. B R A. Fuẽre diu apud recentes medicos probatæ ac laudatæ hæ pilulæ, & re uera nõ uidemus cur & nũc laudari non debeāt, niſi in Græcis authoribus alia potiora haberẽtur, ab ortu ferẽ mũdi experta & cõprobata, & in quæ eadẽ ferẽ ſimplicia ingrediũtur. S E. Quæ nã hæc ſunt? B R A. Earundem ferẽ uiriũ ſunt eæ pilulæ, quas de ſimplici hiera apud Galenũ in ſeptimo Methodi mēdēdi libro inuenies: nam & ſi tot ſimplicia Galeni cõpoſitio nõ cõplectatur, ea ſaltẽ capit, quæ ad affectiones uentriculi, & capitis in materia præſertim frigida poſtiſſimũ ualẽt: propterea Aleſanginis pilulis ſimplicem Galeni hierã nunquã poſtponimus, imò Galenũ potius ſequimur. S E. Quid eſt Azari, quod hãc cõpoſitionem ingreditur? B R A. Codex mēdoſus eſt: nã pro Azari, Aſſari legendũ eſt, & re uera ita cõſtat in pluribus anti-
quo

quiorib. codicib. quāuis & apud Damascenos hoc uocabulū Azarū, Aſſarū ſignificet. s E. Non poſſum non ualde mirari de Meſue, qui ſibiypſi in hac cōpoſitione oppoſui uideatur : nēpe inquit, decoctionē fieri ad conſumptionem duarū partiū. uerū ubi ſuperius de decoctionibus agebat, in ipſis ſemper ordinē facit, ut illa quæ maiorem decoctionē in ebulliēdo patiuntur, præcedāt : quæ uerō minorē, ſequantur. In his autem pilulis abſinthiū ponitur, quod mediocrē patitur decoctionem, & roſæ adhuc minorem, multaq; ingrediuntur aromata ſubſtantiā raram habentia, & facile ſolubilem, ut ipſe Meſue in hac cōpoſitione ſua documēta ſeruare non uideatur. B R A. Duo annotāda occurrunt. unum eſt, Meſuem ea ſemper non repetere, quæ ab ipſo in alijs locis dicta ſunt : unde cum hīc decoctionē fieri iubet, eam fieri intelligit ſecundum generales decoctionū regulas, quas prius ueluti fundamēta iecerat, ut primò illa ebulliant, quæ decoctionem maiorē patiuntur: deinde, quæ mediocrem : denique quæ modicā. Vel cum hæc in præſenti decoctione poſita craſſo modo conterenda docuerit, in hiſq; pilulis uis quæ in centro eſt ſimpliciū exigatur, & non illa quæ in ſuperficie, nam quæ in centro eſt, roborat, & quodāmodo ſtyptica eſt : propterea tanta decoctione, tamq; longa uſus eſt. s E. Tamen non mediocre dubiū apud authores eſt de pulueribus, quos ipſi uocāt ſpecies, an tenuiſſimè, uel craſſo modo in puluere redigi debeāt. B R A. Hanc ambiguitatē nō rarò audiui, ſed illam potiſſimū faciūt in colocynthide, ob diuerſitatē authorū in ipſa & oppugnantia, & de qua ſuo loco dicemus. Ut autem in præſentiarum tibi ſatis fiat,

satisfiat, dicimus cum decoctio fit (ut in hac Mesue compositione) non exigitur extrema contritio, & in minutissimum puluerem solutio: cum uerò simplicia in pilulas conformare uolueris, tunc in puluerem tenuissimum contere. Dic autē bone Senex, lauas ne aloē? S E. Quid nam petis? lauo, & pluries. B R A. Ne admiratione afficiaris, si de aloës lotionem interrogauerim, cum & multi sint qui non lauent: & fortē qui lauant, uno quodam errore inter lauandum ducuntur. S E N. Quoniam errore duci possunt? B R A. Tuum lauandi modū referas: fortē tunc errorem interim ostendemus. S E N. Aloē accipio, & in puluerem redigo: mox aquam inijcio, & baculo circumduco, deinde hoc cōmixtum relinquo quoad aloē in uasis fundū descendat: & tūc aquam proijcio, aliamq; inijcio, & uehementer circumduco, & iterum descendere sino, idemq; tertio facio. B R A S. Quoties hoc facis? S E. Certum numerum non seruo, sed non minus facio, quàm septies uel octies. B R A. Cum lauas, & quoties lauas, nōne aqua illa qua lauas, inficitur? S E. Inficitur quidē, sed sorde aloës. B R A. Imò tenuiori aloës parte, quam proijcis simul cum aqua: unde nonnulli extitere, qui aquam nunquam mutassent, sed in eadem aqua perpetuò lauabant: dicentes, lauare quandoq; est alicui rei aquam mīscere. ut cum dicimus diluere uinum, hoc nō est lauare uinum, sed aquam uino mīscere. S E. Qui ita dicūt (me iudice) Mesuem nō intelligunt: nam hoc modo diluere una solūm fit uice, Mesue autem iubet aloē pluribus uicibus esse lauandam. B R A. Nec ego hos laudo, sed ueram lotionem intelligo, S E. Tamen Albucasis ubi de modis

modis abluendi aloën agit, abluit imbibendo simul decoctionem quandam, quam parat. B R A. Quæ nam est Albucasis decoctio? S E. Hæc quæ sequitur.

Rz	Cassia lignæ	}	añ. 3 ij
	Spicæ nardi		
	Assari		
	Squinanti		
	Carpobalsami		
	Xylobalsami		
	Cinnamomi		
	Ligni aloës		
	Croci		
	Masticis		
	Laccæ		

Contūde & coque in libris sex aquæ, donec huius aquæ medietas cōsumpta sit. Cola, & exprime, & pone in uitreum uas. accipitq; optimæ aloës librā unam, & in puluerem redigit, ac triturat, deinde prædicta decoctione ipsam irrorat, donec tota in aloën imbibatur, ponitq; super uas marmoreum, aut uitreum, & in sole cōtinuo terit: deinde in mundam pateram ponit, & crassiori pāno tegit, quoad exiccetur: cum exiccata fuerit, iterum in puluerem cōterit, & alia decoctionis portione irrorat, & iterū exiccari permittit: quod toties facit, quoties ad plenum imbibita sit decoctio, & exiccata, & deniq; in uase uitreo seruat. Vides hunc esse modū quēdam ablutionis, & tamen non projici aquam? B R A. Sed nunc te ostendere incipiā, hunc modū non posse intelligi à Mesue, quia, inquit, sæpius abluatur aqua pluuiali: secundū ablutionē

à te nuper relatâ,opus esset pluuiam aquâ imbibî in aloë.
 at hæc aqua frigida est, & humida,quæ qualitates & ab
 intentione pilularû alefanginarû diuersæ sunt,& affecti
 bus oppugnât,quibus hæc pilulæ succurrere debêt.Quæ
 re ille Albucasis abluendi modus à Mesue intelligi nō po
 test,præsertim quia cum decoctione suorum simplicium
 hanc imbibitionē non facit Mesue. s. e. Antiqui docue
 runt ne lauandi modū, quo aloen lauare possimus? asser
 tu aut tuū, aut antiquū modum. B. R. A. Antiquos lota alo
 usos esse maximè cōstat: nam Galenus in septimo de Arte
 curandi libro, & in his quæ scribit de Cōpositione medi
 camentorû secundū locos, hieram fieri docet, & ex alo
 lota, & ex non elota: & sæpius dicit sumendā esse aloen
 elotam, aliàs non elotā. Quo autē lauādi modo uteretur,
 non satis cōstat, tamen aqua lauasse arbitramur. & hinc
 argumentū accipimus, quòd Dioscorides lib. tertio, ubi
 de aloë agit, dicit medicaminibus oculorum ualere tosta,
 uel lota. additq;: lauatur autē, ut quod arenosissimum sit,
 subsidat, abijciaturq;: pinguisimū uerò & lene tollatur.
 Vides igitur ad quē finem lotio tēdat secundū Dioscor.
 ut scilicet si quid terreum mixtū sit, id omne abeat. unde
 aloen lauandā esse iudicamus, ut crassæ partes atq; terreæ
 abeāt, hocq; aqua fontana fiat, & prima uice totū terreū
 subsistat. s. e. Nōne & tu aquam illam eiiciendam iudi
 cas, in qua ablutio facta sit? B. R. A. Eiiciendam esse. s. e.
 Num & quod tenue est eiicis? B. R. A. Eiiciam quod te
 nuisimum est, quia lotionē unam solum faciā, neq; aloen
 in puluerem redigā ut lauem, sed optimā aloen accipiam,
 quæ (ut inquitunt Dioscorides & Galenus) facile dilui
 tur &

tur & liquefcit. per unam uerò & folam ablutionem, partes folùm quædã leues & extrinfecæ abijciuntur : uerùm ex hac ablutione id folùm acquirit, quòd minus educit, & adhuc minus per ablutiones duas, & per tres minus, plures, uel parũ, uel nihil educet. hoc Galenus innuit in feptimo de Arte curandi libro, ubi inquit, hieram fieri poffe ex aloe lota, & non clota. additq; : hæc inq; non elota ualentius uacuat, elota uacuat quidem minus, fed roborat uentrem magis. Id igitur facit lotio, quòd aloe minus euacuat, fed magis roborat, Paulo & Aëtio idẽ ſentientibus. Galenus etiam in tertio de Simplicium medicamentorum facultatibus lib. cap. 14. cum docet in braſſica eſſe duas cõtrarias facultates, & illaſmet poſſe eſſe in pluribus, de Aloẽ hĩc agens dicit, ab aliquo poſſe remoueri partes quæ purgāt. unde inquit: nam ſi aloe accuratẽ lauetur aut debiliter, aut planẽ nihil uentrẽ ſubducet. Verba Galeni ſunt, ἐπιμαλὼς γὰρ ἀλὸς πλεονέσσει παντὶ ἀπὸ τοῦ ἀδυσνὸς ὃ δὲ ὅλως ἐπάγει γαστέραν. Lotio igitur partes illas in aloe aufert quæ ſubducunt, & quanto lotiones magis multiplicantur, tanto minus ſubducens efficitur, ut apud Galenum exquisitiſſima lotio ſubductionẽ penitus auferrat. s E. Quæ nam eſt huius rei cauſa? B R A. Quoniam in omni ablutione tenuiores partes auferuntur, & eijciuntur. unde quantò plures ſient ablutiones, tantò plures tenues partes abeũt, quæ ſunt baſis & fundamentũ ciectionis. s E. Tamen uētriculum uehemētius roborabit? B R A. Equidem. & ideò cum intentio harũ pilularum aleſtinarum ſit, & pituitam educere, ac humores craſſos à uentriculo, cerebro, & inſtrumētis ſenſuũ, & roborare

uentriculum: ex multis aloës lotionibus nihil educent, & Mesue intentū non habebitur, quod est educere pituitosas materias & crassas. s E. Quid igitur à pharmacopolis agendū est? B R A. Quantum in me sit, Galenū imitauer in septimo Methodi medendi libro, ubi docet parandam esse hierā ex aloë lota, & non elota: nēpe si lota sit hiera, magis roborat, minus educit: si nō elota, minus roborat, magis educit: & ut in quarto De simplic. medicamentorū facultatibus lib. cap. 14. edocuit, si egregiè laetur, aut parū, aut nihil educet: propterea suaderē, ut compositiones duas seruare, unā ex aloë non elota, qua uteremur quoties materierum crassarū euacuatione indigeremus: nam aloë à Græcis inter medicamēta illa cōputatur, quæ à fæcum educatione *ἰκκονογονική*, id est stercoris eductiua nūcupātur. quādo autē sola uentriculi & capitis roboratione indigemus, has pilulas paratas uoluerim ex aloë egregiè elota. s E. Si utroq; indigemus, & roborare, & educere, quid tūc agendū est? B R A. Aloën habebimus medio quodam modo lotam, id est quæ nec egregiè sit elota, neq; penitus illota. s E. Quomodo hoc fiet? B R A. Si semel tantū ablatur, hoc habebis: non enim erit egregiè lota, neq; illota: etenim una sola lotio talis nō est ut educti uā uim ab aloe auferre possit, & magis roborare potest quā si esset nō elota. s E. De Mesue miror, qui toties lauari cēfuerit. B R. Fortè nō est intelligēdus Mesue, quod hæ pilulæ crassas materias educant, quoniam & si dicat mundificare stomachum à pituita, hoc fortassis intelligit mundificādo, & non euacuādo: & ita egregiè lotā esse oportebit. Dicamus igitur cum harū pilularum usus sit,

mate

materias crassas resolvere, & roborare: propterea aloë pluribus lotionib. lauari debet, ut magis roboret. de euacuatione autem nihil refert, quia hoc non queritur. At si contingat, uel semel, uel bis cum qui accepit euacuari, tanto melius erit: nam ablutio partes illas remouet quæ uim habent educēdi: sunt uerò hæ tenuiores, quæ semper cum abluitur eijciuntur. **SE.** Quot igitur uicibus lauari debet? **BR A.** Tertiā lotio egregiè aloen lauat, quæ non in puluerem teratur, sed aquæ misceatur: quippe si bona sit aloë, diluitur facilè, & eliquatur. **SE.** Non dabuntur igitur ut euacuemus. **BR A.** Non equidē, sed ut resoluamus, ac roboremus. Nunc huius cōpositionis reliquū examinemus. inquit aloen sumendā, quæ prius sit exiccata, deinde supraponēdas esse duas libras illius decoctionis, & in sole ponēdas miscentes quousq; sit exiccata: & hæc commistio à recētoribus nūcupatur, ablutio aloes per uia nutritionis: quia decoctio illa imbibitur aloë, & ea ferè nutriti uidetur. huius nutritionis fortè meminit Galenus 8. de Cōpositione medicamentorū secundum locos, in simplici hiera, cum dicit aloen ali: ea autē exiccata myrrhā commiscet, masticen, & crocū: additq; Mesue reliquum decoctionis supraponi debere aloë, & agitari, quoad exiccetur, postea utaris. Sed peto quot dies exigantur ad exiccationē duarū librarum huius decoctionis. **SE.** Pro ratione tēporis, sub æstuante Cane, quatuor aut quinque dies satis sunt. **BR.** De reliquis duabus libris decoctionis quid interim facis? **SE.** Omnes pulueres una uice non coquo, sed dimidiū solum, postea reliquū iterū coquo, & ad duas libras resoluo. aliter & corrūperetur decoctio

illa, quæ remanet in tali dierum spatio, & ad aliquã portionẽ saltẽ resolveretur. B R A. Istud nec probo, nec mihi placet; malo etenim ut una uice fiat tota decoctio, quoniã diuersum cõpositum est, si totã pulueris summã in duodecim aquæ libras ebullieris quousque adeò exiccetur, ut quatuor solum supersint, ab eo si dimidiũ pulueris acceperis, & usq; ad duas partes ebullias. S E. Mihi uidetur esse eadẽ cõpositio. in utraq; enim duæ terciæ partes resoluiũtur. B R A. Quantũ ad cõpositionis proportionem omnino est proportio, sed nõ quantũ ad resolutionis tempus, quia pluri tẽpore indigemus ad resolutionẽ octo librarũ, quàm ad resolutionẽ quatuor. In hac autem mora puluerũ uires decoctionẽ magis ingrediũtur, præsertim quia crasso modo puluerizati sunt. Adde, quòd magis immitit tota puluerũ coaceruatio in totũ, præsertim tanto tẽpore ebulliẽdo, quàm pars in partẽ. S E. Quomodo igitur agendũ, ne corrũpatur aut resoluiatur, antequã prima decoctionis pars aloes mixta euanescat? B R A. Audias: illæ duæ decoctionis libræ, quæ aloẽ prima die miscẽtur, si dies sit canicularis & feruentissima, eademmet die exicabuntur. S E. Quomodo hoc fieri poterit? B R. Arte. S E. Hanc artẽ libẽter addiscerẽ. B R A. Edocebo, si quid persolues. S E. Persoluam. B R A. En sponte edoceo, Si octo aquæ libras acceperis, & in arctum uas posueris, deinde alias octo libras in latius uas eijcias, & alias octo in adhuc latius, & alias octo in latissimũ, & hæc omnia uasa feruentissimo soli exposueris, deprehẽdes latissimi uasis aquam citius resolui, deinde latioris, deinde minus lati, deniq; arcti: nam quanto aqua est altior, tanto tardius resoluitur.

soluitur. ex his inferimus, secundū uasis capacitātē aloen
 & decoctionē recipientis tardius & citius exiccari. La-
 tiore igitur uase accepto uitreo, in quo hæc ponas, &
 per ipsum decoctio ad semidigiti crassitudinē extendan-
 tur, aut etiam minorē, eadem die resoluetur. Itaq; poteris
 secunda die reliquum decoctionis cōmiscere, & eadem
 secūda die, uel saltem tertia exiccabitur. s E. Breui equi-
 dem dissoluētur hoc modo, sed æquē bene cōmisceri non
 poterit in latiori patera, sicuti in arcta. B R A. Quid im-
 pedit? imò facilius commiscebitur, & per omnes partes
 tractari poterit, uolui atq; reuolui. s E. Eo modo multæ
 partes resoluentur. B R A. Aequē resoluentur si per mul-
 tos dies exiccentur. s E. Mihi æquē non uidetur: nam mul-
 tæ partes ab aloē reseruantur. B R A. Imò, ut ingenue fa-
 tear, hoc mihi summiè displicet, quòd soli exponantur,
 & misceantur quoad exiccentur: nempe multæ partes
 ui solis à decoctione trahuntur, & per aërem euanesçūt.
 s E. Quod resoluitur, parui uel nullius momenti est, sed
 tota uis in aloē imbibitur. B R A. Nos putamus esse ali-
 quid magni momenti. etenim tenuiores partes aëreæ,
 igneæ, & aqueæ illæ sunt quæ euanescent: terreæ solæ su-
 persunt, crassæ, & cōsarcæ, in quibus nec odor, nec ue-
 rus sapor inueniri poterunt. s E. Imò relinquitur odor.
 B R A. Non est uerus decoctionis odor: is enim uaporosæ
 substātiæ & tenui innitur, quæ à radijs solaribus ad se
 trahitur, & consumitur ac exiccatur: quippe disputatio
 est in naturali philosophia, an accidentia de subiecto in
 subiectū trāsire possint: & qui transire cēscent, argumen-
 tū habet de odore, qui accidēs est, tamē ex pomo in manū

Accidentia an
 trāsēāt de sub-
 iecto in subie-
 ctum.

transit. Viri autem philosophi, qui cum Aristotele putant non transire, dicunt & si odor ex pomo in manū transire uideatur, tamen de subiecto in subiectū non transit. & si id experimēto cōprobabis, quia accepto pomo, & per aliquod tēpus per manū conuoluto, odor in manu sentitur. Ad hoc experimentū duæ sunt diuersæ sententiæ, quæ respondēt. una dicit in manu nouū odorē generari, sicuti ex igne nouus calor in linteo fit. Hæc autē sententiā à magnis Philosophis non probatur, sed potius id probant, quod ab alia sententiā & uera philosophorū opinione dicitur, odorē scilicet non esse in tota pomi substātia tanquā in subiecto, sed esse in tenuioribus partibus uaporosis, quæ partes corpora sunt. cū uerò pomū tractamus, ex manus caliditate, meatus insensibiles pomi apeririuntur, & uapores illi exeūt qui sunt corpora, & quibus odor tanquam subiecto inhæret, illiq; uapores manui inhæretes, pomi odorē in manu seruāt. Quòd autē hoc sit, ex eo uidere licet, quia si hyeme pomum odoraueris, in principio nihil redolet, nam eius insensibiles meatus clausi sunt: cū uerò ita manu tractatur, ut caleat, uel alio etiam modo caleat, adeò ut euaporatio in qua odor inest exire possit, tunc odor persentiri incipit. At si pomū diu tractaueris, deniq; inodorū efficietur, quia uniuersa euaporatio, cui odor innititur, exhibet. Et hoc in omni odorata re cōtingit: propterea odoramēta clausa seruari debēt, ne euaporēt: alioqui simul exit odor. experiētiaq; uidemus liquida odoramēta, & quæ nihil habent glutinosi, si in detecto uase seruētur, odorē amittere, quia exhalationes, quibus odor innititur, abeunt: ut in aqua rosacea, & similibus

similibus uidere nihil impedit. Illa uerò quæ glutinosa sunt odoramēta, odorē quidē remittunt, sed penitus non amittūt: tamē tam diu tractari possent, & detecta seruari & exiccari, quòd odorē amitterent: quod in zibetto ac moscho, quæ maxime redolent, experientia ostendit. ab Aristotele igitur non ab re dictū est, odorem esse fumo- sam exhalationē, id est, fumosæ inniti exhalationi. quod & ante Aristotelē sensit Plato: nam in calce secundi Alcibiadis, odorē in uaporosa re fundari innuit: ubi Socrates de Homero loquēs ita dicit, Troianos cū suburbanum ædificiū molirentur, facere dijs immortalibus præciosa sacrificia, bonū nidorem uerò ex litore suauem ad cælum usq; uentis extolli. quod indicium est odorē esse in uaporibus, & fumo. Hoc autē Plato ex Homero fortē accepit, primo Iliados, uersu 313. cum de sacrificio agēs in hunc modum cecinit:

κυίας δ' ἄραν' ἐν ἡμῖν ἰλασόμεν' ἅπ' ἡ καπνῷ. id est,

In cælum nidor fumo reuolutus abibat.

Idem sentit & Auicēna in lib. de Origine spiritus, cap. 9. primi tract. ubi docet quid sit subiectum aromatizata- tis, ut eius uerbis utar: uerum ne hac in re nimis immoremur, & nostro fine frustremur, dicimus fumos à decoctione illa eleuari, quibus fumis odor innititur & uigor simplicium decoctionē ingredientium, solumq; terrestrem partem remanere. s E. Tibi igitur placere non uidetur, ut hanc decoctionē exiccari sinamus. B R. Nempe sol mirè trahit partes à centro usq; imò & si in umbra exicce- tur & nimis immoratur & fumos eleuari opus est. unde potius uoluerim ut pulueres illi immiscerētur aloe, quàm

ut illa decoctio fieret. s E. Putas igitur nihil uirium in aloe ex tali decoctione remanere? B R. Absit ut nihil dicam: parū tamen remanet. s E. De odore ipso non mediocriter ambigo, an in solis uaporibus sit. B R A. Non est opus hanc philosophicā materiam nos hīc differere: sed ipsam uidere si cupias, nostra libri Prædicamētorum cōmētaria perlegas, ubi adeo exaggeratē illa tractamus, ut nihil desit. s E. His pilulis ultimā manū imponamus. B R. Hæc sit ultima manus: pulueres actu potius ingredi debēt, quā decoctio illa quæ postea ui solis exiccetur. s E. Tamē recentes medici, qui pharmacopoliū nostrum frēquētant, ita parari uolunt. B R A. Pro ipsis parā: mihi satis est habere simplicē Galeni hieram ex aloe elota, & non elota: uerum apud alios authores compositiones aliæ non desunt ab his diuersæ, quæ alefanginæ pilulæ uocantur. Nēpe Hali in 10. lib. suæ uocata practicæ, & in 7. ubi de inordinato appetitu agit, similem ferē descriptionem alefanginarū refert. Et Serapio in Antidotario suo tres descriptiones ponit, quarū prima aliquā affinitatem cum hac habet. s E. Illæ solū in usu sunt, quas Mesue descripsit. Vnū autē scire percipio, cum dicit rosarū ab sinthy. añ. 3. v. alij cōtextus habēt añ. 3. v. quid intelligere oportet, 3. v. an 3. v? B R. Miror aliquē esse qui in hac re dubitet, & qui statim suū codicē nō emēdauerit, si dicas uncias, in drachmas. Verū de his Alefanginis satis dictū est, quarum loco utor ego simplici hiera Galeni: propterea non ab re esset, si secundo loco de pilulis hieræ simplicis ageremus, cum quibus magnam affinitatem habent prædictæ, & in eadem intentione eis utimur.

SENE X.

Pilulæ de simplici hiera Galeni in nostra scheda se- Pilulæ de sim-
plici Hiera
Galeni.
cundo loco scriptæ non erant, sed posteaquam tibi
animo est, ut illas excutiamus, ut lubet, fiat. **BRA.** Quo-
modo illas paras? **SE.** Galeni modo paro: nam in pri-
mus hieram picram cōstituo, ut Mesue docet distinctio-
ne tertia de medicinis solutiuis. **BRA S.** Illam explica.
SE. Ita fit à Galeno (ut refert Mesue.)

℞ Cinnamomū

Masticis

Assari

Spicæ

Carpobalsami

Croci

Xyloaloës

Cassie

añ. partes æquales.

Species hieræ
Galeni.

Aloes ad duplum ponderis.

Hæ sunt species hieræ Galeni, ex quibus pilulæ de hiera
simplici conficiuntur apud Mesuem. **BRA.** Quo liquore
miscetis hos pulueres, ut in pilulas conformentur? **SE.**
Melle rosaceo. **BRA.** Vidisti ne alios, qui hanc compo-
sitionem alio modo componerent? **SE.** Imò sunt Ferra-
riæ, qui ex sex rebus solum conficiant. **BRA.** Simpli-
cium pondus referre ne pigeat. **SE.** En,

℞ Cinnamomū

Assari

Xylobalsami

Spicæ nardi

Croci

Masticis

Masticis J

Aloës ad duplum ponderis.

BRA. Quomodo accipis hoc duplū ponderis, an totius cōpositionis, an solūm unius simplicis medicamēti? SE. Vnius simplicis, ut si cinnamomū sit uncia una, aloë sint unciae duæ. BRA. Exquisitius fuisset ad duplū pōderis omnium: quia cōpositio magis propinqua fuisset compositioni Galeni. SEN. Non est igitur Galeni descriptio. BRA. Non est quo ad pōdus, nec illa quam facis est Galeni simplex hiera, nec alia quam nōnulli parāt, & Nicolaus Galeno illā attribuit, & simpliciter uocat picrā, id est amarā Galeni: quam dicit ad omnē capitis frigiditātē ualere, & stomachi coctionem procurare, uomitum stringere, uteri frigiditati subuenire, conceptionē adiuuare, quam dicit exhibendam esse in balneo uel eunti dormitum. Eius compositio hæc est,

Hiera picra.

R² Aloes optimæ

3 xliij. s.

Cinnamomū

Nardi

Costi

Croci

Schœni

Xylobalsami

Cassie fistulæ

Masticis

Assari

Rosarum

Amomi

Absinthij

} añ. 3 l. gr. vij.

Mel

Mel quod sufficiat.

Hæc est hiera illa picra, quæ in clysterijs nos utimur, & quam præbeo quoties simpliciter indicitur hiera picra à medicis, uel hiera picra Galeni, tamen non est simplex. Scimus nonnullos pharmacopolas, qui alium puluerem parant, quo pilulas istas conficiunt: sed quia picra mihi composita uidetur, & non simplex, ideo de compositione illa nullam mentionem feci. B R A. Ab re non est omnia referre, ut errores detegantur, & in ueritatē adducantur. S E. Hæc est quæ sequitur,

℞ Cinnamomi

Croci

Spicæ

Schoeni

Assari

Cassie lignæ

Xyloaloes

Carpobalsami

Violarum

Absinthij

Epithymi

Stæchados

Agarici

Rosarum

Turbith

Colocynthidis

Masticis

} añ. 3 1.

Scamonij correcti 3 ij

Aloes hepatici ad pondus omnium.

Omnia

Omnia tenuissimè in puluerè redigit, & in pilulas cõfor-
 mat ex melle rosato, uel re alia secundũ intentionẽ ægri-
 tudinis. B R A. Et asserunt hãc esse hierã Galeni? S E.
 Asserunt. B R A. Res profectò mira, & quæ apud Ga-
 lenũ nusquã reperitur, & Galenus de turbith mëtionem
 nũquã fecit, multiq; hac utũtur pro illa hiera qua in clys-
 matibus utimur. nam & ipsa à Nicolao describitur, &
 talẽ differentiã facit, quia primam uocat Galeni picram,
 secundã hieram picrã Galeni. Audias & alterũ quorũ-
 dam errorẽ qui uerã quidem Galeni appellatam hieram
 ex sex rebus faciũt, & centũ drachmis aloes, sed singu-
 lorũ simplicium unam solam drachmam ponũt. S E. A te
 certò scire uoluerim quomodo cõfici debeat hæc simplex
 Galeni hiera. B R. Hoc non te cælabo. Scito Galenum
 exhibuisse hierã in puluerè redactam, quam ex decocto
 aliquo bibebant, uel iure, uel in eclegmatis formã dedu-
 cebãt, uel catapotiorũ & globorũ. Sed priusquã de sim-
 plici Galeni hiera loquamur, prius inspectare oportet,
 an à Galeno inuenta sit & cõposita hæc hiera. S E. Cur
 in hoc dubitas, cum & Serapio & Auicẽna in hac hie-
 ra Galenũ adducãt ueluti huius cõpositionis authorẽ &
 inuentorem? B R A. Adducunt quidem, quoniam apud
 Galenum scriptam inueniẽre: sed an Galeno authore ex-
 titerit, ignorabant: imò hieram aliam scribunt, quàm il-
 la sit quæ apud Galenum inuenitur. S E N. Quomodo
 fieri potest tales tantosq; uiros deceptos esse? B R A S A.
 An ipsi decepti sint uel eorum interpretes, & librarij,
 nostrum non est iudicium ferre: id tamen aperta fronte
 profiteri audemus, infinitas esse cõpositiones ab antiquis
 confe-

confectas, quas in Auicēna, Serapione, Mesue, & Haliabate, mutilas, imperfectas, & perperam adductas legimus. En Mesue oſto ſimplicia ponit in hac cōpoſitione præter aloen. Idem Auic. facit, & ponit duplū pōderis aloes. Serapio tres hieræ deſcriptiones refert, quarū prima uera eſt Galeni ſimplex hiera: quāuis ſimpliciū pōdus per haur faciat quod Galenus drachmam dicit. ſed hoc ad rem nihil facit. Fortè haur apud ipſos drachmam ſignificat, quāuis ab omnibus ſerè receptū ſit ſignificare drachmā unā & ſemus. Verū ad rem noſtrā redeuntes dicamus hanc ſimplicē hierā non fuiſſe à Galeno inuētā, ſed potius ab Andromacho. s E. Quid inquis? Receptū eſt apud omnes hanc hierā eſſe Galeni inuentum. Mesue id ſentit, id ſentit Auicēna, & omnes ſimul recētes. B R. Sentiant hi authores quicquid uelint, ſcito hanc hierā eſſe Andromachi hierā. Nam antiquorū mos fuit, cōpoſitiones quaſdā à ſeipſis inuētas habere, quas ipſi ſuas ſacras cōpoſitiones nuncupabant, quoniam eas magnificiebāt, & ægris tanquam res ſacras exhibebāt. unde Ruſi hiera reperitur ſatis probata, hiera Antiochi, hiera Iuſti, hiera Archigenis. s E. Galenus ergo nullam hierā parauit quam ipſe ſuomet ingenio conſtituiſſet? B R A. Hæc uocata ſimplex Galeni non eſt, ut ibi oculata fide oſtēdam: ſed paulus Aegineta lib. 7. cap. 8. cū hieras refert, hieram quandam adducit, quam Galeni hierā uocat. s E. Quæ nam eſt illa? B R A. Hæc quæ ſequitur.

℞ Trixaginis
Piperis longi
Piperis albi

Stœchadis	{	Vniuscuiusq; 3 xvi.
Veratri nigri		
Scamonij		
Spicæ nardi		
Scyllæ assatæ		
Epithymi (secundū aliquos)	{	Vniuscuiusq; 3 viij.
Myrrhæ		
Croci		
Guttæ ammoniaci thymiamatis		
Euphorbij		

Quæ cuncta melle excipiuntur. S E. Hæc non est Galeni hiera simplex, neque eiusdem composita hiera quam Nicolaus refert, & tu superius adduxisti. B R. Hanc etiam compositionem apud Galenū inuenire non potui. Aëtius præterea lib. 3. cap. 117. hieram quandā describit, quam Galeno attribuit: cuius compositio ab illa Pauli euariet. Nam inquit,

R̄ Pulpæ colocynthidis	3 viij.
Scyllæ assatæ	} Singulorum
Ammoniaci thymiamatis	
Scamonij	
Corticis ellebori nigri	
Stœchadis	
Hyperici	3 xvi.
Epithymi	}
Succi polypodij	
Bdellij	
Aloes	
	Singulorū 3 viij
	In alio codice
	Chamæ

Chamædryos. in alio co- } *habetur 3 ij.*
dice habetur Eupatorii

Marrubij

Cassie

Myrrhæ Trogloditicæ

Sagapeni

Croci

Aristolochiæ

Piperis albi

Piperis nigri

Piperis longi

Cinnamomi

Opopanacis

Castorei

Petroselini

Mellis quod sufficit.

Singulorū 3 iiij

Integra exhibitio 3. iiij. media tres, minima due cum melicrato, & minutissimi salis cochlearij semis. Hæc est Galeni hiera secundum Aëtium. Tu autem uidere potes quanta sit differentia inter illam Pauli & istam. s E. Differentia est in simplicibus, & in copia. hæc autem à te nuper dicta hiera reperitur ne apud Galenum? B R A. Eam diu quæsiui, & tamen integrè inuenire non potui. s E. Vnum est, à quo moueor hieram simplicem esse Galeni hieram, quia Paulus lib. 7. cap. II. illam compositionem referens dicit, Picra Galeni accipit,

Aloes

3 C.

Ligni balsami

Mastiches

Crocī

Spicæ nardi

Assari

Cinnamomi

} Singulorum 3 vi.

Sunt qui in iunci rotūdi odorati floris, & cassiæ uniuscuiusq; 3. vi. admisceāt. exhibe 3. i. in hydromelite. hæc Paulus. Ex quibus apparet, hanc cōpositionem Galeni esse existimasse. B. R. Galenus illā non scribit ac si sua sit, nec à Paulo refertur ac si Galeni sit, sed quia ab ipso Galeno refertur. uerū ut animus tuus quietior euadat, nunc ostendamus hanc hieram non esse Galeni. Inuenio ipsam apud Galenum in quinque locis positam. in tribus locis in lib. de Compositione medicamentorū κατὰ τόπον, & in septimo Methodi medendi lib. & in sexto De sanitate tuenda. Compositio, quam omnes passim sequūtur & adducunt, ex septimo Methodi medendi accipitur, & hic locus in medium semper affertur, cum de hac hiera mentio fit. Inquit uerò præcitato loco Galenus: Expediit ergo paratam habere, quam omnes medici picram, id est amaram, uocāt: atque hanc dupliciter confectam, utique ex aloe elota, & non elota. admiscetur autem huic,

Cinnamomi

Xylobalsami

Assari

Spicæ nardi

Crocī

Masticis Chiæ

Aloes

} Vniuscuiusq; 3. vi.

3 c.

Ex his colligere potes, si omnes medici uocant hoc medicamen

dicamentum picrā, non esse eius inuentum: nempe dixisset, quod nos picrā uocamus. Prope finem præterea sexti libri De sanitate tuenda, inquit: In totum ergo, ad aloes drachmas centū, reliquorum cuiusq; conijciūtur 3. sex, quæ ipsa quoq; sex sunt: atq; hæc est picra quam Romæ omnes præparant. Ex quo apparet, si omnes Romæ habebāt hanc picrā, quòd ab ipso non fuerat inuenta, præsertim quia non tantum immoratus erat Romæ, ut omnes illam parare potuissent: cū multos habuerit æmulos qui Galeni cōpositionem non parassent. In secūdo etiam lib. De cōponēdis pharmacis secundū locos, ubi de ijs qui ex stomachi uitio capite dolent agit, inquit: Præstantissimum præsidium est medicamen ex aloe præparatū, quod nonnulli quidem uocant picram, hoc est amarā: nonnulli hieram ex aloe, ac iniiciunt quidē centū aloes drachmas, sex autem aliorum singulorum, quæ & ipsa sex sunt numero, Cinnamomi, Spicæ nardi, Xylobalsami, Mastiches chiæ, Assari, Croci. Ex hoc loco, quia aliquos uno modo uocare dixit, alios alio modo, suā cōpositionem nō esse deprehendi potest. In octauo autem lib. De componendis pharmacis secundum locos, ubi scribit quas Andromachus tradiderit facultates stomachicas, inquit, Cū Andromachus inscripsisset stomachicæ. deinde sic incoepit: Ad stomachicos hiera quatuor. deinde totā eius compositionē ordine tradidit, quæ in hunc modū habet,

R² Iunci odorati floris
Xylobalsami
Mastiches
Croci

} Singulorum 3 vi.

Nardi indicæ

Assari

Cinnamomi

Aloes elotæ

3 c.

Simul leuigata reponito . Si ergo Andromachus hac hiera utebatur, qui ante Galenū scripsit, nam de eo in pluribus locis Galenus mentionē facit, qui & libros Therapeuticæ scripsit, propterea hæc hiera Andromacho potius attribuēda esset, quàm Galeno. s E. Non tamen dicit fuisse inuentum Andromachi. BRA. Non equidem, quia re uera est inuentū Themisonis, qui ante Andromachum extitit: fuit autem Asclepiadis auditor, ut de eo pluribus locis mentionem facit Plinius, de quo Iuuenalis,

Quot Themison ægros autumnno occiderit uno.

s E. Quomodo hoc scis? BRA. Quoniam Galenus in eodem octauo de Compositione medicamentorum secundum locos, hanc compositionē ponit, & præfixa inscriptio dicit, Antidotū hiera Themisonis ad stomachi subuersiones ualet, & æstuantibus, & ad omnem inflationē, tardam concoctionem, & uteri affectus: est etiā ad urinam probè efficax, summam facultas admirabilis, hydropicis, iecorarijs, & nephriticis. quin & mulieribus menses educit. Postea descriptionē ponit, quæ præcisè est simplex hiera appellata: ita enim post titulum sequitur,

Aloes

3 c.

Mastiches

3 l.

Croci

tantundem

Nardi indicæ

Cinnamomi

Carpobalsami
Assari

} Singulorū ʒ i.

Contūdito, incernitoq; cribro tenuissimo, seruatoq; sic-
cum, ut perspirare possit. Vides esse hieram simplicem,
et à Galeno hīc nuncupari, Antidotum hiera Themiso-
nis? SE. Igitur qui indicūt, dicere debent: R hiera The-
misonis? BRA. Ita indicare deberent. quòd etiam à The-
mione inuēta fuerit, Aëtius testis esse potest lib. 6. cap.
10. ubi curationem melancholicorum ex Galeno ponit,
inquiens dandam esse hierā aloes, quæ præ cæteris epi-
thymum recipit, quam conficies sicuti iubet Themison.

R Aloes

ʒ c.

Hiera Themi-
sonis.

Mastiches

Croci

Spicæ nardi

Cinnamomi, aut du-
plum Cassiæ

Assari

Carpobalsami

Epithymi

} Singulorum ʒ i.

ʒ ij.

Detur è mulsæ ad cochlearis magni mēsuram. Hoc est sa-
tis efficax testimonium, hanc hieram non esse Galeni, sed
Themisonis, qui multò ante Galenū scripsit: quāuis Se-
rapio in tract. de Antidotis eam Andromacho attribuat.
id autem fecit, quia cōpositionem istam accepit ex 8. de
Compositione medicamentorum secundū locos, ubi Ga-
lenus refert, quas Andromachus tradiderit facultates sto-
machicas. in quo loco hierā ponit, qua utebatur Andro-
machus, non tamen hieram ab Andromacho inuentam.

SE. Quicquid sit, hæc non est Galeni compositio, uel ab Andromacho, uel à Themisone inuēta sit, eam tamen antiquiores in frequentissimo usu habuere. Sed tu in præsentiarum quomodo examussum fieri debeat, edoceto.

BRA. Id quàm lubenter agam. Themison ex septem rebus hieram cōposuit, ut Galenus in octauo lib. de Compositione medicamentorum secundum locos, refert. SE. Quæ sunt hæ septem res, quæ secundum Themisonem ingrediuntur? BRA. Hæ sunt,

Aloes	3 C.
Mastiches	3 I.
Croci	tantundem
Nardi indicæ	} Singulorum 3 I.
Cinnamomi	
Carpobalsami	
Assari	

SE. Hanc compositionē superius etiam adduxisti. BRA. Adduxi: sed nunc ut ostenderem ex quibus pararet Themison, adducere denuò non sum grauatus. Tamen huius medicamenti pondus in simplicibus diuersum est apud Asclepiadē, & Andromachū: nēpe Asclepiades aliorū simplicium 3 miscet, hoc est pondo drachmas argēteas octo aut septem semissem. Andromachus autem 3. VI. conueniunt ambo in positione drachmarum centū aloes. Andromachus ponit aloen elotam, Asclepiades non elotam. Andromachus recipit xylobalsamum, Asclepiades carpobalsamum. Andromachus florem iunci odorati miscet, quod non facit Asclepiades. Hic uerò Galeni locus me dubitare facit, An Themison ille fuerit, qui Asclepiadem

dem audierit, cum Asclepiades adducat hanc hierā tan-
 quam Themisonis Antidotū: quod an ita sit, nūc curæ nō
 sit. idq; satis esto, Themisonis hierā nūcupari, quam (ut
 eodē octauo lib. Galenus refert) simpliciter hierā appel-
 larūt, sed distinctionis gratia apposuerūt dia aloes, ut di-
 ceretur hiera dia aloes, ad alterius hieræ differētiā, quæ
 dia colocynthidos appellatur: hancq; simplici uocabulo
 picrā, idest amarā, nūcupabāt. s E. Cū nōnulli drachmas
 sex simplicium, nōnulli octo ab aloē ponāt, quos nā imitari
 debeo? B R A. Licet Themison huius cōpositionis inuētor
 uncia posuerit, & idē fecerit Asclepiades, tamen cū fa-
 cilē sit inuētis addere, & quod iam inuentū est, perficere,
 Andromachū & Galenū posteriores imiteris, qui rem
 interius considerātes, sex drachmas solū simplicium mi-
 scuerunt, ut in præcitato loco, & in 2. libro eiusdem uo-
 luminis, & in septimo Methodi medēdi, & in sexto De
 sanitate tuēda uidere est. s E. Erunt igitur omniū simpli-
 cium præter aloē sex drachmæ. B R A. Ab re fortē non
 erit, si omniū simplicium quæ hanc cōpositionem ingre-
 diuntur, finē consideremus. s E. Imò erit optimū. Pro-
 pter quid cinnanomū recipit? B R. Quoniā, ut Galenus
 dicit lib. octauo de Cōpositione medicamentorū secun-
 dum locos, præter id quod tenuissimarū sit partiū, addi-
 tur etiā ut uētris meatus simul adaperiat, abstergat, exte-
 nuetq; si quid glutinosum crassum ue humoribus inhære-
 scat: etenim crassos hos humores ob expurgātis faculta-
 tis imbecillitatē aloē nō solet attrahere. Quare & bilio-
 sarum in uentre dispositionū præstantissimum est reme-
 diū, ut uno die frequenter multos curauerit, qui stomachi

uitio molestari crediti sunt. iuuat & hoc, & omnes alios affectus ex prauis succis contractos cinnamomum admistum, ut quod uim habeat qua prauas qualitates in naturalem statum reducit. Hic est igitur finis ob quem compositio hæc cinnamomum recipit. s E. Cum à te aliàs dictum sit nos uero cinnamomo carere, quomodo fiet hæc integra compositio? B R A. Galenus in sexto De sanitate tuenda libro de hac cōpositione agens, inquit, in defectu cinnamomi accipiendū esse duplum cassiæ optimæ, quam aliàs ea esse uirtute nonnulli putant, ut nihil ab inualido cinnamomo absit: quod tamen non credit Galenus, quia à generoso cinnamomo etiam talis cassia longè superatur: sed, inquit, sicuti in boni panis inopia uel uilissimo uescimur: sic in cinnamomi penuria exquisitissima utemur cassia. s E. Ergo quia cinnamomo caremus, in hac cōpositione duodecim drachmæ cassiæ, idest canellæ poni debent? B R A. Omnino, si Galenū & antiquos sequi uouerimus, quāuis aloes uis ex hac copia in tali cōpositione parū denigrabitur. ueruntamen nunc uerū cinnamomū ad nos allatū est, ut tibi post hunc sermonem ostendemus. s E. Non mediocri gaudio afficiar, si antequam moriar cinnamomū uidere datū sit. Dic uerò propter quid mastiche hanc cōpositionem ingreditur? B R A. Galenus octauo lib. de Cōpositione medicamentorū secundum locos, inquit mastichen hanc cōpositionem ingredi, quia apta stomacho gratiq; odoris, & confringendæ ui aloes medicamentosæ efficax. ut autē de omnibus alijs in summa tibi dicā, aliqua sunt abstersoria & tenuia, alia stomacho apta robore quidē longè cinnamomo inferiora, genus

nus autē idem facultatis habētia. Galenus præterea inquit melius esse loco assari carpesiū ponere. cū uerò nobis carpesiū desit, assarū ponere curabimus. hæc q̄; conside ratio est in secūdo lib. de Cōpos. medic. secundū locos, ubi etiā de croco differit, an sex drachmæ præcipi debe ant, uel pauciores: quia nonnullæ ex his quæ ei adiiciūtur, caput feriūt, quod dicit Galenus frequēter sibi accidere ex solo croci odore. Ideo cōpositionē illam optimā iudi cat, quæ recipit croci 3. v. aloes 3. xc. & cū sint aliqui qui facile capite replētur, pro his iij. solūm croci 3 in= iicit, qua cōpositione in his etiā utitur, qui suffusorū ima ginationes, aut accidētia ex stomachi affectu patiuntur. Quibus autē uenter prohibetur, ut mulieribus quæ non probè purgantur, sex croci drachmas ponit, & quadra ginta aloes. s e. Ergo aloes quandoq; non debet esse cē= tum drachmæ? B R A. Minimè, secundū Galenū in secun do de Cōpositione medicamentorū secundū locos. In se= ptimo autē Methodi medēdi huius rei nihil meminit. At in sexto De sanitate tuenda, dicit se fecisse duas picras, præter illam qua omnes utuntur, quæ habet centū drach mas aloes, & sex alias sex rerū. In una uerò suarum pi= crarū ponit plus eorum quæ calefaciunt, in altera minus: dicit autem immisceri plus calefacientium, si aloes quan= titas dematur, ut si aloes sit drachmæ LXXX. alia sint drach mæ sex. Erunt autem illa quæ calefaciunt minus si aloes multiplicetur, ut si drachmæ xx addantur, sitq; aloes drachmæ CXX. reliqua drachmæ VI. s e n. Optarem ego compositionem unam statam & firmam. B R A s. Fieri non potest quin duæ sint. s e n. Quare? B R A s.

Quia paratam habere oportet picram ex aloë elotam, & ex non elota: postea si medicus quicquā addere uoluerit, id facere poterit, aut ex aloë, aut ex alijs rebus. SEN.

- . Quas uires habet aloë elota, & nō elota? BRA. Superius dictum est. & Galenus in sexto Methodi medendi, & in secundo & octauo de Compositione medicamentorum secundū locos, docet, inquit, non elotam aloë minus roborare uentriculū, sed magis euacuare: e contrario lotam magis roborare uētriculum, & minus euacuare: quia in elotione tenuiores partes, & quæ habent uim medicamentosam, abeunt, & eyciuntur. SE. Optarim ut compositionem illam affēres, quæ Galeni mentem attinere magis uidetur. BR. Quamuis in locis uarijs illam probet quæ recipit aloes 3. c. aliarū rerum sex: in secundo tamen de Cōpositione medicamentorū secundum locos, & in octauo hanc quæ sequitur, cōponendam innuere uidetur, & seruandam.

R ² Aloes	3	x c.
Cinnamomi	3	vi. siue pro eo cassiæ, id est
canellæ	3	xij.
Xylobalsami	}	añ. 3. vi.
Assari		
Spicæ nardi		
Mastiches		
Croci	3	v.

Omnia in puluerem redacta misceto & seruato. SEN.
 Quantam huius picræ quantitatem dare oportet? BRA.
 Galenus in 7. Methodi medendi, inquit: Si uelimus exhibere maximum eius modū, dabimus duorum magnorum

rum cochleariũ mēsuram : si mediocrem modũ, duorum paruorũ cochlearium: si minimum modum, unius parui cochlearij mensuram exhibebimus. In secũdo autem lib. de Cõpositione medicamentorũ secundum locos, inquit: datur autem medicamento summũ 3. i. minimum, dimidium: inter utrunq; pondus alia exhibetur, dum quãtitas pro ætate corporis, magnitudine, & consuetudine euariat. At in octauo eiusdẽ uolum. libro, Andromachũ adducit, qui inquit, quibusdã dari cochleariũ unũ, quibusdã duo. Galenus uerò exponere uolēs quid intelligendũ sit per cochleariũ, exponit drachmã argenteã, quam Romani, inquit, denariũ appellāt. hæc uerò nos ubertim discussumus in eo libello, quẽ De ponderibus medicis fecimus. Aëtius lib. 6. cap. 10. exhibet ad cochlearis magni mensurã: sed ipse cõpositionem facit ex octo 3 aliarum rerũ, & centũ aloes. Paulus lib. 7. cap. 11. 3. i. dari iubet. nos uerò in præsentiarum huius picræ usque ad duas drachmas damus magno profectu. S E. Quomodo antiqui hos pulueres muscebāt, ut ægris facilius corrigerentur? B R. Galenus, & alij antiqui mixtos seruabant, & uario modo porrigebant. Paulus præcitato loco ex hydromelite propinãdos iubet. Andromachus ex aquæ frigidæ cyathis quatuor, aut calidæ. Asclepiades ex aqua frigida, aut ex uino. S E. Debebāt uinũ & aquam abhorrere per aliquot dies. B R. Galenus tamẽ in octauo de Cõpositione medicamētorũ secundũ locos, inquit, satius esse si ex mulso aliquis medicamētum hoc exhibeat. Verũ ipse iubet dari cum aquæ cyathis non plus tribus. Idem in 2. lib. censet, & in 7, Methodi medendi, ubi etiam

etiam inquit, aliquos excipere hoc medicamentum despu-
mato melle. s E. Et nos hoc modo puluerem ex melle ro-
faceo accipimus, & in pilulas conformamus. Composi-
tionē igitur parabimus, ut superius edocuisti, ex nona-
ginta drachmis aloes. B R. Equidem & cum aloe elota,
& non elota, & ex melle, uel etiam rosaceo in globum
disponito, & in tali loco seruato, ut perspirare possit:
nam probus medicus ea addere sciet, quæ ad ægrotantis
intentionem conuenient. Galenus etenim plerumque uti-
tur picra exacuta, potissimum in libris de Compositione
medicamentorum secundum locos: intelligit uerò hanc pi-
cram, cui aliud acutum medicamentum additum sit, ut co-
locynthis, aut helleborū. s E. Ad quos affectus ualet hæc
compositio? B R. A. Ad quamplures, sed hinc inde positi
sunt in uarijs locis, potissimum uerò uni affectui succur-
rit, cum uentriculi parietes materia pituitosa pleni sunt,
& uentriculis imbecillioribus succurrit in his qui literis
incumbunt, & ualde studiosi sunt, præsertim ex aloe elo-
ta, & his quibus mens aliquo studio occupatur. Nūc illa
singulatim enarremus quæ ab authoribus dicuntur. Primo
igitur (ut Galenus in septimo Methodi medēdi testatur)
ualet ad uitiosos succos qui in tunicis uentriculi habentur.
Idem dicit in sexto De sanitate tuenda, & in secūdo
& octauo De compositione medicamentorum secundum
locos. Ex secundo eiusdem uoluminis lib. ualet ad suffu-
sionum imaginationes, & ad accidentia ex stomachi affe-
ctu. Ibidem ad hos ualet, quibus uenter prohibetur. Ibi-
dem mulieribus cōuenit, quæ non probè purgantur. Ex
octauo de Compositione medicamentorum secundum lo-
cos,

cos, ubi de stomachicis Andromachi agit, inquit, his dari non debet qui calida & sicca intemperie afficiuntur, nec qui sicca cum frigidityte: nec absolute his qui ex solis qualitatibus particulam aliquam habent uitiatam. Iuuat omnes prauas dispositiones, ex prauis humoribus ortas. Valet ad articulos relaxatos. Ex eodem libro, ubi incipit Antidotum hiera Themisonis, ualet ad stomachi subuersiones. Conuenit aestuantibus. Valet ad omnem inflationem. Ad tardam coctionem. Conuenit uteri affectibus. Ad urinam probe efficax est. Hydropicis, iecorarijs, nephriticis succurrit. menses educit. Succurrit his qui bile uomunt. Inflammationibus interioribus ex hydromelite conuenit. Ad difficiles sanorum coctiones ualet. Valet his qui habent bilem in tunicis uentriculi. Robur particulis adhibet, per quas iter moliuntur. Auget calorem locorum per quos transit. **SE.** Est ergo mirabile medicamentum. **BR.** Mirabile, inquam, sed de illo plus satis locuti sumus. **SE.** Igitur ad alium transeamus. **BR.** Ut lubet.

S E N E X.

Pilulae de hiera cum agarico has sequuntur. **BR.** **AS.** Quomodo has paras? **SE.** Hieram Galeni picram à Nicolao descriptam ex sexdecim rebus paro. **BR.** **A.** Simplicia enumera, & componendi modum. **SE.** Superius iterum enumeraui, & integram hanc hieram proposui, cum de simplici Galeni hiera loqueremur. **BR.** **A.** Ne pigeat secundo & illam referre, ut rem ipsam facilius considerare possimus. **SE.** Hæc est ut tibi moram geram, compositio,

R. Cinnamomi

7

Spice

Spicæ
 Croci
 Schœni
 Assari
 Xylocassia
 Xylobalsami
 Carpobalsami
 Violarum
 Absinthij
 Epithymi
 Agarici
 Rosarum
 Turbith
 Colocynthidis
 Masticis

an. 3 ij.

Aloes ad pondus omnium.

Mellis quod sufficit.

B R A. Memoriae subit te superius cōpositionē istā adduxisse, ubi de simplici hiera loquebamur : illa est qua multi in clysmatibus utuntur : & quoties indicitur hiera picra, hanc tribuūt pharmacopolæ ex melle confectā. faciunt & ex melle rosato pilulas, quas de hiera picra maiores nuncupant. **S E.** Nos istas uocamus de hiera cum agarico. **B R.** Cur istud? **S E.** Quoniā agaricū recipiunt. **B R A.** Cur non uocātur de turbith, uel de colocynthide? cum utrunq; in eodem & æquali pōdere recipiatur? & hæc uehementius soluāt, quā faciat agaricus. **S E.** Hoc ignoramus. **B R A S.** Igitur non magis appellari debent de hiera cum agarico, quā de hiera cum turbith, uel colocyn

locyntybide . nec sumi debent pro pilulis de hiera cum agarico : nam ita illæ nuncupantur : quia ueræ de hiera pilulæ & agaricus totam compositionem ingrediuntur . Sed in hac compositione , quam tu paras , & agaricus & alia simplicia ingrediuntur : propterea miror , cur uos has pilulas de agarico nuncupaueritis , & eas pro illis de hiera cum agarico exhibueritis . SEN . Ita didici à senioribus huius artis uiris . BRASA . Aetate fortè seniores erant , sed eos doctrina iuniores existimamus . Non desunt tamen pharmacopolæ , qui compositionem aliam sequantur , quam ex Petro Gallo accipiunt potius scriptore , quàm pharmacopola , huic similem in uno solum differentem , quòd hæc epithymum non recipit , illa recipiebat . hæc uerò duas diagridij drachmas recipit , quas illa non recipiebat , & simplicium pondus est 3 . i . SE . Extende & tu compositionem istam , quam nonnulli sequuntur . BR . Eadē est , tamē ne desideres , ita faciunt .

Rx Cinnamomi

Spicæ   Croci

Schœni   Assari

Xylobalsami

Xylocassiae

Carpobalsami

Violarum   Absinthij

Agarici   Rosarum

Turbith

Colocynthidis

Masticis

Diagridij   3   ij .

} añ . 3 . i .

Aloes

Aloes ad pondus omnium.

Cum syrupo de stœchados fiat globus. *SEN.* Paucissima est differentia inter illam Nicolai, & istam. *BRA.* Sit quomodocunq; non est hiera cum agarico. propter ea melius recentes quidam fecerunt, qui nuncupant hieram Galeni compositam, aut istam, aut illam quam tu ex Nicolao retulisti. Sunt etiam qui ita particulatim loquantur, omnium simplicium 3. ij. aloes 3. iiij. mellis colati & expumati 3. viij. At quicquid sit, hæc pilulæ de hiera cum agarico esse non possunt. *SE.* Quas ergo deinceps parare iubebis? *BR.* Non desunt tamen qui minus errēt in hac urbe, & qui compositionem affinem hieræ cum agarico parent. *SE.* Quæ nam illa est? *BRA.* Hæc,

℞ Hieræ Galeni
Agarici trochiscati
Aloes

} añ. 3. s.
3 i.

Ex melle rosaceo colato conformentur pilulæ. *SE.* In quo errant hi? *BRA.* Quia perfectam hieram non accipiunt. *SE.* Opto ut in hac charta compositionem explices. *BRA.* Scito aliquos uoluisse agaricum poni ad pondus omnium simplicium simul, aloes dempta: unde erunt agarici 3. xxxv. uel 3. xxxvi. Si crocus sit 3. vi. Nos uero putamus satis esse agaricum ad pondus unius simplicis poni, ut sit 3. vi. *SE.* Compositionem istam denique explica. *BR.* Nonne ex prædictis uerbis accipere potes? *SEN.* Possem equidem, sed mihi facilius erit te audire. *BRA.* Hæc est compositio pilularum de hiera cum agarico, quam iubeo te paratam habere hoc modo,

℞ Cinamomi, pro quo casia. i. cannella 3. xij.

Mastic

Mastiches	}	ana	3	VI.
Assari				
Spicæ nardi				
Xylobalсами				
Agarici				
Croci	3			V.
Aloes	3			X C.

Terantur, & misceantur, & cum opus est, ea utaris in quacumq; forma uolueris, & si in pilulas reducere placeat, id facias secundū intentionē quam habes, uel ex syrupo de stœchade, uel ex melle rosaceo, uel ex aqua absinthij, uel ex alia simili re. Hæc enim cōpositio capiti, thoraci, & uētriculo plurimū cōuenit. Laudarē tamen ut hæc cōpositio parata non seruetur. sed quoties prudens medicus ea indiget, agaricū addat secundam morbi exigentiā, nunc plus nunc minus, ut ille rectē iudicabit. Si uerō integram compositionem seruare cupias, pro his medicis, qui cōponendi artem ignorant, quorū maior est pars, illam parato quam superius scripsimus. S E. Deinceps ita parabo. At quē agaricū accipere debeo? an trochiscatum? B R A. Antiquiores agaricū non præparabāt in trochiscos reducētes, sed eo simpliciter utebantur ut ab arbore uenit: propterea suaderem, ut simplex agaricus sumeretur, nullare correctus, præsertim cū hieræ misceatur: imò ipsum in præsentiarū in puluerem redactum simpliciter exhibeo ex zucharo, & mirē confert.

S E N E X.

DE his iam satis. Pilulæ de hiera logodion sequuntur. B R A. Ab re non est omnes pilularū compo-

Pilulæ de hiera Logadij.

sitiones prosequi quæ ab hiera nomen habet. unde accepit nomen hæc cōpositio? s e. Nicolaus dicit nuncupari hiera logodion memphitum, à hiera, quod est sacra, longos sermo, & memphitum, idest impeditio, quoniam his succurrit qui habent impeditum sermonē, ex quacunque fuerit causa. B R A. Ha ha ha. s e. Turides? B R A. Equis non rideret in tam pulchris nominum etymologijs? Primò Nicolaus ignorat unde dicta sit hæc compositio: nempe uocari debet hiera Logadij, quoniam Logadius medicus fuit apud antiquos celeberrimus, qui huius hieræ inuentor extitit. unde nuncupari debet hiera Logadij, non hiera logodion. Superius etenim docuimus antiquiores medicos, qui in aliqua existimatione fuere, suas quasdā compositiones habuisse, quas hieras uocabāt, & quibus potissimum utebātur. Sed ut in nomine errauit Nicolaus, putamus non minori errore duci in ipsa cōpositione: propterea tu Nicolai cōpositionem hieræ Logadij adducito, ut antiquæ cōpositioni conferre possimus. s e. His uerbis Nicolaus suam hieram Logadij describit.

Rx Interioris coloquintidæ	} ana 3 ij.
Polypodij	
Euphorbij	
Polij	} añ. 3 l. s. gr. vi.
Cocognidij	
Absinthij	
Myrrhæ	} ana 3 l. gr. xij.
Centaureæ	
Agarici	
Ammoniaci thymiam.	}

Folij

Folij	}	añ. 3 l.
Spicæ		
Squillæ		
Diagridij		
Aloes	}	añ. 3 l. gr. xiiij.
Comarum Thymi		
Cassie		
Camedreos		
Bdellij	}	añ. 3 s.
Præßij		
Cinnamomi		
Opopanacis		
Castorei	}	añ. gr. vi.
Aristolochiæ longæ		
Piperis albi		
Piperis nigri		
Piperis longi	}	
Croci		
Serapini		
Petroselini		
Hellebori albi	}	
Hellebori nigri		
Mel quod sufficit.		

Hoc intellige pro hiera ipsa Logadij componenda: nos enim accepto melle rosato colata catapotia cōformamus.

BRAS. In hac Nicolai hiera Logadij plura simplicia sunt, quàm in uera illa antiqua Logadij hiera, nec idē est in simplicibus pondus. SE. Refer tu, si me amas, uerā Logadij cōpositionem. BRA. Hæc est. SE. A quo autore

*illam accepiſti? B R A. Ab Aëtio lib. 3. cap. III. dicente,
Hiera Logadij. Poſtea talis compositio ſubſequitur,*

℞ Pulpæ colocynthidis ℥ ij. s.

Scyllæ affatæ

Agarici

Ammoniæ thymiamatis

Thymi

Scamonij

Corticis hellebori nigri

Hyperici

Epithymi

Bdellij

Polypodij aridi

Aloes

Chamædryos

Marrubij

Cafie

Myrrhæ troglodyticæ

Piperis albi, longi, nigri

Cinnamomi

Croci

Opopanacis

Sagapeni

Caſtorij

Petroſelini

Aristolochiæ longæ

} Singulorū 3 xx.

} añ. 3 x.

} Singulorū ℥ i.

} añ. 3 iiij.

*Aſſumito in melle. Exhibitio inte gra 3. iiij. media tres,
minima duæ. ubi uerò exhibēda ſit, addito ſalis cochleæ
rij ſemis. Hæc eſt hiera Logadij, quæ recipit ſolū cum
melle*

melle simplicia x x v. Illa uerò quam Nicolaus citat triginta tria simplicia cum melle recipit. s e. Igitur non est illa Logadij? B R A. Non, ut uidetur. Eadem ratione illa quæ à Serapione citatur non est Logadij, nec illa quam dicit esse secundū descriptionē Philagrii, & alia secundum Pauli descriptionē. s e. Deinceps compositionem istam hoc modo parabo. B R A. Non errabis, nam summum uirū Aëtium imitaberis. Simplicibus igitur in puluerem reductis, in catapotij formā reduci possunt, uel ex melle rosato colato, uel ex alia re, secundū exhibētis intentionē. s e. Sunt ne illæ descriptiones probandæ, quæ ab Auicenna referuntur? B R A. Neq; illas probarē, nisi Aëtij modo corrigantur, quæ imitari studeas, quoad meliora inuenta sint, si inueniri poterunt. s e. Quibus affectionibus succurrit hæc compositio? B R A. Multis. nam conuenit locutioni impeditæ ex quacunque fiat causa, modo sit ab humoribus. Atram bilem, & pituitam expurgat, epilepsiæ conuenit, paralyticis, tremorem membrorum habentibus, doloribus capitis cum diutinis & totum occupantibus, tum hemicranicis succurrit, uertigini confert, oculorum obscuritati, & pleuritidi. Ischiam patientes adiuuat, & arthritim, uarias corporum maculas, & lepras emendat, menstrua prouocat.

S E N E X.

DE his satis dictum sit, ad stomachicas pilulas accedamus. B R A. Accedamus quidem & in compositionem quam nullus ferè pharmacopola eandem habet cum alio. Dic tu quam cōpositionem paratā seruas? s e. Illam quam Mesue in principio describit. B R A. Est

Pilulæ stomachicæ.

igitur prima ex tribus quas refert descriptionibus. s E. Non ex illis tribus, quæ statim se consequuntur, sed illa quæ in ordine omnium suarum pilularum est secunda descriptio, & quam dicit stomachum emundare, & iecur, & sensuum membra, atq; iuncturarum instrumenta, & quæ tam bilem atram, quàm flauam, & pituitam educunt. B R A. Descriptionem eius asser. s E. Hæc est.

℞ Hieræ picræ	3	vij.
Trium myrobalanorum	3	ij.
Agarici	3	ij.
Turbith boni	3	x.
Epithymi Cretensis	}	añ. 3 ij. s.
Anisorum		
Salis indi	3	ij.
Absinthij	}	añ. 3 ij.
Scamonij		

Fac pilulas cum penidiarum 3. ij. & succo scariolarum. dosis 3. ij. B R A. Iam noui quas stomachicas pilulas in tua officina serues: suntq; & alij pharmacopole qui easdem conficiunt. Medici uerò re non perspecta neq; considerata, in omni ferè uentriculi affectione, & potissimum in imbecillitate, stomachicas pilulas instituunt dandas: cum tamen præter euacuationem hæ uentriculo mirè obesse sint. Sed compositionem istam pressius contemplemur. s E. Quomodo intelligis obesse uentriculo? B R A. Quia ipsum perturbant, & imbecilliorè reddunt: nam magna turbith copia hanc compositionem ingreditur, nempe 3. x. At mirè uentriculum peruertit turbith, ut nonnulli ignari putarint, turbith à turbando dictum esse: adde & scamonium

monium non conferre uentriculo, imò ualde obesse, & agaricum, & quamuis multa ingrediantur quæ uentriculum roborare possint, tamen ab his quæ illum perturbant superantur. sed cur tu diligentissime Senex, hanc compositionem sequeris, cum alij pharmacopolæ descriptiones alias habeant? s E. Ita didici à præceptore meo antiquo seplasiario. B R A. Certus sum non esse tres seplasiarios Ferrariæ qui eandem compositionem seruent. Nam & tu, & alter, eam quam retulisti descriptionem seruatis: nōnulli uerò in suis officinis descriptionem habent, quæ à Mesue posita est, & dicit stomachum & digestionem adiuuare: cerebrum & stomachum à corruptis humoribus purgare, & appetentiam excitare.

℞ Hieræ picræ	3	x.
Trium myrobalanorum	}	añ. 3 ij.
Absinthij		
Masticis	}	ana 3 iij. s.
Anisi		
Bellerici		
Emblici		
Agarici		
Gingiberis	3	ij.
Caryophyllorum	}	ana 3 i.
Salis gemmæ		
Squinanti		
Turbith	3	xij.

Confice cum succo absinthij, & da 3. ij. uel iij. s E. Non uidetur esse inter nostrā & hanc descriptionem magna differentia. B R A. Imò in his quæ soluūt nulla, nisi in

simplicium pondere. In his uerò quæ roborant, differunt: quia in ea, quæ uteris cõpositione aliqua sunt quæ in ista non habentur compositione: & e contrario aliqua in ista, quæ non sunt in tua: tamen ex sexdecim rebus illa quam nuper attulimus descriptio constat. Illa uerò quæ tu uteris, ex tredecim. S E. Cuperem omnes pharmacopolas idem genus seruare. B R A. Imò & hic est magnus medicorum error. nam instituūt stomachicas pilulas deglutiendas, sed quam compositionem instituant, nesciunt. Non desunt præterea qui pilulas illas paratas seruent, quas Mesue secundo loco descripsit, & dicit esse in intentione priorũ, id est, illarum quas nuper adduximus. S E. Neq; descriptionẽ istam prætermittamus. B R. En.

Rz Trium myrobalanorum ana 3 iij.

Rosarum

Masticis

} añ. 3 ij.

Cardamomi

Ligni aloes

Sādalarũ citrin.

Cubearum

Caryophyllorum

Nucis muscatæ

Squinanti

Rauedsceni

Turbith

} ana 3 ij.

3 s.

3 vij.

Aloes ad pondus omnium.

Confice cum uino odorifero. S E. A prædictis non multum differunt. B R A. Omnes idem cēsant: tamen simplicibus consideratis, quæ utraq; cõpositiones ingrediuntur,

tur, & simpliciũ pōderibus non parum differre uidentur, quamuis in intentione non sit magna differentia. Scito tamen maiorem pharmacopolarũ numerum pilulas il las stomachicas paratas seruare, quas Mesue suas esse di cit, quæ caput & stomachum expurgant, & omni tēpo re sumi possunt. earum autem descriptio hæc est,

R̄ Turbith	3	x.
Masticis	3	iiij.
Rosarum	3	ij.

Aloes bonæ ad pondus omnium.

Confice cum succo absinthij. s E. Non me fugit quāplu res hanc cōpositionem paratam seruare, & quādo opus est 3. i. uel 3. i. s. præbere: tamẽ ego potius descriptionem primā secutus sum, tum quia ita imbutus sum à pueritia, tum quia multa uentriculũ roborantia recipit. B R. Ex= tat & alia apud Mesuem pilularũ stomachicarũ descri= ptio, quæ cæteris leuior est, & à nullo paratur pharma= copola, quod sciam, ipsaq; caput etiam & stomachũ ex= purgat, quam ne desyderes, referre statuimus.

R̄ Aloes	3	vi.	
Masticis	}	añ.	3 ij.
Rosarum			

Confice cum succo solatri. s E N. Ex tot tamq; uarijs compositionibus quam præcipuẽ sequi debemus? B R A. Cum hæ pilulæ stomachicæ nuncupentur, stomacho po= tißimum opitulari debẽt. Optarim ego, ut probus medi= cus non segniter cōsideraret, qua re indigeat stomachus, quaq; affectione sit laceßitus: propriè autem stomachus uentriculi os etiam significat: quamuis & plerunque

pro fundo ipso accipitur . Nunc tam pro fundo, quàm pro ore, & omni alia parte accipitur . Si ergo stomachus male affectus sit, affectio ipsa consideranda est , qua afficitur, an sit sola qualitas , uel etiam sit cum materia. Si sola qualitate afficiatur, alterare solum opus est, & non euacuare, idq; sit per oppositas qualitates tam intrinsecè quàm extrinsecè. Si materia adsit, genus materiæ considerare oportet, an pituita, an bilis, an atra bilis, an mixtæ materiæ: tuncq; euacuandum, ut materia exigat. Scito autem hîc sermonem non fieri de materia, quæ in cauitate sit uentriculi, sed de illa quæ continetur in uenis & eius rugositatibus: nam quæ in cauitate est facile educitur, & plerunq; natura ipsa sponte per uonutum illam expellit, quandoque per inferas sedes . Si uerò materia in his uëtriculi uenis & in sensibilibus meatibus contineatur, secundũ materiæ genus eo medicamento uti debemus . Si ergo materia sit pituitosa, medicamētum propinamus pituitam educēs: si biliosa, bilem: si atrabilia, medicamēto atram bilem educente utamur: si materia sit mixta, & medicamentũ ipsum mixtũ sit . Adde, si eadem materia in capite abundauerit, ea addēda esse, quæ à capite educūt. s e . Quid inferre tētas per hunc tuum tam prolixum sermonem? B R A S . Hoc solum quod quisque notare debet, Medicum primò componendi regulas addiscere . Addiscat ergo, addiscat uerè medicus simplicium naturam, & cōnuscendi modum, & secundum humoris genus, & membri peccantis simul nuscet simplicia, & medicamentum ad suum commodum & ad ægri salutem paret. s e . Non erit fermentatum tam breui tempore.

BRA. Non indigent fermentatione huius generis medicamenta, quæ ad unā tertiā formam non deducuntur, sed unumquodq; simplex medicamentū per seipsum educere debet, imò si unum simplex post aliud sumeretur, nihil referret. SE. Si per hūc ordinē incederēt, non indigeremus cōpositis medicamētis. BR. Hoc summè probō, ut in officinis sint paucissima cōposita medicamenta, præsertim ex catharticis: sed medicus prōptus esse debet, & doctus, statimq; ex simplicibus cōposita parare, ut ægritudini cōuenit quā curādā suscepit. De egregijs uerò illis medicamentis, quæ tēpore lōgiore indigēt priusquā cōcocta sint, qualia Theriaca, Mithridatū, secus dicendū est: nam illa parata habere præstat. Vnde si has pilulas ad unguē contemplemur, uentriculo parū conuenire uidentur, ultima descriptione dempta. Tamē in præsentiarum cōpositiones ipsas ad uerbum examinemus. Primo recipiunt hieræ picræ Galeni 3. vij. Est illa de qua superius in uarijs locis apud Galen. descriptū est. SE. Nōne hæc Galeni hiera uentriculo cōuenit? BRA. Imò (ut Galenus in septimo Methodi medēdi lib. refert) præstātissimū est hoc medicamentū ad uitiosos succos, qui in tunicis uētriculi habētur. SE. Hoc Galeni medicamētum leue uidetur. BR. Galen. præcitato loco docet esse leue, mediocre, & forte secundū quantitātē quam accepimus: nempe mediocris modus est, si eo sicco ex aqua utamur duorū paruorū cochleariū mensura. est uerò maximus modus duorū magnorū cochleariū mēsurā, si tēperetur in tribus aquæ cyathis: minimus modus est unius parui cochlearij mensura. Itaq; hoc medicamētum fieri potest,

& uehemens, & debile, & mediocre: nota q̃; Galenum
 dicētem ualere ad succos uitiosos. Sunt uerò succi uitiosi,
 humores prauī cuiuscunque generis. unde & si aloē bi-
 lem educat, tamen ē tunicis uentriculi omnes uitiosos hu-
 mores educit: fieri q̃; potest ex aloē elota & non elota,
 ut superius dictum est. Ego igitur quātum in me sit, sua-
 derem hanc Galeni compositionem pro stomachicis pilu-
 lis parari. aliæ uerò, quæ turbith recipiunt, dimittantur.
 S E. Hæc compositio æquē non educit, ut illæ faciūt quæ
 turbith receperunt. B R A. Imò egregiē educit absolutis-
 simus ille prædictus ex Galeno modus. S E. Tamen non
 æquē ut Mesue compositiones faciunt. B R A. Vltimam
 Mesue compositionem prætermitto, quæ nō recipit nisi
 aloē, mastichen, & rosas: aliæ omnes educunt humores,
 etiamsi uitiosi non sint. Compositio autem Galeni solos
 uitiosos insequitur. Mesue igitur compositiones à capi-
 te contemlemur. Primo recipit hieram hanc Galeni
 simplicem nuncupatam, quæ omnes succos uitiosos edu-
 cit: postea decem drachmas turbith, de qua radice in sim-
 plicium examine differuimus. uolunt authores tenuem
 pituitam expurgare, quamuis experiētia duce, & cras-
 sam simul expurget. Quod ut exquisitius faciat, à non-
 nullis gingibere commiscetur: tamen (ut ipsi Arabes tur-
 bith inuētores dicunt) subuersionem facit, & nauſeam,
 quæ in uentriculi affectibus euitanda sunt, nisi cum nobis
 institutum sit per uomitum euacuare. Recipit præterea
 tria myrobalanorum genera, id est citrinos, chebulos,
 & indos. S E N. Cur potius hæc genera intelligit, quàm
 bellericos, & emblicos? B R A. Quoniā sunt perfectiora
 genera:

genera: imò Serapio (quē & aly secuti sunt) in uno capi
 te de his tribus uerba facit inscripto De Myrobalanis.
 in alio deinde de his duobus, ac si non sint inter myroba
 lanorum genera computanda. Recipit etiam agaricum,
 qui pituitam crassam educit, & bilem crassam, & uen=
 triculum mirè perturbat, facta quacunque præparatione.
 Experientia obseruauimus simplicem substantiam agari
 ci potui dare, lōgè minus obesse, quàm si gingibere, sal=
 gema, spica, oxymelite, uel alia qualibet re nuscatur.
 Epithymum recipit, qui atrabilarios humores educit, &
 scamonium, quod bilem purgat. Ex his intelligere po=
 tes nos hac compositione solum uti posse, quando omnes
 succi fuerint uitiosi, & non quando unus solus. SEN.
 Nōne magis unum humorem educit, quàm alium? BR.
 Omnino: nā turbith quod pituitā educit, in maiori copia
 cōpositionem ingreditur, quàm alia, & etiā agaricus.
 Sed à te peterē Senex prudētissime, quid in his pilulis fa
 ciāt penidia. SE. Penidia ex saccharo fiūt in aqua disso
 luto: propterea iudico apposita esse, ut cōpositio cōstet:
 nam saccharum ita dissolutum seruat, ne adeò festinè cō=
 positiones exiccentur. BRA. Conuenientius igitur fuis=
 set dragagantum accipere, præsertim cum in scariola=
 rum succo dissoluat. SE. Quid intelligit per scariolas?
 BBA. De his in simplicium examine satis dictum est:
 nam intubi species est, sed syluestris: à Græcis seri dici=
 tur, nostri seriolam, Barbari corrumpentes scariolā uo=
 cant: hicq; recentiores affirmant apponi scariolam, ut sit
 minus calida compositio, ac si tam pauca succi quantitas
 in tottāmq; rebus calidis aliquid possit. Dic iterum nu=
 hi

Sal nigrum.

hi præstatiſſime Senex, quid intelligis per ſal indum? & quid pro eo accipis? s E. Sal nigrum accipio. B R A. Et quid hoc eſt nigrum ſal? s E. Noſtrum quod in uſu habemus ſal, quod nigrum eſt, id eſt minus album alijs. B R. Hic eſt maximus error: nam ad quem finem huic compoſitioni ſal addere? s E. Certè neſcio. ego compoſitiones paro, ut mihi inſtituitur. quid ergo accipere oportet pro ſale indo? B R. Scito indum ſal eſſe antiquorum ſaccharum, quod intra cannas concreſcit, de quo & Auicēna tractat, ubi agit de linguæ aſperitate, 4. canone, Fen prima. & inquit habere colorem ſalis, & eſſe in dulcedine mellis, de quo in ſimplicium examine per plura. s E. Placet ne tibi hæc compoſitio? B R A. Non ſolum non placet, ſed & illam quoque ſuſpectam habeo: nam cū inciſo compoſitiones, quæ plura ſimplicia recipiunt ſub uno pondere, & alia deinde ſub alio pondere, poſtea alia ſub eodem pōdere, hæc compoſitiones mihi ſunt ſuſpectæ, ne omnia pondera præter rationem poſita ſint. Nunc ad ſecundam ſtomachicarum pilularum compoſitionem deſcendentes, dicimus à prima non multum diſferre, & ipſam æquè omnes humores educere, qui ſunt non tantum in uentriculo, ſed etiam in omni corporis parte: unde non ſunt huic ſoli membro ſtatutæ, imò (ut ipſe refert Meſue) caput & iecur expurgant: quin omnia membra expurgare certum eſt, ſi in maiori copia ſumantur. De tertia compoſitione idem iudicium eſt. Quarta compoſitio, quam dicit eſſe ſuam, & ipſa pituitam & bilē educit. Quinta conuenit quodammodo cum ſimplici hiera Galeni. s E. Dic igitur quas pilulas ſtomachicas ſeruare

re oportet? BRASAVOL. Ego pro stomachicis pilulis simplici Galeni hiera semper utar, & (ut contingit) secundum varias affectiones simplicia adderem & auferrem, uel potius compositiones illas sequerem, quæ à Galeno octauo de Compositione medicamentorum secundum locos scriptæ sunt, quas Andromachus & Asclepiades sequebantur. Nunc tu aliud pilularum genus è tua scheda depromas.

S E N E X.

Masticinæ pilulæ accedūt. BR. Quis fuit harum Pilulæ masticinæ.
pilularum author? SE. Petrus Aponensis, Conciliator nuncupatus, in cap. De indigestione stomachi, uidetur ipsarum inuentor. Est uerò capite 19. Additionum in Mesuem, ne longè requiras, ubi dicit stomachum ab omni læsione præseruare, & esse medicinam uitiosæ matricis, & uiscerum interiorum. BRAS. Affer hanc compositionem. SEN. EN,

Rz Masticis 3 iij.

Aloes electæ 3 x.

Agarici boni 3 iij.

Confice cum succo Altiliæ.

Notã; in calce uigesimoprimi capituli eiusdem authoris iterum repeti. his eisdem utitur Pedemontanus, ubi de medicinis corrupti appetitus agit. BR. Ex his quæ hanc compositionem ingrediuntur, id quod omnia excedit, est aloë. unde potius nūcupandæ essent pilulæ de aloë. SE. Cū aliæ extēt pilulæ, quæ suo proprio nomīne de aloë nuncupantur, hæ meritò denominationem sortientur à secundo simplici, quod ipsam compositionem copiosius ingre-

ingreditur. id autem est mastix: propterea non ab re masticina dicta sunt. Et hæ sunt quas in nostris officinis paramus. B R A. Nos potius loco harum, pilulis de simplici hiera uteremur, & si opus esset, adderemus agarium. Tamen apud recentes medicos reperiuntur & aliæ pilulæ mastichinæ nuncupatæ. Non desuere medici, qui iusserunt nos parare mastichinas alias à Mesue in fine capitis de Caputpurgijs sodæ frigidæ positas. B R A S. Compositionem adducito. S E. Hæc est,

R̃	Aloes	3	vij.
	Masticis	}	añ.
	Rosarum		
	Turbith		
		3	x.

Confice pilulas. dosis earum est à 3. ij. usque ad iiij. Mesue uocat has pilulas de mastiche, quas stomacho & capiti conferre dicit. B R A. Pro me nunquam sumerem. Vidimus & seplasiarios, qui pilulas Nicolai de aloe & mastiche pro mastichinis parabāt. S E. Quæ nam est earum compositio? B R A. Hæc subscripta.

R̃	Aloes	3.	1.
	Masticis	3.	s.
	Caryophyllorum	}	añ. 3. 1.
	Rosarum rub.		
	Croci	}	añ. 3. ij.
	Diagridij		

Confice cum succo fœniculi, uel absinthij. S E. Compositio hæc uentericulum roborare debet? B R. Magis roborant illæ quæ de simplici hiera dicuntur, & pluribus affectibus conducunt, ut apud Galenū intueri licet in octa

uo de Cōpositione medicamentorū secundum locos, & in septimo Methodi libro. Nos uerò si cōpositiones aliquas paratas seruari uoluerimus, quæ mastichen recipe-
rent, ex his unam parari iuberē, quæ ex Andromacho in præcitato de Cōpositione medicamentorū libro à Gale-
no referuntur, & eam in pilulas reducerem. sed condu-
cibilius est secundum affectum compositionem parare,
cum ea indiguerimus. Ad rem uerò redeunt, mastichi-
næ pilulæ, quas ex Aponense paras, solum conferunt
uentriculo, cum in eo uitiosi sunt succi, & in capite, suc-
ci inquam biliosi & pituitosi.

S E N E X.

Assaiareth pilulæ mastichinas sequuntur. **B R A S.** Pilulæ Assaiareth.
Quis fuit harū pilularū inuentor? **S E.** Auicenna in
prima Fen quarti libri, tractatu primo, capite decimono-
no, de his mentionem facit. **B R A.** Non uidi Auicennā de
his pilulis aliquam mentionem fecisse: sed cōpositio est,
quam Assaiareth uocat, quæ fortè potui datur, uel in aliā
formā redigitur. **S E.** Equidē ab Auicenna nō dicitur pi-
lulas fieri oportere, imò nec addit simplicium pōdus, quæ
cōpositionē ingredientur. **B R A.** Quomodo igitur com-
positionem tuam paras? **S E.** Gentilem sequor Fulgina-
tem Auicennæ interpretem, qui his simplicibus pondera
statuit. Idem facit in suo Antidotario Mōtaghana. **B R A.**
Quoniam modo conficiuntur? **S E N.** Isto.

℞ Hieræ picræ	℥	i.	
Masticis			
Myrobalanorum citrin.	}	ana	3 iiij.
Aloes	℥	ij.	

F

Fiant pilulæ cum syrupo de stœchade.

Hieram picram, aloë & mastiche ingrediuntur, hîc solum myrobalani additi sunt. s e. Mastiche additur ut maior adsit copia ad uentriculum roborandũ, aloëq; iterũ commiscetur, ut uehementius educant: myrobalani uerò, ut prohibeantur uapores acuti calidi si in stomacho sint, ne in caput ascendant. B R A. Mihi uidetur hanc cõpositiõnem uentriculo potius, quàm capiti cõuenire: nempe aliud nihil est, quàm picra Galeni additis myrobalanis, & mastiche, ac aloë auctis. Syrupus uerò ille, quo conficiuntur & commiscentur, & si capiti conueniat, uentriculo non obest, nec in tam magna copia ingreditur, ut multũ prodesse possit: imò pulueres solum cõglutinat. De Auicenna igitur miror, qui proprie pro imbecilli solutiõ capitis Assaiareth posuerit: quamuis si in copia detur possit etiã caput purgare. Nam ut Galen. docet in 8. de Cõpositione medicamentorũ secundũ locos, in expositione hieræ aloës, medicamentũ est imbecille quod euacuat à uentre, & quandoq; à iecore, si in ampliori pondere exhibeatur. Tamen si aliquis ex stomacho caput doleat, hæc cõpositio huic conuenit: sed ideo conuenit quia stomacho confert, quod facilè ex Galeno colligi potest, secundo de Compos. medic. secundum locos, ubi de his agit, qui ex stomacho caput dolent: quod fit cum uitiosi humores in uentris tunicis fuerint impacti, & ita impacti ut dilui non possint: scitoq; Galenum præcitato loco potius minuere aloës, quàm augere. Propterea recentes malè faciunt, Auicennæ descriptionẽ in ordinẽ referre uolentes, & aloës quantitatem magis augentes, quàm ipse fecerit, aut facere uoluerit:

uoluerit: imò & præcitato loco Galenus notat crocum
 minui oportere, pro his qui illum non patiuntur. Non est
 igitur compositio quæ simpliciter materias purget, quæ
 capitis affectiones faciunt, sed tales solum capitis affe=
 ctiones, quæ à stomacho dependent. SE. Vnde acceptum
 est hoc nomen Assaiareth? BRA. Ego à te peterem. est
 enim Mauritani nomen. SEN. Vnde originem habeat
 coniectari nescio. BRA. Et ego minus: imò & hoc no=
 men corruptū esse puto. Scito autē Galenū in principio
 secundi capitis secūdi libri de Cōpositione medicamen=
 torum secūdu locos, in capitis dolore hieram exhibere:
 sed addit exacutam, ac si dicat per aliud simplex redditā
 acutā & uehementē: ut inferre liceat hierā capiti ualere,
 si alia addatur. Et nunquā pro capite has pilulas deglu=
 tiēdas iubemus, quin agaricū addamus, aut alia quæ à capi=
 te educūt, uel nisi affectio capitis à uētriculo proueniat.

S E N E X.

Pilulæ de rhabarbaro accedūt. BRA. Quid aliud sunt Pilulæ de rha=
 hæ pilulæ, quàm rhabarbarum ipsum in puluerem barbaro.
 redactum, & in pilulas conformatum? SE. Imò est alia
 compositio, quam paratam seruamus. BRA. Quæ nam
 est? SE. Hæc.

℞	Raued sceni	3 iij.
	Succi liquiritiæ	
	Absinthij	} añ. 3 i.
	Masticis	
	Myrobalanorum citrinorum	3 iij. s.
	Seminum fœniculi	} añ. 5 s.
	Apij	

F 2

Trochiscorum dia rhodon 3 iij. s.

Specierum hieræ picræ Galeni 3. x.

Pilulæ de Ra-
ued sceni.

Confice cum aqua sceniculi, & da 3. ij. cum aqua casei calida in sero. B R A. Raved sceni Rhabarbarū est. s E.

Equidem, & etiam raved simpliciter rhabarbarum est: tantum differt raved sceni à rhabarbaro in solo & patria: quia hoc in Barbaria nascitur, quæ pars Aphricæ est, illud in Sceni, quæ est alia pars. B R A. Ita arbitror: tamen apud Mesuen alia cõpositio est de raved: & cum raved sit rhababarum, erit alia compositio de rhabarbaro. s E. Videamus hanc compositionem. B R A. En Mesue liber, uerte folium, adhuc aliud, lege hanc compositionem quæ in tergo est. s E. Ecce iam lego.

R̄	Raved sceni	3	vij.
	Ammoniacy	}	ana 3 x.
	Serapini		
	Bdellij		
	Laccæ	3	vij.
	Opopanax	3	iiij.
	Mezereon	}	ana 3 iiij.
	Gummi		
	Turbith	3	x.
	Spicæ	}	ana 3 v.
	Polij		
	Aloes		
	Masticis	3	ij.

Myrobalanorum citrinorum 3 x.

Gummi in uino dissolue, & fac pilulas. dentur ij. 3. cum aqua casei. s E. Nos hac compositione non utimur. Sed cum

cum à medicis pilulæ de rhabarbaro indicuntur, illas damus, & paratas seruamus, quas ex ipsomet Mesue superius retulimus. B R A. Hæ secundo loco adductæ sunt uehementiores & efficaciores, ualentq; ad obstructiones splenis atque iecoris, & ad hydropem. Tamen & illas quas superius adduxisti, ad idem ualere certum est, & ad febres diutinas ex diuersis humoribus genitas, glutinosas & putridas. S E. Ad easdem igitur affectiones adhiberi possunt? B R A. Ad easdem, sed secundæ uehementiores sunt, & efficaciores primis. Verum cõpositio hæc à me nunquã probabitur: sequaris igitur tuã illam cõpositionem, quæ apud Mesuem in ordine prima est. Reperitur & hæc eadẽ cõpositio apud Serapionem in suo Antidotario, sub hoc nomine, pilulæ de raued. in eo solum differunt, quod Mesue septẽ Raued drachmas recipit, Serapio octo: & ubi Mesue legit poliũ, Serapio habet poly-podiũ. utrunq; tamen in hac cõpositione recipi potest. Mesue dat 3. ij. cum aqua casei, Serapio cum uino: tamen & cum uino & cũ aqua casei dari possunt. Videre autẽ nescimus cur magis de raued nuncupetur, quàm de tur-bith, quod cõpositionem æqualiter ingreditur, & quàm de serapino, uel bdellio, uel ammoniaco, & quàm de myrobalanis citrinis: tamen his authoribus ita denominare placuit, cũ aliæ pilulæ ex alijs simplicibus, quæ hanc cõpositionem ingrediuntur, suũ nomen sortitæ sint. Sed unũ hic notandum est, Serapionem his pilulis addere quatuor sextaria salis, quod nõ facit Mesue: & quãuis sal crassas materias dissoluere possit, tamen tãta quãtitas in hac cõpositione non cõuenit. S E. Sextariũ fortẽ apud Serapionẽ

Sextarium.

est parua mensura. B R A. Imò est nomen ponderis apud Arabes. S E N. Quomodo hoc probabis, si quis inficias iret? B R A. Facillimè, si pondera in quinti canonis fine apud Auic. adduxero, quæ etiam ex Serapione accepta sunt. S E. Proba igitur, ni laborè effugias. B R A. En Auicenna dicit: Mina Romana est 3. xx. & Mina est sextaria 40. Igitur si Mina est 3. xx. & sextaria 40. sextariū erit semiuncia. itaq; in hac cōpositione ingrederentur duæ unciaë salis, quod absurdū est. imò quia Auicenna post hæc dicit sextariū esse 3. vi. essent tres unciaë: propterea arbitramur Serapionis compositionem non esse probandā, sed illam Mesue potius esse recipiendā. Possem & hoc uarijs alijs modis ex horū authorum cōpositionibus probare: sed id faciemus in ponderū examine, in quo Græca Arabibus cōmiscēbimus, & exponemus. Nunc materiā hanc prætermittamus, ne ex medicamentorū cōpositionibus ad pondera & mēsuras transire uideamur. Vnū tamen animaduersione dignū est, quod hic à Mesue dicitur, dissoluendū esse in uino gūmi, quod in pilulis de rhabarbaro non dicitur: id uerò factū est, quia mastiche sola cōpositionē illam ingreditur. hæc uerò sit regula quæ non fallit: In omni cōpositione, in qua gūmi genera aliquot ingrediūtur, cōsiderare oportet, an gūmi in puluerē redigi possit, absq; alia uehementiore exiccatione, an non possit. Si in puluerē reduci possit, cōpositionem ingrediatur absq; alia dissolutione: si non possit, tunc dissoluendus est, uel in uino, uel in alio liquore. Cum igitur in pilulis de raved recipiātur serapimū, bdellium, lacca, opopanax, & gūmi, quorum aliqua dissolui possunt,

sunt, aliqua non possunt, propterea hic dicit in uino dissoluenda esse. In cōpositione uerò de rhabarbaro, in qua sola mastiche recipitur, non dixit esse dissoluendā, quia mastiche facili in puluerē reducit. Nec illud in hac cōpositione prātermittendū est, cum fuerit cōfecta, post ali quod tēpus & etiam breue, adeò durescit, ut in puluerem faciliè resoluatur: idq; faciūt omnes cōpositiones, quæ res glutinosas nō recipiūt. unde suaderem, ut non solū ex aqua foeniculi, sed etiā ex melle rosato cōformarentur, ut diutius seruari possent. nam uis simpliciū facillimè exhalat, ubi glutinosa res aliqua non adfuerit: & ideò harū pilularum uis diu perdurare nō potest: imò si ueterascūt, in uenenū transmutantur, & uehementia tormina faciunt: quod experta est magno suo incōmodo magnifica & generosa uirago Hippolyta Farufina Quaina, cōmater semper uenerāda, & probitatis ac integritatis specimen: hæc à pharmacopola quodam, à cuius nomine abstineo ne quem offēdam, huius generis catapotia accepit: sed antiqua puto illa fuisse, quæ à principio cōfecit cū artem exercere cœpit: semis scrupulum tantum accepit, & adeò uehementibus torminibus uexabatur, ut uires ferè deficerent, & plusquam sexcēties egeßit, ex hacq; occasione ægritudinem incidit laboriosam. uerū Deo duce pristinae sanitati restituta est. Ad rem uerò cœptam redeuntes, si alicui rei glutinosæ misceātur, diutius perdurare possunt. quamplures sanitati restituimus ex pituitosis febribus autumno, & hyeme, unam ex his pilulis pondere unius scrupuli alternis diebus uorandā iubentes. s E. Ti bi ergo placet, ut pilulæ de rhabarbaro, quas ex Mesue

retulimus conficiantur. B R A. Illæ fieri debent. uerùm exquisitæ de rhabarbaro pilulæ ex solo rhabarbaro confici debent: neque seruandæ sunt: sed tunc rhabarbarum ipsum in pilulas redigendum, cum eo indigemus.

S E N E X.

Pilulæ de tribus cum rhabarbaro.

C Vm his illæ uenient, quæ de tribus cum rhabarbaro uocantur. B R A. Cur hoc nomen sortitæ sunt? S E.

Pilulæ communes.

Puto quia sunt pilulæ communes, quibus rhabarbarum addimus. B R A. Prius igitur cõmunes istas pilulas consideremus. S E. Has pro communibus conficio, quamuis notum mihi sit alias esse communes uocatas, quas alij pharmacopolæ conficiunt.

R̄	Aloes	3	iiij.
	Croci	}	añ. 3 ij.
	Myrrhæ		

Confice cum uino albo claro, odorifero. Tamen Pedemontanus iubet cõfici cum aceto: ego autem uino semper usus sum. B R A. Cur Pedemontanum non sequeris? S E. Quoniam longè maioris authoritatis est Rhasis, quàm Pedemontanus. Ipse uerò in quarto ad Almanforem, de pestilenti morbo agens, & eius cautela, ex uino conficit. Alij habent suam compositionem hoc modo,

R̄	Aloes	}	añ. 3 ij.
	Croci		
	Myrrhæ		

3 i. s.

Conficiantur cum uino albo. B R A. Differunt solùm in pondere. Auicēna lib. quarto Fen prima, tract. 4. capite quinto, medicamēta ad pestilentiam enumerās, inquit, fieri debere ex aloë, croco & myrrha: at simpliciũ pondus prætermit

prætermittit. id fecisse arbitror, quia æquale omnium pō-
 dus esse uoluerit. s E. Has à uobis dictas communes pi-
 lulas consideras, illæ esse uidentur quæ ab antiquis Ru-
 fo attributæ sunt. B R A. Omnes ita censent. s E. Tu er-
 go in his dubitas? B R A. Imò non dubito, cum nec Rufi
 sint, nec Rufus compositionem suam in catapotia conse-
 cerit: nam potui dabat in pestilenti morbo. s E N. Quæ
 igitur erat apud antiquos Rufi compositio? B R. Hæc,
 quam Paulus lib. secundo, cap. 36. describit.

℞ Aloes partes duas.

Pilulæ Rufi.

Ammoniaci thymiamatis partes duas.

Myrrhæ partem unam.

Hæc simul contusa ex uino fragranti colluito, deinde di-
 midium quotidie cyathum potui dato. s E. Crocum er-
 go non recipit? B R A. Non equidem Rufi compositio.
 s E. Cōpositio igitur nostra cōueniens non est? B R. Non
 equidē, si pro Rufi cōpositione fiat: sed si alia sit cōposi-
 tio, quæ ita ab Arabibus nuncupetur, & à recentibus,
 scilicet pilulæ de tribus, eam ita conficere nihil refert: &
 cum illam conficis, si rhabarbarum addideris ad pon-
 dus aloes, pilulæ de tribus cum rhabarbaro dici poterūt.
 Veruntamen nec illæ Rufi erunt: nec illæ, quæ passim de
 tribus cum rhabarbaro nuncupantur. Extat in præsen-
 tiarum Rufi liber, in quo prædicto modo cōpositio inue-
 nitur, ut superius ex Paulo retulimus. s E N. At Mesue,
 ubi de præseruatione à pestilenti morbo agit, has pilu-
 las, ut superius dictū est, adducit: nullamq; de Ruso men-
 tionem facit. B R A. Aut sunt alia catapotia, quæ & ipsa
 conueniunt, & non sunt illa Rufi: aut errat Mesue, Rufi

propositissima adducere uolens. Nam & ipse Auicenna præcitato loco non dicit catapotia cōfici, sed sumi talem compositionem, quam ex propositismate dabat Rufus, & consentit Paulus. S E. Dicam igitur meas communes uocatatas pilulas non esse Rufi pilulas? B R A. Equidem. S E. Tamen & in pestilenti morbo conueniunt. B R A. Hoc nihil impedit: uerum & illis Rufi, ut Paulus refert, nullus unquam sua potione frustra usus est, qui pestem non euaserit: sed in tuis communibus catapotijs minorem croci copiam poni laudo, atq; probo, ne caput lædatur. Dic uerò à quo authore catapotia illa de tribus cum rhabarbaro dicta accepisti? S E. A nullo authore, sed ita fieri à meo præceptore didici. B R. Hactenus rem mirā audiui, & quā medici nō cōsiderant. Mihi summè placet, te tuas illas de tribus cum rhabarbaro pilulas eo modo conficere ut retulisti, ex communi tua compositione, & rhabarbaro. At alij omnes pharmacopolæ cōpositionem aliam parāt, quam pilulæ de tribus cum rhabarbaro nuncuparunt. S E. Quæ nam est illa? B R A. Hæc subscripta.

℞ Rhabarbari
 Agarici
 Aloes

} añ. partes æquales.

Misce, & ex aliquo liquore pilulas cōfice. S E. Quomodo sunt de tribus cum rhabarbaro? potius nuncupari deberēt de duabus scilicet rebus cum rhabarbaro: & cur potius non sunt de tribus cum agarico, uel de tribus cum aloë? B R A. Ad differentiam fortè illarum pilularum de tribus rebus, quas communes uocas, aut de tribus Rufi: non dicuntur uerò de tribus cum agarico ob rhabarbari nobili

nobilitatem. **SE.** Agaricus maioribus dotibus insigniri uidetur, quàm rhabbarum, & est medicina familiæ.

BRA. Tamen maiori pretio uëditur rhabbarum, nec uentriculum offendit. At de hac re quicquid sit, ne magnificiamus. Pilulæ de tribus cum rhabbaro apud omnes pharmacopolas hæ sunt quas nuper adduximus: tuæ uerò communes cum rhabbaro, sunt communes quæ rhabbarũ recipiunt. Hoc tantum expeterem in hac re & optarem, ut omnes medici has differentias agnoscerent, ne quandoq; pro suis ægris unam compositionem pro alia reciperent. Sumũtur hæ de tribus cum rhabbaro, pro capite, thorace, uentriculo & iecore. Sed his omiſſis, ad alia tranſeamus.

S E N E X.

Occurrunt post has cõsiderandæ pilulæ illæ, quæ à Pilulæ de Aloe. materia ex qua cõficiuntur, pilulæ de aloe nuncupantur. **BRA.** Sunt ne compositæ, an simplices? **SE.** Simplicissimæ sunt ex pura aloe elota confectæ. Cur in hoc dubitas? **BRA.** Quoniam apud antiquos compositio extat pilularum de aloe, de quibus mentionem facit Paulus libro septimo, cap. quinto. & Galen. lib. primo de Compositione medicamentorum secundum locos, cap. primo: ubi Galenus quomodo conficiantur perfecte non exprimit. Ita uerò confici dicit Paulus.

Rz Interioris colocynthidis partem unam
 Succı absinthij
 Aloes } añ. partem unam
 Scamonij partes duas.

Cum aqua in pilulas redige, quæ ciceris quantitatem æquent,

quent, quarum pro dosi exhibendæ sunt undecim. Scito tamē apud Galenum alibi haberi ἀλόης μέγν β. id est aloes partes duas: propterea Pauli codicem mendosum esse arbitror, & eius loco legendum, ut habet Galenus, scilicet partes duas. uocanturq; hæc catapotia à Galeno & Paulo πρὶ ἀλόης. id est De aloë, & cōpositæ sunt, & non de simplici aloë. Tu uerò quomodo tuas de aloë congerere soles? S E. Aloë bis terq; quaterq; ex aqua endiuivæ lauo, postea in pilulas conformo. B R A. Habes ne paratas ex aloë non elota pilulas? S E. Cur hoc petis? quoniam non elota semper in promptu est. B R A. Quoniam Galenus in 2. & 8. de Compositione medicamentorum secundum locos, & in septimo Methodi medendi, aloë non lotā longē efficaciorē esse lotā edocuit: quāvis de hac re nonnūquā experiētiā fecerimus, & tāta aloës lotæ quantitas efficacius eduxit, quanta non lotæ: fortē fuit ex uiro-
rum qui insumpserūt, diuersitate. sed nūc quæ cœpimus prosequētes, nonne sunt & qui aloë ex succo caulium lauent, & ex infusione rhabarbari? S E. Imò & qui succo lactucæ utūtur, alij succo plantaginis. B R. Nouimus & qui ex defruto & hepsenate lauabant. S E. Vt uariæ sunt hominū intētiōes, & uarij effectus, ita uario liquore lauāt. uerū lotiones esse non debent pauciores tribus. B R. Vna satis superq; est. sed nūc reliqua prosequamur.

S E N E X.

Pilulæ indæ.

Hic in nostra inordinata scheda pilulæ Indæ suam sedem habent. B R. Quibus constant, & à quo aethiōre accipiuntur? S E. Mesue illas refert, quas & ipse ab Hali accipit. ex his uerò quæ sequuntur, constant.

℞ Myrobalanorum nigrorum	}	añ. 3. v.
Hellebori nigri		
Polypodij		
Epihymu	}	añ. 3. vi.
Stœchados		
Agarici		
Lapidis lazuli loti	}	añ. 3. iiij.
Colocynthidis		
Salis Indi		
Succi eupatorij	}	añ. 3. ij.
Spicæ		
Caryophyllorum		3. i.
Hieræ picræ		3. xij.

Fiant pilulæ cum succo apij. dosis est, à 3. ij. usque ad aur. duos: & sunt sanæ & expertæ. da cum aqua casei. hæc Mesue. B R A. Hæc quantitas longè maior est apud nos quàm cõueniat. satis enim est 3. i. exhibere, quæ etiã non mediocriter educit, cum sint efficacissimæ & uehemētissimæ pilulæ in ægritudinib. atrabilarijs: propter ea mirè competunt quartanæ febrī, duritiæ, ac dolori splenis, cancro, lepræ, & (ut comprehensim dicamus) omnibus atrabilarijs morbis, idq; potissimum faciunt cum materia fuerit exusta. Dic autē colendissime Senex, Lapidem lazuli quonam modo lauas? S E. Lapidē hunc, qui à Latinis cyaneus nuncupatur, in tenuissimum puluerem redigo, postea accepto lapideo mortariolo, hunc puluerem inijcio, & aquam clarā ac limpidā superin=gero, mox pistillo in circulum ducto aquā & puluerem simul cõmisceo, hocq; facio uehementi agitatione, postea
per

permitto ut resideat, quo facto hanc aquam abijcio, & aliam superingero, iterum uehementi agitatione commisceo, & idem facio, idq; tertio efficio, postea loco claræ aquæ padanæ accipio aquam rosaceam, & ter eodem ordine lauo, tuncq; perfecta est huius lapidis lotio. B R. Scito neque tres lotiones quandoq; neque quatuor esse satis, sed lotionem perfectâ tunc esse deprehendes (quotquot præcesserint) quando neque color aliquis, neque sapor, neque odor in aqua remanet. hæc q; tibi sit regula lauandi hunc lapidem, & alios similes, ut is est qui Armenus nuncupatur. Abs te uerò discere cupio cur Indæ pilulæ nuncupatæ sint. S E N. Nonnulli putant id nomen sortitas esse, quia earû usus potissimum est apud Indos: alij, quia sal Indum recipiunt, & putant sal Indum esse nigrum sal, sed non haberi, longè decepti (ut tu superius ostendisti) quia antiquorum saccharum supra cānas concrescens, sal Indum est. B R A. Fortè hinc nomen duxere, quia humores nigros & atros ac melancholicos educunt, qui Indis similes uidentur. Quis hominum mentes scire potest, & primorum impositorum proposita? Nota q; confici has pilulas ex succo apiij, quia eupatorij succus non est satis: sunt enim solum duæ drachmæ. hic uerò apiij succus apponitur, quia aperiendi uim habet: & cum simpliciter apium dicitur, hortense apium sumi debet. est uerò hortense apium id quod à nostris petroselinum nunc uulgò dicitur. Omnia ferè quæ hanc compositionem ingrediuntur uim habent educendi atram bilem. Hiera picra addita est ad roborandum, & bilem crassam è uentriculo educendam. Caryophylli ad roborandum. Colocynthis

cynthis ob pituitosos humores & crassos addita est. Et quia ab abditis membrorum partibus educit, sal Indum recipitur (cuius loco poni debet saccharum, uel etiā candum, quāuis à recentibus negetur) ut aptius pilulæ compaginentur. scitoq; omnia in puluerem redigēda esse & succis commiscenda, & pro hiera picra puluis ipse recipiendus est. Vsus sum his pilulis in flatu hypochondriaco, & mirè contulerunt. Nota tamen quòd impetu primo obesse uidentur, postea sequenti die prosunt: imò hic est ferè continuus mos in hoc flatu, omnia medicamenta cū applicantur, obesse, uel uideri obesse: postea cū à medicamentis abstinetur, iuuamenta sentiuntur. Denique pro his pilulis, & alijs quæ succos recipiunt, notandum est, succos optimè depurandos esse & excoquēdos, quod nisi fiat, pilulæ breui nucidæ fiunt, & corrumpuntur. Ad alia te conferas.

S E N E X.

EN illæ offerūtur, quas medici Arabicas uocant. BR. Pilulæ Arabi-
cæ. Et de hoc nomine anceps sum, an quia ab Arabibus inuentæ, an quia in Arabia sit frequens earum usus, hoc nomen sortitæ sint. apud quem authorem inueniuntur? SEN. Apud Gilbertum Anglum, ubi agit de arthritide, & apud Nicolaum in suo uocato Antidotario. ex his uero conficiuntur.

℞	Aloes	℥.	iiij.
	Bryoniæ		
	Myrobalanorum citrin.		
	Bellericorum		
	Indorum		

Chebulorum
 Emblicorum
 Masticis
 Diagridij
 Assari
 Rosarum

} añ. 3. 1.

Confice cum succo fœniculi, uel absinthij.

Croci 3. 1.

Castorei 3. iij.

Dicitq; Nicolaus has pilulas per centum annos perdu-
 rare, & ualere. B R A. Longè decipitur: nam catopotia
 illa quæ glutinosa non recipiunt, breui tempore durare
 possunt, & quodammodo lapidescunt, uel in puluerem
 rediguntur: itaq; earum uis euanescit, & nisi succi sint
 bene depurati & excocti, marcescunt. propterea dicimus
 Nicolaum decipi, & simplicium uim ab his pilulis breui
 euanescere. S E. Idem Nicolaus has pilulas mirabiles fa-
 cit, inquit, omnes humores mirificè purgare, & læti-
 tiam inducere, tristitiamq; auferre, mētem acuere, amif-
 sum uisum reddere: imbecillē fortiozem faciunt, auditum
 restaurant, memoriam inferunt, scotodinæ conueniunt,
 uertigini hemi cranicæ, oculos iuuāt, dentes, gingiuas, sto-
 machum, splenem, sonitui aurium succurrunt: omnes hu-
 mores in omnibus ætatibus, in omnibus temporibus sine
 molestia in uiris & mulieribus purgant. B R A. Si hæ
 pilulæ tot habent uires, igitur medicamentis alijs non in-
 digemus, uel saltē paucissimis. sed eas singulatim per sim-
 plicia perpendamus, uideamusq; an in tota cōpositione
 tot adsint, quæ omnia hæc efficere possint. Aloe educit bi-
 lem,

lem, bryonia serofos humores, citrini myrobalani bilem, chebuli pituitam. Indi atram bilem educunt, & flavam præustam. Bellerici & emblici educunt pituitam, & roborant cerebrum, ac nervos. Diagridium bilem educit. Assarum, rosæ, mastiche, crocus, & castoreum membra roborant, & vim auferunt fortibus medicamentis. S E. Ergo ad omnia illa conueniunt, quæ à Nicolao referuntur. B R A. Certum est quod dicis, si unumquodque secundum suam operationem agat: sed puto nullum esse hominem, qui tot indigeat semel: tamen sunt talis generis catapotia, ut absque molestia educant.

S E N E X.

EN pilulæ Sine quibus offeruntur. B R A. Nicolaus Pilulæ Sine quibus. Lob earum efficaciam eas Sine quibus esse nolo, uocauit: nam tantæ sunt efficaciæ, quòd nullus sine illis esse deberet. nunc uerò earum compositionem referto. S E. Hæc est quæ sequitur.

Rx Aloes hepaticæ ablutæ & odoriferæ 3. xiiij.

Myrobal. citrinorum

Bellericorum

Chebulorum

Indorum

Emblicorum

Rhabarbari

Masticis

Absinthij

Rosarum

Violarum

Senæ

añ. 3 l.

Agarici

Cuscutæ

}

Temperentur cum succo fœniculi. Scammonij bene triti & puluerizati 3. vi. & s. Ita uerò admisceantur, ut puluis scāmōnij per pannū cum ipso succo sit expressus, & sit tanta succi quantitas, quæ ad confectiōē pilularū satis sit. postea inunge manus oleo uiolaceo uel cōmuni abluto, & reformentur pilulæ in modum ciceris. B R A. Nos in ciceris modum non paramus, sed tres uel quinque pro singula drachma conficimus. purgant humores qui sunt in superioribus corporis partibus, & proprie conueniūt suffusionibus, obscuritatibus, & caliginibus oculorum: purgantq; mirè caput à pituita, bile, & atra bile, uisumq; custodiunt ab omnibus prauis humoribus. quamuis medicus quidam noster Ferrariensis apprimè excretur has pilulas: nam, ut inquit, cū lippitudinem nonnunquam pateretur, his pilulis uoratis plurimū creuit. Sed non animaduertit ipse, non præcessisse totius corporis purgationem, non uenæ sectiōem, neq; humoris præparationem, morbusq; in augmento uniuersali erat. Addeq; tantam copiam non insumpsisse quæ materias in capite existentes ad infernas partes deducere potuisset, sed à capite solū ad oculos. His etiam conferunt, qui iliacum dolorem patiuntur: & aurium dolorē sanare solent, si drachma insumatur non cum ouo, ut Nicolaus dicit, uel farina nata, sed simpliciter deglutita. S E. Igitur omnes humores educunt? B R A. Educunt omnes prauos. S E. Si aliquis non indigeret nisi unius humoris euacuatione, quid tunc agendum esset? B R A S. Illa addere oportet uel augere, quæ

quæ hunc humorem euacuant . sed posteaquam huc interloquendum uenimus, non erit ab re, quibus additis id fiet, ostendere . Si bilem per hæc catapotia euacuare sit opus, aloen augere oportet, & citrinos myrobalanos ac rhabarbarum, præsertim si sit crassa bilis . si uerò pituita euacuatione indiguerit, agaricum augeamus & chebulos myrobalanos . si atra bilis sit purganda, senam auge, & indos myrobalanos. s E. Nónne perfectius esset his simplicibus uti absque compositione, quæ peccantes humores educunt? B R A. Hoc est hoc inquam, de quo conque-
ror, de quo continuo exclamo, ut medici simplicium cognitionem habeant, & componendi artem addiscant, & nunquam cõpositis utantur, sed statim simplicia miscere iubeant, cum illis indigent. s E. Hæ igitur pilulæ ex tua regula diu perdurare non possunt. B R A. In hoc dubitas tu, qui iam antiquatus es in arte? Omnino cito pereunt, quia nihil glutinosi recipiunt quod uim puluerû seruet: nam omnia in puluerẽ redigenda sunt, & commiscenda succo: & cum succus per stamineum, ut uocant, uel pan-
num purior redditur, simul exprimatur scãmoniũ. s E. Dubium est apud pharmacopolas, an scãmoniũ pilulas ingredi debeat in tenuissimũ puluerẽ, uel in crassum redactum. B R A. Cur in hoc ambigunt? s E. Quia scãmonium uenenosum est, & stomacho nociuum: si in puluerẽ redigatur, stomachi rugositates, & insensibiles meatus ingredi posset, & dein in his locis permanens graui-
a symptomata inducere. B R A. Si quis scãmoniũ acciperet in puluerẽ redactũ, & alicui cõpositioni non mixtũ, sed uel ex uino, uel ex iure insumeret, hæc fortè symptomata

contingere possent. At cum in pilulas conformatur, multa habet simul cōmixta, & in tota compositione non est amplius puluis, sed crassius quoddam corpus, & cum à uentriculi calore eliquatur, in puluerem non reducitur: sed in substantiam quandam liquidam. s E. Tamen recentes pharmacopole in suis cōpositionibus nunquam scāmonium ponunt, sed loco eius præparato scāmonio utuntur, quod diagridium uocant: præparāt uerò in cotoneo pomo. B R A. Optarim ego ubi uel ab Arabibus in suis compositionibus, uel à Nicolao, uel à Græcis scāmoniū simpliciter dicitur, scāmonium non præparatū recipiendum esse: nam cum Arabes & Barbari de præparato loquuntur, semper diagridium dicunt, & Græci σκαμμώριον τὸ παρασκευασμένον ἐκ κυδωνίου. Scāmonium præparatum dicunt in cydonio, quo tamen in suis cōpositionibus rarò utuntur. s E. Putabam præparationem istā esse nouum inuentum. B R A. Quomodo nouum, si Galenus lib. primo de Alimentorum facultatibus in cotoneo pomo parare docet? unumq; mirū uidetur, quòd ipse præbet comedendum cotoneum. s E. A nobis tamen uenenosum putatur. B R A. Imò Galenus eodem loco dicere uidetur absq; stomachi subuersione educere. Adest & alter præparandi modus in sartagine ex oleo amygdalarum dulcium. s E. Necessarium ne est pro his pilulis faciendis manus ex oleo, uel uiolaceo uel communi abluto inungere? B R A. Ad uim pilularum nihil facit, sed tantum conuenit ut facilius in perfectiorem rotunditatem redigantur. Nunc ad alia transeamus, quoniam ostendere ad quid singula ualeant simplicia, superfluum uidetur.

S E N E X.

Igitur ad pilulas de fumo terræ accedamus. **BRAS.** Pilulæ de Fumo terræ.
 Quæ nam de fumo terræ? **SE.** Illæ, quæ ab Auicenna
 lib. 4. Fen. 7. in curatione scabiei atq; pruritus, in hunc
 modum describuntur.

℞ Myrobalanorum citrinorum	} añ. 3 v.
Chebulorum	
Nigrorum	
Aloes	3 vij.
Scammomij	3 v.

Confice absq; cessatione cum aqua fumi terræ, & fiant
 pilulæ. **BRAS.** Neq; istæ diu perdurare possunt, quo=
 niam nihil recipiunt glutinosi. scito tamen facta miscella
 ex pulueribus & succo relinquenda esse, ut exiccantur
 in umbra. postea iterum in puluerē redigantur, & exic=
 cetur in umbra, idq; ter fiat: nam hoc modo diutius per=
 durare possunt. Sunt pilulæ imbecilles: dari nō possunt
 in minori copia, quàm quatuor scrupuli. Educunt humo=
 res biliosos, mordicantes, acutos, pituitam salsam, & o=
 mnes adustos qui pruritum faciunt & scabiem: tamen
 non est tanta perfectio in his pilulis quin aliæ sint poten=
 tiores etiam in hac intentione, quas ingrediuntur sena,
 epithymum, polypodium, helleborus niger, præter illa
 quæ superius in pilulis de fumo terræ ingrediuntur.

S E N E X.

Cum de his satis dictū putes, ad pilulas de Agarico **Pilulæ de Agarico.**
 descendamus. **BRAS.** Sunt ne ex puro agarico? **SE.**
 Non, quoniam opus est ex his saltem temperentur quæ
 agaricum corrigunt. **BRAS.** Antiqui nulla correctione

utebantur, sed agaricū simpliciter, uel propinandū, uel deglutiendū exhibebant: & nos in præsentiarū simplici ter agaricū præbemus, & mirè proficit: tamē cōpositiōnem illam tuam de agarico ediscere libet. S E N. Hæc est.

℞ Agarici	}	añ.	3	ij.
Masticis				
Radicis lilij cœlestis	}	añ.	3	i.
Præßij				
Turbith			3	v.
Hieræ picræ			3	iiij.
Colocynthidis	}	añ.	3	ij.
Sarcocollæ				
Croci			3	i.

Confice cum robur. nos tamen id seruamus, ut agarici loco semper agaricum trochiscatum ponamus, quia agaricum ita confectū habet suam malitiā emendatam. B R A. Non adest tanta malitia in agarico quātam tu putas. Verūm has pilulas considerans, non uidentur esse de agarico nuncupandæ, sed potius de turbith, cum in maiori copia hanc compositionem ingrediatur quā alia: tamen si uel tibi, uel alij ita nuncupari placeat, digladiari nolim. Dic uerò quis sit harum pilularum author? S E N. Auicenna lib. 3. Fen decima, tractatu primo, cap. 40. & Mesue in cap. de asthmate. B R A S. Auicenna uidetur quodammodo à tua compositione uariius, nam hoc modo describit.

℞ Agarici partes tres	}	añ.	partem unam.
Radicis lilij			
Præßij			
Turbith			

Turbith	partes quinque
Hieræ picræ	partes quatuor
Pulpæ colocynthidis	} añ. 3 i.
Sarcocollæ	

Conficiatur cum robur. Vnum est, quo hanc descriptionem uanam esse ostendere possum. s. e. Quodnam? B. R. A. Omnium simplicium pondera indistincte ponit per partes, colocynthida uerò & sarcocollam determinat, quia drachmam unam ponit: possent autem illæ partes tres uel quatuor esse maiores, uel minores, colocynthidis uerò & sarcocolla semper habebūt idem pondus, quod absurdum uidetur. s. e. In his Auicennæ solum deest mastix: & colocynthidis atq; sarcocolla in tua descriptione sunt 3. ij. in hac autem Auicennæ sunt drachma una. Illa præterea compositio quæ à Mesue scripta est, cum his non cōuenit nisi in aliquibus. est uerò in illa parte, in qua loquitur De asthmate. & hæc est eius compositio pilularum de agarico, quarum ipse, ut dicit, inuentor fuit, quæ pectus & pulmonem mundificant, & asthmatici ac tussi antiquæ conueniunt. Ita uerò dicit.

℞ Agarici	3 vi.
Ireos	} añ. 3 i.
Præsiij	
Turbith	} ana 3 viij.
Hieræ picræ	
Colocynthidis	} ana 3 iiij.
Sarcocollæ	
Myrrhæ	3 ij.

Confice cum rob. & dosis earū sit drachmæ duæ: tamen

drachma una satis est, uel saltem quatuor scrupuli. **S E N.** Video magnam esse in pondere differentiam. **B R A.** Imò & hic additur myrrha, quæ in illis nō est quæ sunt apud Auicennam. **S E.** Et in nostris adest mastix. In uno autem dubitamus, quia Auicenna accipit lilij radices, Mesue uerò radices ireos: nos uerò in nostra compositione habemus, radicis lilij cœlestis, et accipimus radices ireos. **B R A.** Scito uulgare lilium, & irim pectori conferre & asthmati: tamen quia in his pilulis educatio expetitur, & lilium non educit, iris uerò educit: propterea laudo ut iridis radices hanc compositionem ingrediantur, & ubi lilium dicit, irim intelligas: sed tuam descriptionē (ut uideo) à Mesue accepisti ubi de pilulis agit. **S E.** Accepi. **B R A.** Cur non dicebas? **S E.** Te hoc scire supponebam. **B R A.** Non est opus supponere, sed mens sua aperienda est, ut decernere possimus an alij pharmacopœ eandem compositionem sequantur, & re uera omnes istam paratam seruant, quæ materias crassas à capite mirè trahit, & à pectore. uerum & Serapio unam quandam descriptionem habet pilularum de agarico, quæ ab his non longè differt. **S E N.** Quænam est? **B R A.** Illa, quam uocat pilulæ quæ abstergunt pectus, ita confectæ.

Pilulæ pectus
abstergentes.

R ^x	Agarici	}	añ.	3	iij.
	Turbith				
	Myrrhæ				
	Radicis lilij cœlestis	}	añ.	3	i.
	Praßij				
	Hieræ			3	iij.
	Colocynthidis				

Sarco

Sarcocollæ

} añ. 3. ij.

Teratur & cribellentur, & cōficiantur cum rob uel iuleb. s E. Mihi eadem esse frē uidentur, in solo pondere differunt. Sed ubi sunt apud hunc authorem? B R A S. In suo Antidotario: tamen non uocat illas pilulas de agarico, sed pilulas abstergentes pectus: imò post hanc compositionem quandam habet, quam pilulas de agarico nuncupat, quæ ab hac prædicta multum differt. s E. Ne quicquam prætermittamus, refer pilulas istas Serapionis de Agarico nuncupatas. B R A. Libenter id faciam. in prima uerò te scire uelim, ad obstructions aperiendas à Serapione dari ex camelarum lacte, & hydropē soluere, ac iecori ualde conferre.

Rz

Epithymi

Aloes

Agarici

Scammonij

Petroselini

Anisi

Sesileos

Seminis apij

Dauci

} añ. 3. vi.

3. iiij.

} añ. 3. ij.

Non exprimit deinde Serapio ex quo liquore conficiendæ sint. s E. Nihil habent cum nostris de Agarico pilulis. B R A. Saltem parum habent. nunc ad illas quæ in communi usu sunt, redeamus, quæ ratione simplicium ingredientium, omnes humores educere aptæ sunt, potissimum uerò biliosos & pituitosos. omnia in puluerem redigenda sunt, deinde in mortariolo sæpe miscenda, &

adeò commiscenda, ut corpus unum fiat neque molle neq;
durum. Ratione sapæ quæ nonnihil habet glutinosi, diu-
tius perdurare possunt, quam illæ quæ uel ex uino, uel
aqua, uel succo aliquo conformantur.

S E N E X.

Pilulæ aureæ.

Hic Aureæ pilulæ sedem suam noctæ sunt. **BRA.** In
omni pilularum genere nullæ sunt quæ tormina mi-
nus inducant, & naturam minus laceffant istis : quamuis
sint in educendo uehementes, imò alijs multis uehemen-
tiores. Earum uerò compositio in medium afferatur. **SE.**
Hæc est quæ sequitur, ex Nicolao accepta.

R Aloes	}	añ. 3. v.
Diagridij		
Rosarum	}	añ. 3. ij. s.
Seminis apij		
Anisforum	}	añ. 3. i. s.
Seminis fœniculi		
Croci	}	añ. 3. i.
Interioris colocynthidis		
Mastiches		

Informentur in modum ciceris cum aqua infusionis dra-
gaganti: dentur in sero nouē uel undecim, cum mulsæ aut
cum uino. Nos autem hoc pondus non sequimur, sed dra-
chmam unam damus, uel scrupulos duos, & tres pilulas
conficimus, uel quinque, uel unam, uel duas, ut sumenti-
bus placet: nō enim de numero pari uel impari curamus,
modò res ipsa ex integro pondere sumatur. **BRA S.** Et
quæ cura adhibēda est numero, cum nec lupo numerum
curet? tamen quanto pauciores sunt, tanto diutius commo-
rantur

rantur in uētriculo, quia plures ex una drachma facilius liquefcunt, quam una sola. sunt ad unguem moderata catapotia, quibus lubentiffimè utor, cum à capite materias craffas, & etiam tenues, biliofas atque pituitofas educere uolo: omnibus conueniunt fenfibus, & potiffimùm ui furi: tectori conferunt ac uentriculo, & flatu murè expellunt. nulla eft apud recentes (ex magnis) tutior compositio ifta: nam & fi diagridium recipiat & interiorem colocynthis partem, ab alijs tamen sex rebus moderatur, & aloë ipfa uentriculo con ducit, & uim fortium medicamentorum reprimi. Venetijs nonnulli has pilulas feruant Nicolai more factas, nec totius compositionis globum conficiunt: quod forte malum non eft, quia dragagantum etiam in tam parua maffa totius compositionis uim feruare poteft. s e. Quid intelligis per interiorem colocynthis partem? B R A. Miror cur in hoc dubites. s e. Non eft mirandum, quoniam nonnulli & femina & interiorem pulpam intelligunt. B R A. Sola pulpa & caro huius fylueftris cucurbitæ accipienda eft, quamuis & femina ipfa educant. apud antiquos enim cum de interiori colocynthis parte fermo fit, pulpam femper intelligunt: imò & ipfe Mefue in trochifcis alandaal, colocynthis feminibus purgandam effe iubet. s e. Et ego eram huius fententiæ, neque unquam in tali compositione recepi femina. B R A. Recte fecifti. s e n. Hoc etiam fententio prætereundum non eft, nonnullos pharmacopolas pro aureis nuncupatis pilulis, eas quas de turbitis uocat Mefue, paratas habere, & quas recentes turbitas nuncupant, & aureæ Mefuæ dicuntur. B R A s. Errant mirè: uerum

uerum ne compositionem istam prætereamus, eam referas. SEN. Hæc est.

℞ Turbith boni	3. xvi.
Aloes	3. i. s.
Masticis	} añ. 3. vij.
Rosarum	
Myrobalanorum citrinorum	3. x.
Croci	3. iij.

Confice cum succo absinthij. BRA. Et hæc quoque pilulæ uehementes sunt & minus correctæ ueris Nicolai Aureis: nam tormena inducunt, quæ ob turbith solū contingere putamus, cum reliqua simplicia potentiā habeāt reprimendi uim fortium medicamentorum. SE. Ad Aureas Nicolai redeunt, in ipsis unum addo, quod & à multis additur pharmacopolis, quāuis à Nicolao dictum non sit. BRA. Quid hoc est? SE. Addo duplum scāmōnij. BRA. Cur id facis? SE. Ut uehementius educant, alioqui sunt imbecillioris potentiæ. BR. Hoc absurdum uidetur, & à nemine sani capitis faciendum: nam potius augendum est pondus totius compositionis: & si non es contentus integra drachma, scrupulos quatuor exhibe, aut quinque si opus est: puto etiam omnes pharmacopolas non augere scāmōnium, ut tu facis. SE. Maior pars auget. BRA. Hæc est causa, cur quandoq; uehementer educant, quandoque ineptius, ut à diuersis pharmacopolis accipiuntur. Suaderem uerò, omnes phar̄macopolas Nicolai cōpositionem præcisè parare, & nihil augere: nam drachma ex illis egregiè educit. Notaq; has pilulas diu perdurare, & eandem uirtutem seruare, quia ex decoctione

coctione uel infusione dragaganti cōficiūtur, quæ glutinosa est, & apta uim simplicium eas ingredientium diu seruare. Ita uerò fieri debent: omnia in puluerem redigantur, & optime commisceantur, & in unum globum coaceruentur. **SE.** Tamen ratione dragaganti durissimæ efficiuntur, & ferè lapideæ. **BRAS.** Id uerum est: sed cum statim humiditatem sentiunt, liquecunt: Idemq; in uētriculo faciunt, & ob dragaganti lentorem, simplicium uis seruatur: quod aquæ facere non possunt, uel succi. Tamen à pharmacopolis in præsentiarum maior pars pilularum ex melle rosato conficitur, quod ut in omnibus non probo, ita nō improbo. Hæc cōpositio ratione aloes bilem educit, & pituitam: ratione diagridij bilē, & hoc facit à remotis partibus, unde & à capite educunt, atq; iuncturis. **SE.** Ab alijs igitur membris, quàm à capite educere possunt? **BRAS.** Quis ambigit? uentriculum purgant, & bilē ab omni corporis parte tam superna quàm inferna educunt. Renes, & iecur expurgant, ac obstruētos aperiunt: & si qui frigidi humores in uentriculo scotodiniam fecerint, eos educunt, & hominem à tali affectione liberant: coctionem adiuuant, frigidos humores expellentes, qui illam impediēbant, & uentriculum unà calefaciunt. Colocynthis pituitam educit, & glutinosos humores, quos à remotis partibus trahit. Rosæ etiam humores aquosos educunt, & reprimūt uim fortium medicamentorum. Anisum, fœniculi, crocus, masculicæ corporis membra roborant, uimq; demunt fortioribus medicamentis: & anisum ac fœniculi flatus exoluant atq; expellunt. Nihil in ipsis adest, quod propriè

atram

atram bilem reprimat uel educat. *SE.* Cur dicunt has pilulas potius à capite educere, quàm ab alijs partibus? *BRA.* Imò & ab alijs partibus educunt, ratione coloris & diagridis: tamen facilius est à capite educere, quàm ab alijs partibus à iecore & uentriculo remotioribus, & hoc est ob situm: nam materiæ facilius descendunt, & medicamentorum uapores facilius ascendant. *SE.* Cur hæ potius uesperis dantur cum mulsa, aut cum uino? *BRA.* Supponit hic author, quòd propriè purgent caput: illa uerò medicamenta quæ caput purgant, solent post cœnam à recentibus exhiberi, ut medicamentorum uis à uaporibus ciborum in caput deferatur: nihil uerò est quod magis petat caput, uino. uel rara sunt: propterea cum uino exhibet, uel cum mulsa, quia & ipsa aliquo modo uaporosa est. tamē & illa quæ pro capite dantur, ieiuno atq; uacuo stomacho dari possunt: nobis enim magis placet, ut summo mane accipiātur, & is qui accipit, unius horæ spatium dormiat, adeò ut in actum redigantur. Nos his pilulis utimur pro medicamento quandoque in materia turgida, & mirè conferunt: nihilq; refert, uel ex uino accipiantur, uel ex mulsa, uel simpliciter transglutiantur. hoc autem tertio modo diutius in uentriculo morantur, quàm si liquidæ rei mixtæ sint, cum ex liquore facilius & breuius à uentriculo auferantur. In summa uerò hæc catapotia sunt ualde utilia & excellentia, quibus si nōnihil addatur quod uim habeat educendi atram bilem, ad omnes humores, & ad omnia corporis membra erunt & aptissima & facillima.

S E N E X.

Pilulæ Cochiae huc ueniunt considerandæ. **B R A.** In Pilulæ cochiae.
 his pilulis obseruau longè diuersos esse pharmaco=
 polas. **S E.** Propter quid diuersos? & in quare? **B R A.**
 Et in pondere, & in ipsis simplicibus. **S E.** Ego semper
 compositionem illam parauī, quæ apud Rhāsim est in 7.
 ad Almanforem, ubi de hemicranea agit, atque cephalea.
B R A. Quæ nam est hæc cōpositio? **S E N.** Nūc referam.

R̄	Pulueris picræ	3. x.
	Colocynthidis	3. iij. & tertiam.
	Scammonij	3. ij. s.
	Turbith	} añ. 3. v.
	Stœchados	

Misce, & fiant pilulæ ex his, & sint doses decem. **B R.**
 Ex his non habetur ex quo liquore, uel ex quo eclegma=
 te conficiantur. **S E.** Quia hoc non magnificat. **B R A.** Id
 etiam ualde obscurū mihi uidetur, & sunt doses decem.
S E. Hoc ita intelligo, conficienda esse catapotia in modū
 ciceris, & dosim esse decem. **B R A.** Puto decem in pon=
 dere esse drachmam unam, uel etiam excedere: de his ue=
 rò catapotijs, nunquam excedere drachmā. Tamen scito,
 & horum catapotiorum genus esse ualde incorrectum,
 & tormina in toto inferiori uētre progignere: propter=
 ea eo rarò uel nunquam utor: sed omnes Ferrariæ hanc
 compositionem non sequuntur, nam multi Nicolai com=
 positionem conficiunt. **S E.** Nos semper hanc paratam
 seruauimus. illa uerò Nicolai quæ nam est? **B R A.** Hæc,
 quam dicit esse Galeni compositionem, & probatam ad
 hemicraneam, dolorem stomachi, & ilij.

R ²	Aloes	}	æquale pōdus.
	Absinthij		
	Pulpæ colocynthidis		
	Scammonij		

Masticis dimidium unius prædictorum.

Confice cum succo fœniculi, uel absinthij, uel solatri, & fac pilulas. dentur secundum quantitatem uirtutis. Hoc mirū uidetur dicere, fœniculi, absinthij, uel solatri: nam hoc est ac si dictum sit cōficere cum calida re, uel cum frigida: sed simpliciter uel frigidam accipere debuisset, ut calida simplicia quodammodo temperaret: uel sola calida numerare debuisset, ut uenterculus ex ipsis roboraretur.

Hæc est illa cochiarum compositio, quam multi parant ex Nicolao: quamuis alij Nicolaum referant, tamen diuersam compositionem in pōdere sequuntur. s E. Quam?

B R A. Hanc quæ sequitur.

R ²	Aloes	}	añ. 3. ij.
	Scammonij præparati		
	Absinthij		
	Masticis		
	Colocynthidis	℥. s.	

Conficiantur cum succo absinthij. s E. Videntur etiam differre in simplicibus, & non in solo pondere. nempe hieram non accipiunt, neque turbiith. B R A. Mesue ipse in eo capite in quo agit De soda frigida, descriptionem quandam habere uidetur pilularum, quas ipse cochias uocari dicit à Mahumeth filio Zachariæ: sed à Mesue eodem loco unum dicitur, quod non parum absurdum uidetur, scilicet ipsas esse in uirtute hieræ, & hieræ nobilitatem

litate habere. Verum illis consideratis, neque uirtutem hieræ, neque nobilitatem habent: intelligo semper cum simpliciter ab his authoribus hiera dicitur, illam simplicem uulgatam Galeni hieram. equidem dici posset habere uirtutem hieræ, id est sacri medicamenti ad euacuandas materias quæ in capite sunt: constat uero esse uehementissimas pilulas, & parum correctas, quæ tormina pariunt. SE. In quo differt hæc compositio ab illa Rhasis, quam nos paratam seruamus? BRA. In pondere, ut percipio. etenim hæc est Mesue compositio.

R Pulueris hieræ 3 xx.

Interioris colocynthis 3 VI. s.

In alio codice habetur,

Trochiscorum alandaal 3 viij.

Scammonij cocti in cydonio 3 v.

Stœchados

Turbith

} añ. 3 x.

Fiant pilulæ, quarum dosis sit à 3. ij. usque ad 3. ij. s. SEN. Hæc dosis est nimis ampla. BRA. Imò & quæ præter tormina, alui profluium inducere posset. drachma sola satis est. hæc pilulæ sunt nimis uehementes, & non correctæ: nam sola hiera & stœchas tanta non sunt, ut colocynthis, scammonij & turbith uim confringere possint. nec refert quod trochisci alandaal colocynthis loco accipiatur, & scammonium in cydonio decoctum sit: quoniam adhuc uis quædam uenenosa in ipsis seruatur, & nihil adest quod turbith medicamentosam uim reprimat. In illis idem intelligo, quas ex 9. Rhasis ad Almanforẽ adduxisti: nam & illæ tormina faciunt, atque peruersionẽ. Non deest apud

eundem Mesuen alia cōpositio, cū agit de soda frigida ex aggregatione cholerae & phlegmatis, quam Galeno attribuit: & eadē est cum illa Nicolai, in mastiches pōdere solum differens, quia Nicolaus ponit dimidium, Mesue æquale pondus. Ita enim dicit Mesue: Galeni cōfectio pilularum cochiarum conferentium sodæ permixtæ, & mundificantū stomachū, & caput, & instrumēta uisus.

℞ Aloës

Scammonij cocti in cydonio

Interioris colocynthis

Masticis

Absinthij

} ana partes
} æquales.

Confice cum expressione solatri, uel endiuia. dosis earum est à 3. i. usque ad 3. i. s. s. e. n. Cum apud te correctæ non sint, possunt ne corrigi? B. R. A. Et quis ambigit? S. E. Quomodo? B. R. A. Gummi genera addentes, gingiber, rosas, & illa quæ reprimunt uim fortium medicamentorum. S. E. Nisi graue tibi sit, hanc compositionem, ut tibi uidetur moderatam in ordinē dispone. B. R. A. Hunc laborem non recuso. Cum uerò maior pharmacopolarum pars Rhasis cochias paratas seruent, illas in ordinem disponemus, atque emendabimus. Illas igitur in hunc modum conficiendas uoluerim.

℞ Pulueris hieræ picrae 3 x.

Colocynthis 3 iij. s.

Scammonij 3 ij. s.

Turbith 3 s.

Bdellij

Stæchados

}

Masti

Mastiches	} ana 3 i.
Dauci	
Galangæ	
Seminis fœniculi	
Gingiberis	
Gummi arabici	

Misce, & ex melle rosato conformetur globus, ex quo deinde conficiantur pilulæ, quarum dosis est à 3. i. usq; ad ʒ. iij. s. e. Putas ne à capite educere, si ita confectæ sint? B. R. A. Quidni? nam à longinquiore corporis partibus trahunt colocynthis, scammonium, & turbit. s. e. n. Vbi reperiuntur compositiones istæ & Nicolai & Mesue apud Galenum? B. R. A. Adde & Serapionem pilulas quasdam cochias referre ex Galeno. s. e. Quales nam? B. R. A. Illas Mesue, ut uideo. nam dicit: pilulæ Galeni, quæ nominantur cochiae.

℞ Colocynthidis	} ana partes æquales.
Mastiches	
Aloës	
Absinthij, uel eius succi	
Scammonij	

Confice cum aqua solatri. dosis est 3. i. s. e. Necessariū igitur est, ut ex aliquo Galeni lib. acceptæ sint. B. R. A. S. Nunquam apud Galen. de his pilulis factam mentionem inuenire potuimus. fortè hi authores librum aliquem Galeno adscriptum habuere, è quo hæc compositio accepta est: sicuti in præsentiarum libellus quidam circumfertur inscriptus Galeni receptarium, cum tamen Galeni non sit: imò quamplures uanissimas compositiones continet.

SE. Vnde nomen sortitæ sunt hæ cochæ pilulæ? BRA. Recentiores inquiunt à coccus dici, quod Græcè significat caput, quoniã caput mirificè expurgant: sed unde hoc acceperint, ignoramus. nam coccus apud Græcos, & coccum significat, & granũ. Ita fortè dictæ sunt, quia in granorum ciceris modum cõformari debent. uel per excellentiam dicuntur coccia, quasi pilulæ, quia Græci uocant pilulas κατὰ πύματα & κόκκια. tunc uerò per duplex ccscribendæ sunt, & absq; aspiratione. Scito autem hanc compositionem hieram picram recipere, quæ pituitã & bilem educit, sed à propinquis partibus: colocynthidem uerò recipit, quæ & pituitam & crassos humores, ac glutinosos à remotis partibus conuehit, & scamonium bilem flauã. Turbith uerò à remotis partibus crassos etiã humores ducit, atq; pituitosos: stoechas tantũmodo additur ex his quæ uim habet fortioribus medicamētis frenare imponere: tamen & atrã bilem, ac pituitã cõmouere atque educere creditur. Nos rarissimè his catapotijs utimur: & deinceps nunquã utar, nisi præscripto modo paratas seruaueris. SE. Audiui nõnullos, qui palàm profitentur, hanc Rhasis cõpositionem à Galeni fonte emanasse. BRA. Longè decipiuntur, cùm quia apud Galenũ nusquam reperiatur, tum quia Galenus nõ nouit turbith, saltem solo hoc ipso nomine. De his uerò satis dicta sint.

S E N E X.

Pilulæ Aggregatiuæ.

AGgregatiuæ pilulæ amplius differri non possunt, sed huc cito pede currunt. BRA. Cùm plures sint aggregatiuarũ pilularum cõpositiones, id primò abs te petere decreuimus, ut illam dicas quam sequeris, & paratam

ratam seruas. SEN. Tres sunt apud Mesuem sub hoc nomine aggregatiuum compositiones, quarum una dicitur pilulæ aggregatiuæ ex inuentione nostra. hanc seruo paratam. Maiores uerò & minores nuncupatæ aggregatiuæ in usu non sunt. BRA. Imò non pauci pharmacopole & Ferrariæ, & Venetijs, & Romæ, & Neapoli maioribus aggregatiuis utuntur, & paratas seruât. SE. Tu uerò quas cæteris præfers? BRA. Maiores non despicio: sed ipsis illas præfero, quæ ex inuentione Mesue dicuntur, & quas tu parare consueuisti: nam humores omnes prauos educunt, & antiquis febribus conferunt, & his quæ ex diuersis humoribus progignuntur, omnibus capitis ægritudinibus, uentriculi, iccoris, & in summa omnium membrorum conducunt, ut hinc meritò aggregatiuarum nomen sortitæ sint: tum quia uniuscuiusque generis prauos humores educunt, tum quia ab omnibus membris, tum quia omni ægritudini conferunt. plerumque ad nos rustici accedunt pro suis ægris medicamēta purgantia expetentes: tamen adeò ignari sunt, ut nec morbum, nec symptoma unum referre sciant, ut opus sit medicum uaticinari. In hoc casu plerumque indico ut has pilulas accipiant: nempe omni ægritudini conueniunt, ab omni membro educunt, & cuiusuis generis prauos humores. Tu uerò earum compositionem in ordinem referas. SEN. Id lubenter efficiam.

℞ Myrobalanorū citrinorū } ana 3 iij.

Raued sceni

Succi eupatorii

Succi absinthij

} ana 3 ij. vel 3 iij.

H 3

Scammonij cocti in cydonio	3	v. <i>vel 3. v. - Croi</i>
Chebulorum	}	ana 3 ij.
Indorum		
Agarici		
Colocynthis		
Polypody		
Turbith	}	ana 3 VI.
Aloes		
Mastiches	}	ana 3 I.
Rosarum		
Salis gemmæ		
Epithymi		
Anisforum		
Gingiberis		

Electuarij rosarum quantum sufficit ad aggregationem. Fiât pilulæ crassæ. dosis est 3. i. uel 3. i. s. B R A. Hæc catapotia multis nobilitate præferuntur, & optimè emendatæ sunt: nam absq; difficultate educunt, & absq; torminibus. si ea considerare tentes, simplicia recipiunt, quæ omne genus humoris educere possunt, & ab omni corporis parte, tam longinqua, quàm proxima: nullumq; recipit simplex catharticū, cui illa quæ suam uim corrigūt, non addantur. Nota uerò succos illos, qui cōpositionem ingrediuntur, esse integrè excoquendos, & depurandos: alioqui cōpositionem citò mucidam redderēt, imò ocysimè nisi esset electuariū rosatum. s e. Si hyeme cōpositionem istam parare uoluerim, de succis quomodo efficiam? B R A. Absinthij succus & in profunda hyeme haberi potest. si autem succum illum integræ absinthij æta-

tis ha

tis habere studeas, qui in mense Maij exprimi potest, eo
 tempore absinthium tere, & in torculari exprime per
 linteū: itaq; expressum serua, aliter non depurādo. Ser=
 uandi uero modus est, succum in uesticam condere, & so=
 li exponere: nam si depurare uolueris, ut solæ tenues
 partes & aquæ permaneant, à solaribus radijs aquosi=
 tas illa tenuis dissolueretur, & euanesceret, quod contin=
 gere non potest, si crassum simul & tenue mixta sint. Et
 si tibi uestica non placuerit, serua in phiala, uel in uitreo
 uase: tamen & hic succus excoqui posset, & depurari,
 & ita seruari. At si copiam harum pilularum in mense
 Maij parare tentes, quæ tuæ officinæ per annū satis sit,
 recentes succos bene depura, ne confectus globus inuci=
 dus fiat. Ita uerò compositio deducenda est: omnia prius
 in puluerem redigenda sunt, quibus datū est in puluerem
 redigi, & in puluerem tenuissimum, idq; effeceris & in
 colocynthide & in turbit: deinde omnia cum succis be=
 ne commisce. denique cum ex succis omnia in unum cor=
 pus redigi non possint, adde electuarium rosatū, ex quo
 & pulueribus, ac succis globum conficito, quem ad usus
 seruare oportet. s E. Nonnulli sunt qui has pilulas con=
 formant ex electuario de succo rosarum, alij ex melle ro=
 sato. B R A. Hi omnes errāt, sed illi minus, qui ex electua=
 rio de succo rosarū conficiūt. Etenim aliās à nobis dictū
 est, quando in cōpositis Mesue medicamentis aliqua com=
 positio recipitur, quæ diuerso modo ab authoribus fiat,
 semper illa accipi debet quæ à Mesue edocetur. unde &
 huius generis pilulæ ex electuario rosato Mesue confici
 debent. s E. Nōne intelligis per electuarium rosatum

Electuarium
rosatum.

Mesue id quod ab eodem authore ita conficitur?

℞ Succi rosarum rub. completarum lib. iij.

Zucchari tabarzet lib. i. s.

Tereniabim puri & recentis ℥ vi.

Scammonij Antiocheni ℥ i. s.

Coquantur omnia cum facilitate super ignem, qui sit sicut candelæ, quousque habeat spissitudinem mellis: dein de eijce super illud,

Trochiscorum de spodio ℥ i.

Galliæ

Croci

} ana 3 ij.

Trochiscorum de berberis 3 iiij.

Repone in uas uitreum. BRA. Hoc intelligo. SE. Semper in mea officina habui has pilulas ex hoc electuario confectas. BRA. Et id cōuenit: nescimusq; ob quam causam alij pharmacopolæ rem aliam accipiāt, quā à Mesue dictum sit. SEN. Arbitror causam esse auaritiam ipsam, quando ob impensam muscatam galliam parare nolunt. BRAS. Quid hoc ad eos? ægri iuste persoluant medicamenta, ipsaq; sint perfecte concinnata, & nihil in ipsis desit. In his igitur pilulis electuarium rosatum Mesue accipiatur, & non illud Nicolai: suntq; talis generis, ut diu perdurare possint. nam electuarium rosatum recipiunt, quod diu perdurare potest: nam glutinosum quodāmodo est, & uim simplicium in puluere redactorū seruare potest. Ferrariæ igitur maior pharmacopolarū pars has ex Mesue inuentione conficit. Tamen aliqui, & multo plures in alys Italiæ urbibus maiores faciunt, & potissimum Alexandriæ Longobardiæ: imò plures

plures medici maiores probarunt, cuius descriptio est
hæc apud Mesuem.

R ²	Bdellij		
	Myrobalanorum citrinorū	}	añ. 3. iiij.
	Emblicorum		
	Turbith		3. xiiij.
	Seminis apij	}	añ. 3. i.
	Fœniculi		
	Anisi		
	Carui		
	Ameos		
	Origani		
	Rosarum		
	Sceitaragi indi		
	Harmel		
	Hermodactylorum		
	Salis indi	}	añ. 3. s.
	Masticis		
	Ammoniaci		
	Cinnamomi		
	Cardanomi		
	Acori		
	Spicæ		
	Croci		
	Casie		
	Serapini		3. iiij.
	Colocynthidis		3. iiij. arbitror legendum 3. iiij.
	Penidiorum alborum		3. iiij.
	Aloes		3. xv.

Confice cum succo caulium, & unge manus tuas cum oleo sambucino. S E. Ob quid inungunt manus ex hoc oleo sambucino? B R. Huius rei certa ratio non habetur. ex hoc oleo fortè inungunt, quia & ipsum uim habet educendi per inferna. S E. Videtur & hæc optima esse compositio. B R A. Neque illam despiciamus: uerum tamen præscripta longè efficacior est quam Mesue inuenit, & potius iure ipso compositio aggregatiua nuncupāda est, quàm ista: nempe plures humores euacuat, & plura simplicia exoluentia recipit: imò in ista nihil adest quod bilem simpliciter educat, sicut in illa Mesue scāmonium. In hac etiam maiorum compositione solum adsunt nigri myrobalani qui atram bilem educere ualēt: in illa autem Mesue compositione recipiuntur polypodium & epithymus. nec ad omnes ægritudines conuenire possunt maiores: imò & ipse Mesue inquit, hanc compositionem ad humores crassos conuenire & glutinosos, & inflatorem in mirach, & stomacho: & hemorrhoidas soluunt, & ualent ad dolorem iuncturarum, & ischiam, & choleram, & podagram ex phlegmate. Vnde liquidò uides maiores aggregatiuas crassos humores potius educere, quàm tenues. propterea morbis conueniunt ex crassis humoribus potius quàm ex tenuibus, quamuis recipiant auloën. Verum illæ quæ sunt ex inuentione Mesue, omnia humorum genera educunt. S E N. Videntur multo plura simplicia ingredi has maiores, quàm illas Mesue. B R A. Quid hoc ad rem facit? nam simplicium multitudo compositionem aliquam potiore non facit. præterea aggregatiuæ maiores recipiunt 27. simplicia, & illæ Mesue
decem

decem & octo, postea recipiunt electuariū rosatū, quod ex nouem simplicibus conficitur, inter quæ adest gallia moschata, quæ & ipsa multa recipit, & trochisci de spodio, & trochisci de berberis. unde si ex simplicium numero compositiones probare uoluerimus, multo plura sunt in aggregatiuis Mesuæ simplicia, quàm in maioribus. Non est simplicium numerus, qui peiorē uel ineptiorē faciat cōpositionē: sed est perfecta cōpositio & per cōponendi regulas aptē disposita, & quæ cathartica recipiat bene moderata, qualis est illa Mesuæ cōpositio præscripta. s E. Pauca est electuarij rosati quantitas, quæ has pilulas ingreditur. B R A S. Quomodo pauca? nunquam fuit, quin huius compositionis quatuor uncias ferè recipiant. Tamē quia medicorū opiniones, imò quorūdā ceruicositates adeò in eorum animis fixæ sunt, ut etiam si edoceantur addiscere nolint: propterea qui maiores aggregatiuas absque ratione magis probant, magis probet, eis utatur, & tali gaudeāt compositione: uerū cum ex succo caulium conficiantur, diu perdurare non possunt. Nam simplicium uis non seruetur, quamuis penidia ingrediatur. nam totius compositionis respectu in modica sunt quantitate, nēpe quatuor drachmæ: imò nisi caulis succus bene coquatur & depuretur, citò mucescēt. s E. In hac tamen cōpositione multa sunt, quæ discussione indigere uidetur. B R. Quæ nam hæc? s E. Primum est inquirere quid sit Sataragi. B R. Hoc nomen uario modo scriptum inuenimus: quandoque Sataragi, alias Sceitaragi, nonnumquam Setoragi. tamen eadem herba semper intelligitur. s E. Quo nomine uti debemus? B R. In his barbaris nominibus

Sataragi.
Sceitaragi.
Setoragi.

minibus semper utor magis barbaro, & quod uehementiorem clangorem excitare uidetur. Ad rem ipsam redeuntes, si Dioscoridis lepidion contemplemur, constabit statim esse Arabum Sceitaragi. nam Serapio de Sceitaragi agens, Dioscoridem ita dicentem citat: est planta nota, & administratur cum aqua, lacte, & sale, & uirtus foliorum eius est calida, ulceratiua, & propter hoc fit emplastrum cum eis schiaticæ, & pungit multum quando teritur, & misceatur cum radice enulæ, & dimittitur super locum spatio unius horæ: & similiter ponitur super splenem, & linitur scabies ulcerosa cum ea, & aufert eam, & delet maculas unguium, & cōfert baras, & dolori schiæ. & quidam putauerunt quod radix sceitaragi suspendatur in collo habentis dolorem dentium, & sedat illum. hæc Serapio. Dioscoridi modò aurē præsta, qui ita de lepidio uerba facit: Lepidiō, quod nonnulli Gingidium uocant, perspicua omnibus plantula est, coniectum in murias lactis inueteratur: foliorum natura exulceratrix & aspera est. propter hoc ischiadicis illinuntur mirabili effectu, trita cum radice enulæ, impositaq; ita uti post quartam horæ partem soluantur. pariter & ad spleneticos adhibetur, lepras emendat eadem: radix dentium dolorem adalligata collo compescit. Id igitur quod Serapio de sceitaragi dixit, idē esse cum his quæ à Dioscoride de lepidio scripta sunt, constat: tamen spatio quartæ horæ partis applicat Dioscorides, & Serapio integræ horæ. Adducit & Serapio Galenum de sceitaragi: tamen à Galeno illa dicuntur in lepidio, quæ Serapio dicit. inquit enim: Virtus eius, & sapor & odor sunt similia uirtuti,

Gingidium.

uirtuti, sapor & odori nasturtij, nisi quia est minus desiccatiuum ipso, & calefacit in quarto gradu. Galenus uerò de lepidio in septimo De simplicium medicamentorum facultatib. libro ita differit, Lepidion ex quarto est ordine calefacientium, simile nasturtio, tum odore, tum gustu, tum uiribus, sed minus eo desiccatur. Ex his igitur facile sumi potest Arabum sceitaragi esse lepidion Græcorum. S E. Hoc equidem constat si Serapionem contemplerur. At si Auicēnam in secundo canone legamus ubi inquit, sceitaragi est frusta ligni parua, subtilia, & cortices sicuti caryophylli, alia res apud ipsam esse uidetur quam lepidion. B R A. Auicenna equidem nescio quid aliud in principio illius capituli uelle uidetur. mox in processu in Dioscoridis lepidion atque Græcorum incidit. tu considera quibus proficiat secundum Auicēnam, in quo tamē quamplura corrigenda sunt: nam cū dicit, Assimulatur enim eius sapor & odor cardumeni, & similiter uirtus eius. lege ut facit Galenus, nasturtio, & non cardumeni, uel cardamo. & quod legitur apud Auicēnam: suspenditur eius radix super aurem eius qui habet dolorem uesticæ. lege ut Dioscorides: suspenditur eius radix collo eius qui habet dolorem dentium. S E. Optarim scire quid sit hoc Lepidion re, & non nomine: nam Lepidion. idem est apud me audire lepidion & sceitaragi, nisi herbam ipsam ad oculum nouerim. B R A. Et ego illam tibi ostendere curabo. uerum eamus ad diuæ Claræ religiosas, quas corporis Christi sorores uocāt. S E. Fortē lepidion religiosum est. B R A. Non quidem religiosum, sed in religiosarum uiridario nascens. multi putarunt herbam,

Raphanus.

ban, quæ uulgò raphanus dicitur, lepidion esse, & inter alios Hermolaus Barbarus. uerū (ut arbitror) decipiuntur: nam lepidion lauri folijs describitur, raphanus uerò rumicis folia potius habet. s E. Si lepidion sit Arabum sceitaragi, Auicenna sceitaragi folia similia facit nasturtio. Quomodo igitur lauri folia habebit? B R. Incōstantissimus est & cōfusiſſimus in eo capite Auicēna: nam de quatuor rebus simul agit. s E. Quonā modo hoc fieri potuit? B R. Quomodo factū sit, ignoramus: ita uerò feci se cōstat. nam primò de sceitaragi indo uerba facit, quod est (ut inquit) frusta ligni parua, subtilia, & cortices sicuti caryophylli. & de hoc fortè ista Mesue compositio intelligit, quoniam dicit sceitaragi indi. secundò de fructu quodā agit, quod inquit declinare ad rubedinē & nigredinem. tertio de duabus herbis simul loquitur, de una quam exprimit & describit, inquiēs oriri in parietibus antiquis, & ubi non mingitur, & habet folia sicuti sunt folia nasturtij. Deinde est ualde confusus: nam ipsum etiam cōparat folijs cordumeni, uel melius cardami. Denique huius herbæ uires prosequens, lepidij Dioscoridis uires affert: ut hinc uidere possis quanta sit in uno capite apud Auicen. authorem confusio, quam ab ipsis librarijs factā esse censerī potest, qui in ordinē capitis posuerunt, & illa quæ erāt tanquā glossemata, & illa quæ erant in margine ad illū locum etiam non spectantia. s E. Quid igitur illud est, quod habet folia nasturtij? B R. Hiberis Dioscoridis, de qua & ipse ita dicit: Hiberis siue cardamātica (quamuis nonnulli non καρδαμαντινῆ, sed καρδαμύνη legendum censuerint, à quibus non dissentio, etsi in omnibus

Hiberis.

Cardamātica.

omnibus Græcis codicibus *καταμαυρινὸν* legatur, de qua re aliàs) foliū habet nasturtij, floret semper, sed Vere magis, amplitudine sesquipedis, aut etiā minore: nascitur locis incultis, lacteū florē æstate fundit, quo tēpore efficacior quoq; habetur. Confundit igitur hoc loco Aui cenna hiberim cum lepidio. & Dioscorides sua lingua illud nō habet in hiberide, floret semper: sed habet *σὺβα- λίστρα*. ita uerò ab Hermolao uertitur, qui ex Plinio acce pit lib. 25. cap. 8. ut ferè semper facit. s E. Ad lepidion redeūtes quomodo à Dioscor. pingitur? B R. Dioscori des lepidion non pingit, sed notā herbam esse dicit. s E. Mihi uerò ignotiſſima est. B R. Non erit semper igno ta, nam à Paulo & Plinio describitur. s E. Nos Paulum legimus septimo lib. tamen nec ipse describit. B R. Id in cidenter facit 3. libro, cap. 27. cum de coxendicis af fectibus & curationibus loquitur. nec differentiā facere uidetur, nisi quo ad nomen inter hiberidem, lepidion, & agriocar damō: neque Galenus differentiā facere uidetur inter lepidion & hiberidem, nisi uelint hiberim etiā esse nomē lepidij: tamen hiberim Dioscoridis esse aliam her bam, de qua nullā mentionē fecerit Galenus, Paulus & Aëtius. s E. Intueamur igitur lepidij effigiē. B R. De le pidio ita differit Paulus, Quæ uerò apud nos nascitur fruticosa est, folia lauri cōparia, & multo maiora possi dens. hæc Paulus. Plinius uero lib. decimonono, cap. 8. prope finem, inquit, exire in cubitalem altitudinem, folijs laurinis, sed mollibus. ut accipere possis Paulum dicere maioribus, Pliniū mollibus: utrunq; uerum est. propter ea si coniungantur, dici poterit maioribus & mollibus:

tamen

tamen non sunt adeò mollia dum ueterascunt. s e. Non-
dum herbam ipsam uisu noui. B R A S. En harum Reli-
giosarum claustra ingrediari, & ad te afferam: nam ipse
ex hac herba optimos intinctus parare solent. s e. Pos-
sum'ne ego ingredi? B R A. Non licet. s e. Si tu qui ui-
gens ætate es, ingrederis, cur ego qui senio iam cōfectus
sum ingredi non possum? B R A S. Aetas ipsa hæc clau-
stra ingredi non facit, sed ars ipsa & necessitas. s e. Ci-
to expedias. B R A S. Nōne citius quàm putasses ad te
redi? en hoc est antiquorū lepidion. s e. Ego putabam
esse piperitum, & illam quæ à Plinio siliquastrum uoca-
tur. B R A. Ita à multis putatur, & ego aliquando aliàs
hanc sententiam sequutus sum. nunc uel meliore, uel peio-
re animi ductu sententiam mutavi, & hanc esse puto lepi-
dion: en cubitalem altitudinem habet, & paulo maiorem
in ista, in hac minorem: folia sunt in modum lauri, hæc la-
tiora, hæc minus lata, hæc æqualia. uide mollitiem in his
folijs iunioribus, in his antiquioribus non est tãta. s e n.
Cur hæc folia sunt laurinis folijs minora? B R A. Non-
dum sunt adulta, sed in adolescentia adhuc crescunt: cum
ad summū creuerint, erūt laurinis folijs maiora. Hi etiā
qui uolunt raphanum uulgo uocatum esse lepidion, dicūt
cum è terra exit, folia lauro similia mittere, postea cresce-
re. At mētiūtur: nam & cum raphanus è terra erūpit, fo-
lia habet lauro dissimilia, imò rumicem semper repræsen-
tant, & folia exeunt ab radice, nec crescit in cubitalem
altitudinem scapus aliquis. Vnde inferre uolumus uoca-
tam à nobis piperitum, uel peuerellā, esse antiquorum le-
pidion. & nunc hæc religiosæ iuxta terram præcidere,
postea

Piperitis.
Siliquastrum.

Peuerella.

postea iterum crescet, & futuro anno flores & semina
 pariet. s E. Quid ergo erit uera piperitis, & siliquastrū,
 si ea non sit quam in præsentiārū ostēdis, & quæ uulgò à
 sapore quē habet, peuerella dicitur? B R A. De hac herba
 anceps sum, cœpiq; nunc primum suspicari, an hæc her=
 ba quæ passim Ferrariæ in fictilibus supra fenestras ui=
 ret, Hispanum piper nominata, sit Plinij & antiquorum Piper Hispa=
 piperitis, quæ siliquastrum dicta sit, quoniam semina in num.
 oblongas siliquas & rotundas contineat: nam lauri fo=
 lia habet paulo maiora, mollioraq; (etsi solatrum etiam
 imitari uideantur) caulem habet rubrum cum ueterascit,
 & longum: prius uerò quàm ueterascat, uiride est. den=
 sos habet geniculos, & semen albū, tenue, gustu piperis,
 imò piper excellere uidetur: si etiā experiri tentes, ad ea=
 dem ualere cōperies ad quæ piperitis. Sed unū esset admi=
 ratione dignū, apud authores nullam de folliculo illo in
 quo semina cōduntur, mentionē esse factā: fortè authores
 de folliculo illo aut siliqua mentionem non faciunt, quia
 ab eo nomen acquisiuit, scilicet siliquastrum: unde hoc
 omittunt, uelut ex ipso nomine manifestum, cum in reli=
 quis cōueniant. Hæc uerò per suspicionem dicta sint, &
 potius ad rem herbariam ampliandā, quàm ut id cerui=
 cose sentire uelimus: nam in Simplicii Examine hydro=
 piper esse suspicabamur, & uocatam persicariam esse
 Plinij siliquastrum & piperitim. Vel dicamus Plinium
 idem intelligere per lepidion, siliquastrū, & piperitim:
 tamen in diuersis locis hæc posuit, ueluti ea quæ diuersis
 nominibus appellarentur, re uerò diuersa non essent: ut
 etiam de dasypode facit, atq; lepore: cōstat enim non esse Dasypus.
 Lepus.

Iberis.

aliud dasypodem à lepore . quamuis apud Aristotelem inter dasypodem & leporem differentia poni uideatur, & Theodorus uir egregius dasypodē cuniculum interpretetur . s E . Cum superius de hiberide mentionem feceris, abs te scire optarem, quenam herba sit, & unde dicatur hiberis . B R A . Marcellus unde dicatur nescire arbitratu est. uidetur ab Iberia in qua potissimum crescit, nomen sortita esse. quòd si sit, absq; aspiratione proferri debet. Iberis, hæc est illa herba, de qua tuus Auicenna simul cum lepidio confundens dicit nasci prope antiquos parietes, ubi non mingitur , & habere nasturtij foliū ac saporem . Et Dioscorides dicit habere folia nasturtij, & uerè esse pulchriorem , & nasci locis incultis, habereq; æstate florē lacteū, id est album, binis radicib. nasturtio similibus. Plinius uerò lib. 25. cap. 8. inquit nasci maxime circa uetera monumenta, parietinasq; , & inculta itinerum. Floret semper, folio nasturtij, caule cubitali, semine tam paruo ut uix aspici possit , radici odor nasturtij. s E . Ego hanc picturam considero, sed quenam herba sit concipere nescio . B R A . Quid etiam in hac herba suspicer, aperire non negabo. Noscis ne herbā illam, quæ uulgo uincitoxicum à Ferrariēsis dicitur? s E . En hic est prope hunc antiquū parietem Religiosarum diui Augustini. B R A . Illa equidē est, quæ si folia incisa in morē nasturtij haberet, ab hac sententia nō dimouerer, quin hanc hiberidem esse putarem: nam in reliquis ita hiberis est ut nullus uel cæcus nō uideat. s E . Cum herba ipsa in promptu sit, notas omnes tum Dioscoridis, tum Plinij cōsideremus. B R A . Ut lubet. s E . Semper floret, inquit, de
sua

Vincitoxicū.

sua hiberide loquentes prædicti authores. B R A. Et hæc uincitoxicum dicta semper floret. en ab hac parte semina decidere, hîc florere incipit, & hîc sunt calyces qui desinent in flores, inter quos alij citius, alij tardius florebut: imò & hyeme non extinguuntur, licet frigoris inclemētia decidant folia. uere est pulchra planta, & sua folia sunt *καλίστερα*, idest pulchriora quàm cardamini folia: nam plenius uirent, & maiore quandam letitiam præ se ferunt. nascitur incultis locis prope antiquos parietes, & sepulchra, & inculta itinerum: unam radicem habet, & quandoq; duas. Dioscorides duas habere censet, ut plurimū uerò unam habet: caulis inest illi cubitalis, & semē adeo parū ut uix cōspici possit, radixq; nasturtij odorē habet. propterea nisi esset soliū quod non est simile nasturtio, statim hiberum esse dicerē. S E. Mirum uidetur unum indicium posse tot alia corrumpere. B R A. Potest quidem cū indicium ex re ipsa fuerit, quale hoc ex extrinseca figura: uerū quid prohibet dicere, habere folia similia nasturtio, non his similia, quæ prope radicem sunt, et infimus, sed superioribus quæ nō sunt incisa. S E. Hiberis igitur erit nostrū uincitoxicum. B R A. Hoc non assero, sed subdubito, ut alios ad hanc rem cōsiderandam incitem atq; prouocem: nam & pulchrum est alios in certamen uocare, & ad res naturæ speculandas inuitare, etiam si is qui inuitat, nihil probi aut boni dixerit, modò id uerisimile sit, & aliquam habeat apparentiā quod dixit. nam exinde lector sedulus iter apertum uidens multa alia inuenire potest. Aliam herbā hîc Ferrariæ habemus, quæ & in antiquis parietib. & circa antiqua sepulchra

nascitur, ac solitaria loca, quæ ut nasturtiū, incisuras habet, & eius radix mansa adurit. S E. Quo nomine uulgo dicitur? B R A. An uulgu aliquo nomine eam uocet, ignoro: sed en hæc est herba. S E. Huius herbæ Ferrariæ copia habetur: plerunq; illam uidi inter diui Francisci ruinas, post magnum huius templi altare. B R A. Et ego illam uidi Romæ inter maiores diui Petri ruinas. S E. Si radix linguā mordicet, illam esse putarim quæ à Dioscoride hiberis uocatur. B R A. Gusta. S E N. Imò & folia quodammodo mordicant: uerum in hac una solū est radix, non duæ, ut hiberis habere debet. B R A. Et si Dioscorides hiberi binas radices attribuat nasturtio similes: tamen nasturtiū unam habet radicē, quamuis nonnūquam in duas fibras dissecta sit. Ego in hanc magis inclinor, quòd hiberis sit, quàm in uincitoxicum, propter foliorū incisuras quæ huic herbæ insunt, & uincitoxico non insunt. S E. Neque mordicat uincitoxicū. B R A. Imò mordicat, non interim dum māditur, sed posteaquàm māsūm est. Ad rem uerò longius intermissam redeūtes colligendum est, in hac pilularū cōpositione pro sceitaragi Arabes lepidion intelligere: lepidion uerò illa herba esse uidetur, quam nostri peuerellam nuncupant. Verū hanc compositionem à principio considerans concipere nescio quid in ipsa faciat uel facere possit lepidion, quod potius humano corpori exterius applicatū apud authores inuenitur, nec potētia habet reprimēdi uim fortiū medicamentorum: tamē sceitaragi ad hanc uim reprimendā huc ingreditur. Rursus igitur cōpositionem cōsiderans, cum à Mesue dicatur, sceitaragi indi, suspicari cœpi id in præsentiarum

sentiarum debere intelligi, quod Auicenna dicit esse frusta ligni subtilia, & cortices sicuti caryophylli. arbitramurq; hæc tenuia ligna esse Galeni carpesium: nam, ut ipse docet lib. primo de Antidotis, Carpesiū est tenues festucae, ramusculi cinnamomi similes: quæ sunt similes secundū genus uocato phu: & eius gustū habet. & Quintus pro cinnamomo carpesiū sumebat, ut Galenus testatur: nam ab optima casia uirib. nō dissidet. Arbitramur in hac cōpositione sceitaragi indi esse carpesiū, cuius uis est fortia medicamēta tēperare, & nō lepidij: & nisi addita esset illa particula indi, lectionē corruptā esse putarem. & ubi legitur sceitaragi, legendū esse sitarag, id est fumi terræ: quoniā in hac cōpositione non adsunt nisi indi myrobalani, qui atræ bili aduersentur & adustos humores expurgēt. s E. Deinceps in hac cōpositione summariam herbā recipiā. B R A. Illam recipiendā suaderem, posteaquā carpesiū abesse certū sit. s E. Aliud etiā non mediocrē scrupū in hac cōpositione cōmouit. B R. Quid hoc est? s E. Harmel. Nam multi pharmacopolæ pro harmel cicutæ semina accipiūt. B R A. O uiri nefandi & execrabiles: uenenū præsentissimū recipiūt, pro re quæ potius medicamēta frenare deberet. s E. Quid ergo sumendum est? B R A. Nomina corrupta sunt: & ubi legitur harmel, uel absq; aspiratione armel, legi debet armal, cū a, & non cum e, in ultima syllaba. est uerò harmal rutæ genus syluestre, ita à Syris nuncupatū: quamuis Dioscorides dicat rutā montanā à Syris nominari harmalam. sed ubi loquitur de tertio rutæ genere, quod uocat rutam Galaticam, dicit ab aliquibus uocari harmalam, & Syri

Carpesium.

Harmel.

Armel.

Armal.

Harmal.

Harmala.

Befafa. nuncupāt Befafa. & hæc propriè illa est, de qua Arabes scripsere. s. e. Quomodo hoc nosti? B. R. A. Ex ipsismet authoribus: nam Serapionis uerba contemplatus cap. 285. ubi de harmel agit, eadē sunt cū his Dioscoridis in hoc tertio genere rutæ. Dicit enim Serapio secundū Dioscoridē, Harmel nominatur moly: & nomināt eam multi rutam syluestrē, & est planta quæ egreditur ab una radice cum multis ramulis, & habet folia longiora folijs rutæ alterius, et molliora, habētia grauē odorē, & habet florē albū, & capitella maiora satis quàm capitella rutæ domesticæ, diuisa tribus diuisionibus, in quibus est semē, cuius color est ad rubedinē decliuis, habens tres angulos. amarum est id quod de ipsa planta uenit in usum medicinæ, & ipsum maturatur, & colligitur in autumno. Audias modo Dioscoridē de Galatica rutæ per hæc uerba differrentem: Quidam nomine syluestris rutæ, & eam quæ in Cappadocia nascitur & Galatia, nuncupatā moly intelligunt. frutex est ab radice una cōplures uirgas fundens folijs multo longioribus, & tenuiorib. quàm rutæ, graui odore. flos cādidus: in cacumine capitella paulo ampliora quàm satiuæ diuisa tripliciter parte plurima, in quibus semen triquetrū, subruffum, & amarissimū sapore, cuius in medicina est usus. autūno maturescit semen. Hinc igitur manifestè apparet tertiū rutæ genus apud Dioscoridē, quod ipse uocat secundū aliquos harmala, à Serapione nūcupari harmel. quod autē ita sit, magis cōfirmari potest ex his quæ de remedijs secundū Dioscoridem adducit Serapio. sequitur enim: quando conficitur cum melle & uino, & felle galli, & croco, & succo fœniculi, con

li, confert debilitati uisus. species ista rutæ uocatur à quibusdā moly, & in Syria nominatur uasach, et ortus eius est ut plurimū in terra pingui, bona, et culta, & humidis locis. hæc Serapio. In quibus uerbis sunt aliqua corrupta nomina: in reliquis idē præcisē dicit quod Dioscorides, cum, inquit, cōuenit quibus hebetes oculi, subigendū cum melle, uino, felle gallinacei, succo fœniculi, atq; croci. hoc genus herbæ aliqui harmala uocauere, Syri besasa: quod Serapio corruptē dicit uasach, Cappadoces moly, quandoquidē à uero moly omnino nō discrepat facies, radice uidelicet pulla & flore albo (hoc à Serapione positū non est) colles amat, & pingua. Idē præterea suaderi potest per illa quæ Serapio ex Galeno adducit: nam Galenū referens inquit, uirtus eius primo est calida in tertio gradu, secūda incidit, & tertia incidit humores grossos, & expellit eos per urinam. Galenus uerò ubi agit de moly in septimo De simplicium medicamentorum facultatibus lib. inquit: uis eius tenuiū est partium, & calida in tertio ordine: unde & crassos humores desiccet, ac digerit, & urinā mouet. scitoq; apud Galenum non esse aliud moly, quàm istud, quamuis Dioscorides aliud quoddam moly describat. Galenus de hac harmala duobus in locis mentionē facit in libro de Compositione medicamentorū secundum locos. primo, in libro 8. in stomachica illitione ex besasa, id est semine rutæ syluestris secundū Andromachū. secūdo, in libro 9. in secūdo pharmaco ab Asclepiade cōscripto in hydrope: dicitq; Syros uernacula lingua uocare harmala rutā syluestrem. s E. Hæc omnia uerba sunt, & nugamēta. ostende mihi rutam hanc uocatam

harmala, & harmel à Serapione, & quam Auicēna non describit, sed dicit esse notam, cū tamen mihi ignotiſſima ſit. B R A. Non poſſum hanc rutam in præſentiarum tibi oſtendere: uiret tamen in Apēnino prope Mutinam, & Regium Lepidi. S E. A me igitur uel ab his qui hanc compoſitionē parant quid agendum? B R A. Rutæ ſylueſtris ſemina accipienda ſunt, & non hortenſis: & ſi hæc deſint, ſatiuæ rutæ ſemina recipienda, quæ parum diſſerunt à ſylueſtris rutæ ſeminibus. S E. In hac tota cōpoſitione nihil aliud uideo quod ambiguitatē facere poſſit. B R A. Vt igitur receptui canamus, pro aggregatiuis pilulis illas Meſue ſemper parandas uoluerim, quas dicit eſſe ex inuentione ſua, & iuberem ut electuarium roſatum Meſue acciperent, cuius magna quantitas compoſitionem ingreditur. S E. Quāta ingredi poteſt? B R A. Si ſucci ſint aridi, quales uos ſeruare ſoletis, quatuor ſerē uncia huius electuarij ingrediuntur. Si uerò ſucci ſint recentes, ut ſemper optarim, duæ uncia ſatis ſunt: & id electuarium ex gallia quæ moſchata dicitur, conſectum ſit, & quam Meſue & non Nicolaus parare docuit.

S E N E X.

Pilulæ de Serapino.

AB re fortè non erit, pilulas de Serapino in concionem uocare. B R A S. Multas legi & uarias apud diuerſos authores compoſitiones, quæ de Serapino pilulæ nomen ſortiebātur, & quæ longè diſſerunt: uariosq; inueni pharmacopolas nō ſolū diuerſarū Italiæ urbū, ſed uniꝯ Ferrariæ: nam aliqui primam Meſue compoſitionem de ſerapino ad uſum ſeruant, alij ſecundam. Tu quam ſeruas? S E N. Secundam apud Meſuem. B R A S.

Huc

Huc illam afferas. s E. Hæc est quam dicit ad iuncturæ-
rum dolorem ualere, atque ischiam, & podagram, &
dolori matricis conferre, ac menstrua proritare.

℞ Serapini	}	añ. 3. ij. s.
Hammoniacy		
Opopanacis		
Bdellij		
Seminis apij	}	añ. 3. i.
Ameos		
Harmel		
Anisorum		
Acori	}	añ. 3. s.
Sceitaragi indi		
Calamenti		
Folij		
Centaureæ		
Polij		
Costi	}	
Salis gemmæ		
Aloes		3. vi.
Colocynthidis		3. v.

Fiant pilulæ, & administrentur. BRAS. Nisi superius
de sceitaragi & harmel disputauissemus, nunc idem fa-
cere necessarium esset. Tu hanc secundam cõpositionem
facis, sed multi primam potius approbant, & conficiūt.
s E. A te peterem, quænam sit magis conueniens. BRAS.
Hanc secundam probare non desinam, quæ magis corre-
cta est & moderata, quàm prima, nec est adeò uehemens.
sed ex quo liquore eam conficis? s E. Ex melle rosaceo.

BRAS. Nec istud contemnere ausim, quoniam hæc compositio diuturnior redditur: scitoq; ratione colocynthidis crassas materias à longinquis educi, & bilem crassam, ac pituitam. Aloe uerò à propinquis partibus ducit: ratione colocynthidis iuncturarū doloribus prodest, & podagræ, præsertim cum à crassis materijs coniungunt. Reliqua cum aperientia sint, dolori matricis occurrunt, & menstrua proritant: quod etiam aloë facit uenarum ora adaperiens. SE. Morem meum igitur sequar, hanc secundam Mesue compositionem parans. BR. Eum impune sequaris. Verum ne quicquā prætermittamus quod in materiarum considerationem non uenerit, hæc est prima Mesue compositio.

R2	Serapini	}	añ. 3. ij.
	Hammoniacy		
	Bdelly		
	Opopanacis		
	Aloes		
	Castorei		
	Harmel	}	3. iij.
	Colocynthidis		

Fiant pilulæ cum aqua porri. per hanc uerò aquam intellige succum, nam ex eo facilius penetrant, quamuis in hac compositione mihi displiceat hic succus: propterea & mel rosatum potius acciperem, uel marrubij succum. nam ueteres sæpius confundunt $\pi\gamma\acute{\alpha}\sigma\iota\sigma\upsilon$ & $\pi\gamma\acute{\alpha}\sigma\sigma\upsilon$, id est marrubium, & porrum. SE. Eandem ferè intentionem cum prædictis habere uidentur. BRAS. Et eandem habent. nam materias crassas, glutinosas, & frigidas educunt:

cunt: unde à Mesue hic dicitur ualere ad paralyfim, & mollificationem, & spasmum, & dolorem iuncturarũ, dorsi, & podagram frigidam, & soluunt phlegma uiscosum, & una drachma satis est. S E. Quid intelligis per hammoniacum in hoc loco? B R A. Ego intelligendum puto hãmoniacum thymuama, non sal hãmoniacum: nam thymuama hammoniacũ colocynthim mitigare potest, & corrigere. S E. Prius à te dictũ est authores alios à Mesue pilulas de Serapino descripsisse, quæ à prædictis diuersæ sunt. B R. Diuersæ quidẽ sunt, quo ad pōdera & aliqua simplicia, sed in intentione conueniūt: nam Auic. talem compositionẽ parãdam instituit, quæ genuũ doloribus conuenit, coxendicum & laterum, inquit,

R̄	Seminis apij	}	añ. 3. i.
	Harmel		
	Serapini	}	añ. 3. ij.
	Bdellij		
	Hieræ		3. ij.
	Pulpæ colocynthidis	}	añ. 3. i.
	Agarici		
	Turbith.		3. vi.

Fiant pilulæ. dosis 3. ij. cum aqua tepida: tamen nos dicimus satis superq; esse 3. i. Serapio compositionẽ aliam facit de serapino, qua in hydrope utitur. S E. Quæ nam est Serapionis compositio? B R A. Hæc quæ sequitur.

R̄	Aloes	}	añ. 3. iiij.
	Epithymi		
	Agarici		3. ij.
	Serapini		3. vi.

Teran

Terantur & cribellentur, & fiant pilulæ. potio 3. i. Pu-
to legendum esse portio. uel si legas potio, intellige hanc
compositionē priusquā sit redacta in pilulas. Imò idem
Serapio compositionem habet ad eandem intentionem
ad quam tendit secunda Mesue, & quæ recipit similia
simplicia, sed differt in pondere: dicitq; ualere ad dolo-
rem aliarū partiū dorsi, & ad dolorē matricis, & solu-
uere naturam, & prouocare menses. S E. Hanc compo-
sitionem referre ne pigeat. B R A. Non solum non piget,
sed etiam libet.

R̄	Seminis apij	}	añ. 3. i.
	Ameos		
	Anisforum		
	Harmel		
	Bdellij	}	añ. 3. ij.
	Serapini		
	Hammoniacy		
	Opopanacis		
	Sceitaragi	}	añ. 3. s.
	Acori Polij		
	Calamēti fluuiatilis		
	Centaureæ Costi		
	Salis gemmæ		
	Aloës	3. v.	
	Colocynthidis	3. ij. s.	

Terantur, & fiant pilulæ, & dentur. S E. Omnino ean-
dem habent intentionem cum his quas paro, & est eadem
ferè compositio cum secunda Mesue. B R A. Quomodo
autem gummi genera in hac compositione disponis? S E.

Idem

Idem facio quod in omnibus alijs pilulis obseruandum censuisti. Gummi in liquorem illum ex quo pilulæ conficiuntur, dissoluo, uel sit porri succus, uel quicquid aliud, postea conformato: & si succus aliquis uel liquor non recipiatur, arida gummi in puluerem redigo, mollia uerò in electuarium ex quo pilulæ conglutinantur, dissoluo, uel in mel rosaceum. BRA. Rectè gummi genera disponis. SE. Ex more igitur pilulas de Serapino conficiam, quæ à Mesue secundo loco descriptæ sunt. BRA. Non errabis.

S E N E X.

Nescio quomodo bechichiæ pilulæ huc accesserint. Pilulæ bechichiæ. BRA. Non accessere, sed tu illas cõportasti. quis author illas confecit? SEN. A Mesue in capite De tussi sicca describuntur. BRA. Quæ simplicia recipiunt? SE. Hæc quæ statim adducemus.

Rx	Succi liquiritiæ	}	añ. 3. x.
	Sacchari boni		
	Amyli	}	añ. VI.
	Dragaganti		
	Amygd. dulcium		

Confice cum muccagine psyllij, uel cydoniorum. BRA. Quomodo insumuntur? SE. Efficitur pilula una ad lupini uel fabæ quantitatem, & sub lingua tenetur. BR. Igitur non sunt catapotia. SE. Quid ais? BRA. ἀπὸ τοῦ καταπίειν, id est à deuorandò & transglutiendo dicuntur catapotia. At hæc non transglutiuntur: propterea catapotia non sunt. Verùm à forma quam habent, pilulæ nuncupari possunt: quanquam res erat nullius momenti, si

si has pilulas pastillos nuncupasses: imò non ab re fuisset; si potius inter pastillos, quàm inter pilulas numerasses.

Cùm uerò in hunc ordinem uenerint, & ipsa poma nant, accipianturq; ac si sint pilulæ, tamen non erunt catapotia, quia pilulæ uocabulum est amplius, quàm catapotium in hoc significato. nam & hæ sunt pilulæ à sua forma, quæ continentur in ore, & non sunt catapotia. hanc eandem compositionem habet Rhasis, ubi agit de tuſsi, ad Almanforem. SEN. Vnde dicuntur bechichia?

Βηχικὸν medicamentum. BRA. Apud antiquos multa bechica inueniuntur, id est contra tuſsim medicamenta: nam Græci tuſsim βήχας nuncupant, & Βηχικὸν contra tuſsim medicamentum. A Tralliano lib. secundo, cap. 4. multa bechica, id est tuſsi accommodata referuntur, hoc est contra tuſsim medicamenta. SE. Hoc quod à Mesue descriptum est, habet ne cum illis affinitatem? BRAS. In aliquibus simplicibus conueniunt, in tota autem compositione distincta sunt. SE. Vnam aut alteram antiquorum compositionem referas ex his quæ bechicæ nuncupantur. BRAS. Hæc est una Tralliani compositio.

R² Styraçis

Croci

Galbani

Lachrymæ papaueris

} añ. denarij pondodo unius.

Nucleorum pineorum denarium pondo iiij.

Conformato pilulas quantitatem Aegyptiacæ fabæ æquantes, quarum unam in nocte ægrotanti præbeto. SE.

Magna quantitas uidetur si Aegyptiacam fabam æquet.

BRA. Imò posset triplum & quadruplum illius quantitatis

titatis exhiberi. En alia cōpositio ualde efficax, & quæ etiam tenui fluori succurrit, & quæ una uice sumpta restituit sanitati æ grotantes.

℞ Myrrhæ troglodyticæ denariūm pondo vi.
 Thuris denariūm pondo quinque
 Lachrymæ papaueris
 Corticis radicis hyoscyami } denariūm pō
 Corticis radicis cynoglossæ } do iiij.

Cortices in sole exiccati in puluerem redigantur, & per cribrum trajciantur, postea cum alijs confundantur: papaueris uerò lachrymam aqua diluito, deinde pastillos conformato pondere singulos denarij unius. s E. Nihil habent cum bechicis nostris à Mesue confectis. B R A. Tamen sunt bechica, id est ad tusses ualentia medicamēta. De his uerò quæ sub lingua continentur, quæ *ἐπὶ γλῶσσαι* medicamenta Galenus uocat, mentionem facit in septimo lib. de Compositione medicamentorum secundum locos: postquam locutus est de usu confectionis ex papaueris capitibus, hypoglossa describit, id est ea quæ poni debent sub lingua, ex Charixeno medico, Dioscoride, & Scribonio Largo. s E. Vnum ex his hypoglossis audire uehementer opto. B R A. Vnum ex Scribonio Largo referam, quod facit ad uocem interceptam.

℞ Glycyrrhizæ 3. viij.
 Myrrhæ 3. xx.
 Terebinthinæ 3. xxxij.
 Tragacanthæ 3. xxxviij.

Arida singula per se contundito ac cribrato, resinam autem in pilam coniectam tundito, arida ad ipsam insparando:

gendo: deinde ex unitis omnibus pastillos formato, fabæ Aegyptiacæ magnitudine, quos in umbra siccato, atque usus tempore unum aut duos sub lingua tenendos dato, ac liquescentes deuorandos. Quo tempore igitur pastillos cogis, eodem etiam tundes: resiccantur enim citò, & ob id pastillos ex eo formantem, ad manum simul tūdere oportet. S E. Cū ergo liquescunt, transglutiendi sunt? B R A. Imò paulatim transglutiendi, sicuti & paulatim liquescunt. Sunt multa alia bechica à Paulo, Aëtio, Scribonio, & alijs antiquioribus ac probis authoribus descripta, quæ huc asserre non licet, ne supra modū ex compositionibus quæ in usu non sunt, sermo noster percre-scat. Imò & apud Arabes infinita ferè bechica medicamenta scripta inueniuntur, ut apud Serapionem, Auicennam, Rhafim. Interim omitto recentes medicos, ne de una compositione agentes, omnes alias eiusdem generis in medium reuocare uideamur. S E N. In hac igitur compositione Mesuen sequar. B R. Sequaris quoad antiquorum bechica in usum uenerint. speramus etenim omnes antiquorum compositiones, uel maiorem partem in communem usum reuocare: quanquam semper adsint inuidi, qui benefactis, sua maledicentia suaq; maleficientia aduersari conentur.

S E N E X.

Pilule foetide.

Cū hæc satis sint, quæ de bechica compositione numerare studuisti, foetidas pilulas huc adducā, ut recto examine perpensæ abeant. B R A. Non minus hæ pilulæ medicorum ignauiam & oscitantem negligentiam ostendunt, quàm prædictæ. S E. Cur hoc? B R A. Quo-
niam

niam rari sunt pharmacopolæ qui cōpositionem ab alijs diuersam non seruent. Nonnulli etenim maiores fœtidas parant, quidam minores : alij cōpositionem quandam ex Rhasi in 9. ad Almanforem acceptam seruant. Tu uerò quam cōpositionem sequeris? S E. Illam maiorum. B R A. Ab hac exordium incipiamus, & prima omnium sub iudicium ueniat. quibus constat? S E N. His omnibus.

R̄	Serapini	
	Hammoniacy	
	Opopanacis	
	Bdellij	
	Colocynthidis	
	Harmel	
	Aloës	
	Epithymi	
	Hermodactylorum	
	Alfcebran	
	Scammonij	
	Cinnamomi	
	Spicæ	
	Croci	
	Castorei	
	Turbith	
	Gingiberis	
	Euphorbij	
		tertiæ unius partes duæ.

Diffoluantur gummi in aqua porri, & fiant pilulæ. da 3. ij. B R A. Vna drachma satis est, & in imbecillioribus fortè nimis. hanc cōpositionem considerans omnes humores educit, & tenues, & crassos, & à partibus pro-

pinquis, & à remotis. S E N. A Mesue uerò scriptū est, ex hac humores crassos expelli, & doloribus iuncturarum cōferre, & podagra, & dorsi, & genuū: & omnē dolorem ex crudo humore auferre, & dolorē stomachi, & colicæ: & à leuce liberat, morphea atq; lepra. B R A. Duo animaduersione digna sunt: unum est, ualere potissimum in his morbis cum inclinant, ut in podagra, chiragra & articulari morbo, & ratione aloës biliosos humores etiam educit. Ratione scammonij biliosissimos, & tenues: unde omnes humores educuntur, si cōpositio recte consideretur, & tam à remotis, quàm à propinquis partibus. S E. Quid intelligis in hoc loco per Alscebram? B R A. Tu uerò quid eius loco haecenus accepisti? S E N. Esulam: et nisi quid melius inuenerim, esula semper utar. B R A. Consideremus in præsentiariū quid sit apud Arabes Alscebram, uel Scebram: nam illa particula al, articulus est, quem suis nominibus Arabes præponunt, ut faciunt Hebræi, qui à Græcis & nostra uulgari lingua eo differunt, quòd eorum articulus in nominis cōpositionem transit: apud Græcos autem & in nostra uulgari lingua est distinctus à nomine. Hæc igitur herba, de qua in præsentiariū agemus, nuncupatur scebra: addita al, particula, idem est ac si diceremus alscebram. S E. Hæc ad rem nihil facere uidentur. Consideremus potius quid sit hæc planta apud antiquos. B R A. Consideremus: sed non erit facile hoc intelligere, quoniam & Arabes de ea inter se dissident, nec cum Græcis conuenire uidentur, nec Arabum descriptiones satis conueniunt. Quid igitur sit alscebram apud Arabes considerare uolentes à Mesue incipiamus,

Alscebram.
Scebram.

cipiamus, secundum cuius uerba non est facile diuinare quid sit: nam de eius figura nihil penitus loquitur, solum uerò dicit esse speciem lacticiuorū, & esse solutiuum rusticorum. postea distinguit, ex quibus nihil certi habetur quid sit, nisi confuse. Auicenna describit quidem, sed adeo inepta descriptione, ut etiā difficile sit apud ipsum eius formam intueri: nam inquit, oritur in hortis habens cannam subtilem, æqualem, & habet pilos, & folia sunt sicut Tarcon, secundum quod existimo, & habet lac. Si uerò petas quid sit Tarcon, in pagina sequente Auicēna docet, inquiens quòd pyrethrū est eius radix. pyrethrum uerò habet folia dauci agrestis, uel marathri. Serapio describit quidem scebram, & talem figuram illi fingit qualem Dioscorides suæ pityusæ. Verum cum de hac re in Simplicii Examine hubertim differuerimus, satis est te ad illum librum remittere. SE. Memoria habeo: sed res est satis confusa. BRAS. Confusissima, quoniam & ipsi authores confusi sunt. Ad rem uerò redeunt, sunt alij pharmacopolæ qui fœtidas minores seruant. SEN. Nescio unde hoc acceperint: nam hoc solum nomen maius, eos incitare deberet ad has conficiendas & formandas: nam quod maius est, respectu minoris excellentiam quandam habere uidetur. BRAS. Imò minores uidentur uehemētiores maioribus, & eandem habēt intentionem. Earum cōpositio hæc est quæ sequitur, in qua sunt paucissima quæ uim fortium medicamentorū frenare possint.

R² Serapini
Hammoniaci
Opopanacis

} ana 3 v.
K 2

Bdellij	}
Myrrhæ	
Turbith	3 x.
Colocynthis	3 v l.

Fiant pilulæ sicuti priores. & da 3. ij. tamen non debemus excedere 3. i. Imò solùm scrupuli duo recipiendi sunt. in his materiæ crassæ solùm educuntur à remotis partibus. Vnde etsi à Mesue dicatur has esse in intentione maiorum, id simpliciter uerum non est: quoniam maiores tenues etiam humores educunt, quas hæ non educunt: sed intelligendus est in intentione maiorum, quantũ sit de illa intentione quam ipse retulerat. nempe nihil dixit de humoribus tenuibus, quos tamen euacuat. SE. Quæ nam compositio magis probanda est? BRA. Illa maiorum, quæ magis correctæ est compositione minorum: tamen præcisa Mesue intentio, quæ est humores crassos educere, in his minoribus exquisitius habetur, cum soli crassi educantur, & non tenues. Extant præterea nonnulli pharmacopolæ Ferrariæ, & non ex infimo genere, qui in eorum officinis compositionem quandam Rhasis seruant in nono ad Almanforem. SEN. Quæ nam est? BRAS. Hæc in curatione paralysis posita.

R2 Pulueris picræ	3 x.
Colocynthis	3 v.
Euphorbij	3 ij. s.
Castorei	}
Piperis	
Assæ fœtidæ	
Serapini	
	} ana 3 i.

Opopana

Opopanacis

Sceitaragi Indi

Sinapis

Centaureæ minoris

Elaterij

} ana 3 v.

Gummi in succo rutæ dissoluatur, & alia simul misceantur, & fiant pilulæ. S E. De minoribus quamplures in suis officinis eas habere nō ignorabamus: de his uerò ab Rhafi editis ignotum erat an aliquis eas pararet. B R A. Imò, ut dixi, aliqui has seruant: & ne putes nos mentiri, ille qui Fontem habet pro insigni, unus est qui parat. S E. O magna inter unius urbis pharmacopolas diuersitas: quomodo faciunt ignari medici qui hæc ignorant? B R A. In his pilulis parum errare possunt: quia ad eandem intentionem accommodantur. S E N. Quæ compositio tibi magis arridet ex his tribus? B R A. Illa maiorum, quamuis (ut ingenuè fatear) nulla possit ad unguem placere. Tamen si quam conficiendam iuberem, esset hæc maiorum compositio Mesue. S E N. Meum igitur morem & deinceps in his pilulis sequar. B R A S. Vt lubet: nos tamen speramus pro nostris ægris illas nunquam esse indicturos. Id uerò non te lateat, & Serapionem, & Aui-cennam, & Haly multas alias & diuersas pilularum fœtidarum descriptiones in scriptis reliquisse: sed tres solum præscriptæ in usum uenire. S E N. Vnde dictæ sunt fœtidæ? B R A. Recentes dicunt ita nuncupari, quia fœtidos humores educūt, ac si aliæ odoros trahant, & non fœtidos. Potius dicuntur fœtidæ ex malo odore quem habent, & potissimum illæ Rhafis, quas assa fœtida ingre-

ditur. uel quia foetidis morbis occurrunt, quales sunt lepra, scabies, morphea, impetigo, leuce, & alij similes.

S E N E X.

Pilulæ de sarcocolla.

HAnc liturâ uix legere potui: & nisi ultima pars nominis atramento detecta esset, pilulæ de sarcocolla tuû examen effugissent. B R. Res erat nō magni momēti. ex quo authore accipiuntur hæ pilulæ? S E. Ex Mesue in Antidotario, & in simplicib. ubi de sarcocolla agit: nam refert pilulas de sarcocolla Haly senioris, inquires.

R̄	Sarcocollæ	3	ij.	
	Turbith	3	iiij.	
	Interioris colocynthidis	}	ana	3 l. s.
	Gingiberis			
	Salis gemmæ	3	l.	

Sarcocollam in aqua rosacea dissolue, & confice & fac pilulas. educit hæc cōpositio pituitosas materias, & pituitosis morbis succurrit, à longinquis partibus educēs. B R A. Mesue inquit, sarcocollam pituitam educere: nescimus tamen unde hoc inuenerit. nam Dioscorides & Galenus uolunt ipsam conglutinare, & exiccare citra mordicationem. Id equidem uerum est, has pilulas pituitam educere: sed id faciunt ratione turbith & colocynthidis, non ratione sarcocollæ. Putamus igitur sarcocollam uim reprimere fortium medicamentorū, ut alia gummi genera facere solent, & non soluere: in hacq; compositione poni alia ad educendum pituitam, & non sarcocollam. & quamuis fuerit Haly senex huius compositionis inuentor, illum non laudamus, cū nimis uehemens sit, & parum correctā: nam præter sarcocollam nihil aliud

aliud adest quod non roboret turbith & colocynthim: gingiber etenim & sal gemmæ colocynthim & turbith acuunt magis, & uehementiora reddunt. s E. Igitur sarcocolla non educit? B R A. Adstringit potius: unde Græci omnes dicunt adstringere, exiccare, & conglutinare: propterea inuenit nomen sarcocolla quasi σαρκός κόλλα, id est, colla & gluten carnis. Quomodo illam dissoluis in aquam rosaceā? s E. Ego in primis in lac asinæ dissoluo per sex dies, lac quotidie mutans, deniq; percolo, & dissoluo in aquā rosaceam. B R A. Cur lac asinæ accipis? s E. Quoniā ab ipso Mesue in cap. de sarcocolla dictum est. B R A. Mesuem nō intelligis, qui dicit per quinque dies lacte asinæ nutriri, & tunc esse medicamentū bonū a gritudinibus oculorum, scilicet ponētes illam in oculum. tamen nō dicit ita concinnandā esse cum has pilulas ingreditur: sed immediatē dissoluēda est in aqua rosacea, & a sordibus expurgāda, postea rebus alijs cōmiscenda, & in pilulas cōformanda. scitoq; has pilulas multū perdurare, & earū uim citō non solui ob sarcocollæ miscellam.

S E N E X.

HAs sequuntur in hac scheda pilulæ de mezereon, Pilulæ de Mezereon.
 Hæc à Mesue dicuntur mirificè aquam educere in hydropē, & non solū citrinam, sed cuiuscunque generis. his uerò conficiuntur.

℞ Foliorum mezereon infusorum in aceto, & exiccatorum 3 v.

Myrobalanorum citrinorum 3 iiij.

Chebulorum 3 iiij.

Confice cum tereniabin & tamarindis in aqua endiuivæ

K 4

dissolutis. B R A. De dosi nihil dicit Mesue? S E. Nihil penitus. B R A. In ascite drachmam excedere non debemus, & in his in quibus abundat aquositas per omnes uenas. S E. Putas ne tu mezereon esse laureolam? B R A. De hoc hubertim egimus in nostro Simplicium Examine, ostendentes Arabes authores thymelæam, & chameleam sub mezereon confudisse. Nunc memoria subiit, in nostro colloquio de his abundè dictum esse. Verùm cum hæc duo sub mezereon confundantur ab Arabibus, & Mesue Arabs fuerit, quodnam duorum intelligi debet, cùm hic dicat recipiendum mezereon? B R A. Ego thymelæam acciperem: nam à Dioscoride dicitur per aluum biles aqueas educere. Cùm uerò hæc pilulæ ad educendas aquas in hydropè conficiantur, & ut Mesue dicit, citrinas, thymelæa ad hoc ualet. nempe Dioscorides in chameleam mentionem non facit quòd aquas educat: sed dicit solùm educere per aluum bilem, & pituitam. S E. Deinceps igitur thymelææ folia accipiam. B R A. Scito autem nisi hæc folia per diem & noctem macerarentur in aceto & in umbra exiccarentur, & nisi adderentur myrobalani, esset compositio uehementissima, cuius satis esset scrupulum accipere. De tereniabin uerò quòd hanc compositionem ingreditur, in nostro Simplicium Examine quid sit apud Arabes disputatum habes.

S E N E X.

Pilulæ de Eupatorio.

P Rædictis iunctæ sunt pilulæ de eupatorio, quæ ad periodicas atq; antiquas febres cōferunt, ad iecoris dolorē, & ad obstructionē. B R A. Tu ergo maiores con-
ficias? S E. Maiores inquam, & in hunc modum paro.

R. Myro

℞	Myrobalanorum citrinorum	}	añ. 3. ij.
	Succi eupatorii		
	Succi absinthij		
	Raued sceni	3.	ij. s.
	Mastiches	3.	1.
	Croci	3.	s.
	Aloës bonæ	3.	v.

Confice cum succo endiuæ. dosis eius est 3. ij. cum aqua casei. BR. Recētibus usum est, hanc compositionē materias biliosas, tenues, educere: cum tamen crassas etiā educat, & eas potius quā tenues. Rari sunt medici qui his utantur. Ego his utor in autumno in longioribus febribus, & cōferunt, & etiā in obstructionibus lienis. Habet & Mesue minores de eupatorio, quæ in nullū usum uenēre, præsertim nostro tēpore. Illarū cōpositio est hæc.

℞	Myrobalanorum citrinorum	}	añ. partes æquales.
	Raued sceni		
	Succi eupatorii		
	Aloës		

Confice cum aqua apij. da 3. ij. & in alio cum aqua endiuæ. sunt minus uehemētes prædictis, eandem uerò intentionem habent cum maioribus. mirandumq; est cur harum minorum facta sit mentio, cum maiores eandem intentionem habeant, & perfectius illam assequi faciant. mirum igitur non est, si in usum non uenēre. Per raued sceni, rhabarbarum in his compositionibus semper intellige. SE. Id intelligo. BRA. Lector uerò admiratione non afficiatur, si in his compositionibus omnia simplicia exposita non sint, quoniam de his solū mentionem faci-

mus, de quibus in *Simplicium Examine* nihil actum erat. Hæ pilulæ, & maiores diu per durare nō possunt, quoniam nihil glutinosi recipiunt: imò breui tempore lapidescunt, id est duræ ut lapis euadunt.

S E N E X .

Pilulæ de hermodactylis.

Pilulæ de hermodactylis in examen descendūt. *BR.* Ferrariæ apud diuersos pharmacopolas diuersæ fiunt de hermodactylis pilulæ. Nam nōnulli maiores, alij compositionē quandā quæ à Rhasi describitur in 9. ad *Almansorē*, cōficiunt: maior tamen pars maiores parat. Nec desunt qui & maiores & minores seruēt. neminē uidi unquā, qui pilulis de hermodactylis ex inuēitione *Me sue* uteretur. *SE.* Maiores semper cōfeci, & seruaui, & cū medici pilulas de hermodactylis indicūt, illas præbeo. *BR. A.* Earū compositionem referto. *SE.* Hæc est.

Rx Hermodactylorum

Aloës

Myrobalanorum citrinorum

Turbith

Colocynthidis

Bdellij

Serapini

Castorei

Sarcocollæ

Euphorbij

Opopanax

Harmel

Apij

Croci

añ. 3. vi.

añ. 3. iij.

3. i. s.

Confice

Confice cum succo caulium, & fac pilulas. Scito tamen gummi genera potius dissoluenda esse in succo caulium, & expurganda, reliqua deinde cōmuscenda. durescunt mirè: tamē uis simplicium medicamentosa à gūmi generibus seruatur, & facile dissoluūtur, cum aquam persentiunt. De dosi nihil dicit Mesue. Ego drachmā nunquā excederē. mirè cōferūt iuncturarū doloribus, & podagræ frigida: nam humores crassos à remotis corporis partib. ducūt: imò & tenuēs. De hermodactylis disputatū habes in nostro Simplicium Examine. Cū uerò hermodactylus mihi suspectus sit, quoniā pharmacopolæ ephemerō colchicū accipiūt: propterea harū loco compositione quadā utor pilularum ab Alexand. Tralliano confectarum, quas de nitro nūcupamus, & etiā Alexādri pilulas. in hac compositione nihil est quod expositione indigeat. Cū uerò simpliciter humores crassos, & frigidos educāt, composuere minores, quæ humores biliosos, tenuēs, & etiam crassos educerēt, & quæ ad podagrā calidā conferant, sicuti præcedētes ad frigidā cōueniūt. Puto autē in usum uenisse, ut solæ maiores recipiantur: quia non est uerum earum solam materiam frigidam educere: imò educunt & calidam, ratione aloes & aliarum simplicium bilem educentium. Minorum uerò compositio hæc est.

R ² Hermodactylorum	3. v.
Scammonij	3. ij. s.
Myrobalanorum citrinorum	3. iij.
Rosarum	3. ij.
Aloes	3. x.

Confice cū cathartico ros. & da 3. ij. tamē satis est 3. i.

Et forte nimis. Cum uerò à Mesue dicitur has pilulas fieri cum cathartico rosato, intellige electuariū rosatū suum solutione educens bilem, Et non electuariū de succo rosarum Nicolai, quo tamē non pauci pharmacopolæ utūtur, cum à Mesue dicitur accipiendū esse electuariū rosatum: multiq; ita faciunt propter expēsas, ut uideātur medicamēta uiliori pretio uendere quā alij faciāt: cum tamen hi Et agros decipiāt, Et integras authorū cōpositiones nō seruēt. Est alia de hermodactylis cōpositio Mesue attributa, quā ipse inuenit, Et qua potissimū utūtur Alexandrini ex Alexandria Longobardiæ. Ferrariæ uerò nullus unquā ea usus est, quod nouerim. Est uerò cōpositio talis.

R Hermodactylorum

Aloës

Myrobalanorum citrinorum

Turbith

Gingiberis

} añ. 3. v.

} añ. 3. ij.

Fac pilulas cum electuario rosato. da 3. ij. Idem uerò intellige per electuariū rosatum, quod superius factum est per catharticum rosatum: nam electuariū rosatum est catharticum, id est purgatiuum. hæc cōpositio tam tenues, quā crassas materias educit, Et tam à propinquis, quā à remotis partibus. s E. Compositionem illam quæ ex Rhafi accipitur, nunquam audiui. B R A S. Efficiam ut in præsentiarum illam audias. Vocat autem illam Rhafis, Pilulas de hermodactylis maiores. iubetq; in dolore iuncturarum exhibendas, quādo nec calor, nec rubor in loco fuerit, Et æger sit frigida temperaturæ: Et locus, quem tangimus ubi ægritudo est, frigidus sentiat:

titur: datq; has pilulas in principio curationis . quod an
cōueniat, uel non cōueniat, disputare non est opus. Com
positio uerò est hæc.

R̄	Hermodactylorum		
	Satyrionis		} añ. 3. v.
	Meisahara		
	Hieræ picræ	3. x.	
	Colocynthidis		} añ. 3. v.
	Centaureæ minoris		
	Euphorbij	3. ij.	
	Turbith	3. x.	
	Sceitaragi Indi		} añ. 3. i.
	Gingiberis		
	Sinapis		
	Piperis		
	Castorei		

Informetur ex his pilulæ, ex quibus à duabus drachmis
et semis, aut iij. sumatur. hæ nanq; pilulæ ualde confè=
runt, quia non ualētes surgere, incedere faciūt: tamē nos
3. i. non excederemus. Arabes ampliorē medicamētōrū
copiam ferūt, quā nos ferre possimus. s e. Nunquam
uidi aliquē has Rhasis pilulas parantē. B R. Tamē aliqui
parāt Ferrariæ et non ex infimis. Tu uerò semper tuas
seruato, scilicet maiores Mesue, idq; pro alijs medicis fa
cito: nam de ipsis parū curamus, imò illas nunquā indice
mus. s e. Quid intelligit author in hac cōpositione per
Meisahara? B R. Recētes dicūt esse Tithymali speciem:
sed quēnā sit, ignoramus. imò manifestē deprehenditur
non esse Tithymali speciem: quoniam Serapio de eo agēs
cap.

Meisahara.

cap. 365. sub nomine Meizaragi, extra Tithymali species describit. quòd autẽ hoc idem sit, licet nõ dicat meizahara, ex eo apparet, quia inquit cõferre doloribus iuneturarum & articulorum: quid uerò sit, ignoramus. Etenim arbuscula est, in qua describenda nullã facit Græcorum mentionem Serapio: quod obseruare solet, quãdo soli Arabes de eo simplici loquuntur: quippe adducit solũ authorem quendam Abuzerig nomine, & alium qui dicitur Abix. fortẽ est arbuscula, quæ nucem uomicam producit: nam dicit folia huius arboris si ponantur in aqua, inebriare pisces, quod facit nux uomica. Credendum uerò est herbam etiam idem efficere: tamen de nucẽ uomica aliàs locutus est. In hac re sum ualde anceps, nequicquam certi determino, sed hæc anceps profero.

S E N E X.

Pilulæ lucis.

Posteaquàm in his de hermodactylis pilulis tanta diuersitas est, ad pilulas lucis sermonẽ uertamus. B R. Et in his non desunt suæ ineptiæ: quoniã Ferrariæ aliqui parant maiores, alij minores, laborem effugere uolentes tot simplicium quæ maiores ingrediuntur. Maiorũ compositionem referas. S E N. En.

R̃ Rosarum
 Violarum
 Absinthij
 Colocynthidis
 Turbith
 Cubebæ
 Calami aromatici
 Nucis muscatæ

Spicæ

Spicæ	
Epithymi	
Carpobalsami	
Xylobalsami	
Sileris	} añ. 3. ij.
Seminis rutæ	
Squinanti	
Assari	
Mastiches	
Caryophyllorum	
Cinnamomi	
Anisforum	
Fœniculorum	
Apij	
Casie	
Croci	
Macis	
Myrobalanorum citrinorum	} añ. 3. iiij.
Chebulatorum	
Indorum	
Bellericorum	
Embllicorum	
Raued sceni	
Agarici	} añ. 3. v.
Scenæ	
Euphragiæ	3. vij.
Aloes ad pondus omnium.	

Confice cum succo fœniculi. Dosis est à 3. ij. usq; ad 3. iiij. tamē satis sunt 3. ij. ad summū. quippe mites sunt, quoniam

niam turbith & colocynthis in modica quantitate ingrediuntur. reliqua quæ educūt, ut sunt myrobalani, rhabarbarum, agaricus, & aloë, imbecillia sunt. Nōne tibi uidetur hæc compositio nura atque magna? B R A. Magna quidem, utpote quæ multa simplicia recipiat, sed iudicio meo inepta. Aliquē fuisse arbitror, qui absq; ratione omnia in unum congefferit cū calida, tum frigida, quæ oculis conuenire uidentur: neque intentionem cōsiderasse, quæ est à capite frigidus humores educere, ut inquit recentēs. nempe Mesue neque de calidis, neque de frigidis mentionem facit: uerū hæc compositio calidos etiam educere potest. Mesue uerò dicit quòd addunt in uisum, & eum roborant, & abstergunt instrumenta sensuum, & expellunt superfluitates, & custodiunt sanitatem corporis, & præsumitur super eis absq; necessitate abstinendi. hæc Mesue. Ex quibus non accipitur, quòd crassos humores uel tenues educant. Verū huius compositionis author omnia in unum collegit tam calida, quàm frigida quæ uisui conferant, & addit medicamenta omnes materias euacuantia, tam calida quàm frigida, tam à remotis partibus quàm à propinquis. S E. Tuo igitur palato non sapit hæc compositio? B R A. Neque meæ menti sapit: etenim absq; ratione omnia in unū collecta sunt, quæ ad unam intentionem uniuersalem faciunt, absq; ulla secretionē, an sit ob materiam tenuem uel crassam, uel calidam uel frigidam. uerum hæc omittamus. Dic autē quid accipis in hac compositione pro casia? S E. Communem casiam. Illam, inquam, quam tu cherath longam, uel siliquam oblongam nuncupare soles, B R A. O crassa ignorantia.

rantia. Hic pro casia opus est simplex illud accipere uocatum canella, quæ cinnamomū non est, sed antiquorum casia. s. e. Subijt nunc memoriæ, te de hac re in Simplicium Examine mentionem fecisse. Verū cū cinnamomo careamus, duplum casiæ, id est canellæ accipere oportebit. B. R. A. Id deinceps facito, & longam uocatam casiam in hac compositione dimittito, quæ ad rem nihil facit. Vt autem superius à nobis dictum est, multi pharmacopolæ ut laborem euitent potius quàm impensas, pilulas lucis minores conficiunt: cumq; à medicis pilulæ lucis indicuntur, has minores quas seruant, præbent, quarum hæc est compositio eandem habens intentionem (ut inquit Mesue) cum præcedente.

Rx	Xylobalsami	}	ana 3 i.
	Carpobalsami		
	Chelidoniæ	3	v.
	Rosarum	}	ana 3 iij.
	Violarum		
	Absinthij		
	Euphragiæ		
	Senæ	}	ana 3 ij. s.
	Epithymi		
	Myrobalanorū citrin.		
	Chebulorum		
	Indorum		
	Bellericorum		
	Emblicorum		
	Agarici		
	Colocynthidis		

Squinanti

Licij

Lapidis lazuli

Aloës lotæ ad pondus omnium.

Confice cum succo fœniculi, aut chelidoniæ. s e. Nulla igitur est inter has & præcedentes quo ad intentionē differētia? B R A. Quantū ad hoc quod uisui cōferunt, nulla: uerū maiores, etsi omne materierū genus educant, potissimū uerò pituitosas educūt: minores uerò potissimū atrabilarias, cū & ipsæ omnes educere possint. Verū quid accipis pro xylobalsamo & opobalsamo? s e. Id quod alij accipiūt pharmacopolæ. B R A. In primis statim huius cōpositionis simplicibus errare incipis, quamuis etsi hæc duo simplicia abessent, non magnifacerem. Vulgus id recepit ueluti proloquiū, opobalsamum uisui mirū in modū conferre: quod tamen nec cōstat, nec rationabile est, nec ab aliquo fide digno authore proditum est. At in usum uenit cū uulgus profert hoc nomen balsamus, statim rem quēdam mirabilem, & ueluti diuinam cōcipiat ac pretiosissimam, qua ægritudines omnes expelli possint. s e. Meum igitur morē & deinceps sequar, maiores lucis pilulas cōficiens. B R A. Vt lubet facito. scitoq; hanc cōpositionem diu perdurare nō posse: quia paucissima glutinosa recipit. intellige uerò glutinosa, ut mel, eclegmata, saccharum, mel rosaceum, & etiam genera gummi, quæ uim simpliciorū seruare possunt. Differunt uerò gummi genera ab alijs: quia & si gummi genera uim seruent medicamentorum, tamen compositiones præduræ efficiuntur. Mel uerò & mel rosaceum, & electua

electuaria compositiones molliores seruant.

S E N E X.

Pilule alandaal consequuntur. B R A. Cùm duæ sint ^{Pilulæ alandaal.} apud Mesuen sub hoc nomine compositiones, quam sequeris? S E N. Primam compositionem sequor, quam Mesue dicit esse Hermetus, & illam paro, atque seruo, quæ ualet ad sodam antiquam, & ad difficilem hemicraniam, & ad ægritudines neruorum, & iuncturarum. hæc uerò est illarum compositio.

Rz	Trochiscorum alandaal	3	xij.
	Hieræ simplicis	3	vij.
	Mastiches	3	ij.
	Salis gemmæ		aur. I.
	Ladani	3	I.

Omnia, præter ladanum & mastichen terantur, & cribellentur, & in unū misceantur: mastiche uerò puluerizetur cum pauco oleo nucū, & liniantur cum eo species, id est pulueres triti. deinde cum ladano conficiantur, & in mortario terendo pistillo calido fiant pilulæ crassæ. da à 3.s. usque ad 3.I. B R A. Sunt uehementissimæ pilulæ & quæ à remotis partibus impetuosè ducunt. His quandoque usus sum in morbi Gallici doloribus, cum caput & iuncturas uexant, & mirè cōtulerunt: tamen quia tormina commouent, & uentriculum subuertunt, & is qui accipit per tres dies appetentiā non habet: propterea ab his ipsis abstinere cœpi, & earum loco pilulis Alexandri utor, de quibus postea mentionē faciemus. Pituitam uehemēter educūt à remotissimis corporis partibus. De trochiscis Alandaal nihil in præsentiarum dicemus,

qui ex colocynthide confecti sunt, quoniam de ipsis in li-
bello de Trochiscis agemus. Tu locum illum perlege, si
colocynthidis præparationē noscere cupis. *SE.* Sunt etiā
nonnulli, qui secundā Mesue cōpositionem parāt. *BRA.*
Scio, & ad eadem ualet ad quæ primam conferre dictum
est; tamen sunt minus calidæ primis. Hæc est earum com-
positio, quæ (ut inquit Mesue) sublimis est ad cerebri
ægritudines, & neruorum pituitosas, & iuncturarum.

℞ Trochiscorū alandaal 3 x.

Salis gemmæ 3 i.

Ladani 3 xij.

Olei rosarum quantum sufficit.

SEN. Per gulam optimè discurrere debent. *BRA.* Opti-
mè propter oleum. De simplicibus, quæ has cōpositiones
ingrediuntur, in Simpliciorū Examine dictū est. Ladanum
prius cum oleo misceto, deinde sal gemmæ, & trochiscos.

S E N E X.

Pilulæ de lapi-
de lazuli.

S Va sedes pilulis de lapide lazuli in hoc loco data est.
BRA. Hæ sunt in magno usu ubique, & alicubi illæ
de lapide Armeno parantur. Tu in præsentiarum com-
positionem pilularum de lapide lazuli in medium affe-
ras. *SE.* Hæc est apud Mesuen compositio, quæ ad ægri-
tudines melancholicas ualet, & ad bilem adustam.

℞ Lapidis lazuli abluti 3 v.

Epithymi } ana 3 viij.

Polypodij

Scammonij

Hellebori nigri } ana 3 ij. s.

Salis Indi

Agarici

Agarici	3	viiij.
Caryophyllorum	}	ana 3 iiij.
Anisforum		
Hieræ picræ	3	xv.

Confice ex succo endiuivæ, & da drachmas duas cū aqua casei. B R A. Ego nunquā excederem 3. i. nam sunt pilulæ satis uehementes. ad cancrum ualent, ad quartanam, ad lepram, & ad alias atrabilarias ægri tudines. Eandem ferè inscriptionem habet Serapio in suo Antidotario. Quomodo autem lapis lazuli abluendus sit, superius dictum est: & ille modus est ac regula abluendi omnes lapides. At cum non desint pharmacopolæ, qui pilulas de lapide Armeno conficiant, ab re non erit earum compositionem adducere, quæ ualent ad atram bilem euacuandam, & bilem adustam, & omnibus morbis conferunt ab his humoribus factis. ita uerò conficiuntur.

℞ Lapidis Armeni loli	}	ana 3 v.
& præparati		
Hieræ picræ	}	ana 3 viij.
Epithymi		
Polypodij		
Agarici		
Scammonij cocti in cydonio	3	iiij. s.
Caryophyllorum	3	ij.
Salis Indi	3	i. s.

Pilulæ de lapide Armeno.

Confice cum succo solatri. S E. Mihi uidetur uehementiores esse, quàm illæ de lapide lazuli. B R A. Imò sunt uehementiores, & non solum bilem atrā educunt, sed & flauam: quamuis & præcedentes bilem educant ratione

scammonij. Simplicia quæ has cōpositiones ingrediuntur, in nostro Simpliciu Examine expensa iam sunt. Diu perdurare non possunt hæ pilulæ, quia nihil recipiunt glutinosi, & ueluti lapis tempore durescunt. s e. Nōne & Indæ pilulæ atræ bili conducunt? B R A. Conducunt quidem, sed non sunt adeò uehementes ut illæ de lapide lazuli, & adhuc minus quàm illæ de lapide Armeno. Nonnulli putāt non fieri pilulas de lapide Armeno, & in usu non esse, quia Armeno lapide caremus. uerūm hi decipiūtur: nam & lapis Armenus habetur ex Armenia cōportatus, & ex Germania. Non enim existimandū est speciē illam lapidis non esse in alia mūdi parte, quàm in Armenia: sed quia probatissimus est in Armenia propterea Armenus nuncupatur. Habet ferè eundē colorem cum lapide lazuli, de quo in nostro Simpliciu Examine egi. in aurifodinis reperitur, & est ferè semper chrysocollæ mixtus. Nos & ex Armenia, & ex Germania domi habemus chrysocollæ mixtū, & experti sumus ablutum atrā bilē egregiè soluere, & solum 3. i. dedimus hie ræ mixtum. Alexanderq; Trallianus cap. 22. primi lib. Armeniū lapidē ueratro præfert, utpote in quo sit minus discriminis quàm in ueratro. & dicit habere uim purgandi egregiam, tam per superna, quàm per inferna, & tam lotum, quàm non lotum: tamen lotus nullam molestiā nullumq; angore, afferre potest. refertq; cōpositionē quādam pilularum ex lapide Armeno, hoc modo confectam.

℞ Picræ
Epithymi
Agarici

} singulorum obolos octo.

Lapidis

Lapidis Armeni loti	℥. s.
Scammonij	℥. iiij.
Caryophyllorum	obolos duos.

Qua autem re conformentur, docet in alia compositione quam statim adducit, iuxta recentiores sui temporis, quæ hæc est.

℞ Picræ	} sing. diobolos iiij.
Epithymi	
Agarici	
Lapidis Armeni loti	
Scammonij	℥. ij.
Caryophyllorum granum unum.	

Contundito singula de more, & redige in pilulas cum melle rosaceo, uel succo māli medici. Dosis uerò esto ad minimū ℥. ij. ego usq; ad 3. i. exhibeo. Optarim ut hæc compositio passim haberetur: nam (ut idem Trallianus dicit) stomacho robur inducit, & multifarios humores euacuat, præsertim terreos, & atram bilem citra angustiam soluit: neq; est quod in huius lapidis usu quicquam periculi speres, quoniam neque strangulatum aliquem, neque animi deliquia morè ueratri albi inducit. Mesue in cap. De soda frigida, hanc secundam Alexandri compositionem per hunc modum refert.

℞ Hieræ picræ	} añ. 3. iiij.
Epithymi	
Agarici	
Lapidis Armeni loti & præpa.	
Scammonij præparati	3 v.
Caryophyllorum	3 i.

L 4

Fac pilulas cum aqua rosocea. dosis 3. i. SEN. Parum differunt. BRAS. Imò eadem esse deberent. SEN. Vis ergo ut hanc Alexandri compositionem paratam serue-
mus, & ex lapide Armeno ex Germania comportato?
BRA. Id summè optarem, & simul alij medici quod pro
ægris suis indicarent, præscirent.

S E N E X.

Pilulæ de be-
nedicta.

CONTineri non possunt pilulæ de benedicta, quin huc
sponte sub examen uenerint. BRAS. Quis est ha-
rum pilularum author? SEN. Certè ignoramus, nisi ex
Nicolai benedicta accipiantur. BRA. Inde initium ha-
bere certum est: nam benedicta Nicolai frigida podæ-
græ confert, arthritidi, renibus, quoties ex frigidityte
affecta sint. Est uerò eius compositio talis.

Rx	Turbith	} ana 3 x.
	Esulæ	
	Sacchari	
	Diagridij	} ana 3 v.
	Hermodylorum	
	Rosarum	
	Caryophyllorum	}
	Spicæ	
	Gingiberis	
	Croci	
	Saxifragiæ	
	Macropiperis	
	Amomi	
	Cardamomi	}
	Lithospermatis	

Petrose

Petroselini	} añ. 3. I.
Salis gemmæ	
Galangæ	
Macis	
Carui	
Fœniculi	
Sparagi	
Brusci	}
Granorum solis	

Mel quod sufficit. Detur in sero ex uino calido, ad modum castaneæ. S E. Hoc est eclegma de benedicta, quo utimur. B R A. Obstetrices Ferrarienses in uteri affectibus hac benedicta absque ulla affectus consideratione utuntur. Pulueres absque melle accipiuntur, & ex succo fœniculi pilulæ fiunt: uel, ut alij, ex melle rosato, ut diutius perdurent. nam ex melle cōfectæ non exiccantur: ex aqua autē fœniculi ferè lapidescunt. Datur harum pilularum drachma una, & etiā scrupuli quatuor. Qui hanc compositionem describunt, ita inquiunt.

R Specierum de benedicta 3. VI.

Ex melle rosaceo, uel ex aqua fœniculi, quantū satis est, fiant pilulæ. Omnia simplicia quæ hanc compositionem ingrediuntur, in nostro Simpliciu Examine prodita sunt.

S E N E X.

Pilulæ de cynoglossa tanquam illæ quæ lento gradu profectæ sunt, ultimo loco acceßere. B R A S A. Ex quo authore accipiuntur? S E N. Ex Nicolao. B R A S. Quomodo ex Nicolao, cum alij pharmacopole ex Me sue potius accipiant? S E N. Apud Mesuen nunquam legi

pilulas sub hoc nomine de cynoglossa. B R A. Equidem sub hoc nomine à Mesue non describuntur, sed sub eo nomine, Pilulæ ad omnes morbos catarrhi, & coryzæ, & tussis catarrhalis. S E N. Memini me uidisse has pilulas, & in quorundã medicorũ gratiam præparasse. B R. Multi pharmacopolæ has seruant, & non illas Nicolai. sed Nicolai compositionem nunc referas. S E. Hæc est.

Pilulæ ad omnes morbos catarrhi, coryzæ, & tussis.

R̄	Cynoglossæ	} añ. 3. iiij.
	Opij	
	Sem. iusquiami	
	Myrrhæ	3. vi.
	Olibani	3. v.
	Caryophyllorum	3. ij.
	Cinnamomi	} añ. 3. ij.
	Corymbi	

Temperentur cum rhodostomate, id est cū aqua rosacea, & conformentur pilulæ ad modũ ciceris, ex quibus dentur quinq; uel sex cum itur dormitũ. Nos damus unam maiorem. B R A. In hac compositione duo considerãda occurrũt: unũ est, aliquos Nicolai codices legere cozum bri, alios corymbi. Si legamus corymbi, facilẽ est uidere quid sint: nam sunt hæderæ flores, qui in unã massam collecti hoc nomine uocantur. pro eis autẽ accipienda sunt semina. Tamẽ neq; apud Dioscoridem, neq; apud Galenum usquã inuentũ est corymbos tussĩ cõuenire, uel destillationi: neq; tenuẽ materiã crassiorẽ reddere possunt, sed potius è contrario facerẽt: quamuis ex duplici substantia cõstare dicat Galenus, ex frigida, inquã, terrea & adstringẽte: ratione cuius tenuẽ destillationem incrassare possent

possent simul cum alijs in cōpositione præscriptis. constantq; ex substātia calida. Sed ne lōgius te protrahā, suspicor hic nō esse legendū corymbi, sed potius cozūbri. **SE.** Ego semper accepi in hac compositione corymbos: ignoroq; quid tu per cozumbri intelligere possis. **BR.** Arabes uocāt Cozumbri styracis facē: nos uerò hic in- **Cozumbri.** telligimus ipsam styracē: nā tu sibi cōferre, destillationib. grauedinibus, & faucibus dicit Dioscorides, & Galen. cōfirmat. Cū uerò apud Arabes uocabulū cozūbri sit potius falsi styracis nomen, & eius facis, quā ueri, putamus hinc fuisse corruptū uocabulū: quia Græci styracē adulteratā σκωληκίτιον uocāt, quasi uermicularē: inde corruptio cōtiguit, & pro scolecite cozūbri legunt. **SE.** Styrax igitur accipienda est. **BR A.** Accipienda, ut arbitror. **SE.** Quidnam illud est quod secundo loco considerandum proponebas? **BR A.** Id est, ex quo tota compositio conficitur & conglutinatur, scilicet rhodosto- **Rhodostoma.** ma. **SEN.** Nōne est aqua rosacea? **BR A.** Equidē: nam Græci sua uulgari lingua ita uocant aquam rosaceam uel ignis eliquatam: tamen suspicati quandoq; sumus, an legi oporteret rhodostacte. Est uerò rhodostacte antiqua cō- **Rhodostacte.** positio, qua facili cōcinnari possunt catapotia. Fit autem (ut Paulus docet lib. septimo, cap. 15. circa finē) ex succi rosarū exectis unguibus sextarijs duobus: mellis sextariū unum decoquito usq; despumādo, donec pars quarta coctura euanescat. Si hæc compositio ex rhodostomate fiat, diuturna non est: ex rhodostacte uerò diu perdurare potest, & uim medicamentorū seruare magis, quā si ex aqua rosacea: licet & gūmi uim medicamentorū seruēt.

Primò

Primò igitur gummi in aqua rosacea dissoluantur, alia deinde commisceantur. Hæc de Nicolai compositione, quam tu paras, satis sint. In alijs autem officinis inueniuntur pilulæ Mesue de cynoglossa, quas tamen ipse non uocat de cynoglossa, sed pilulas ad omnes morbos catarrhi, coryzæ, & omnis tussis catarrhalis. At hæc simpliciter uera non sunt, quippe solum confert destillationibus calidis & tenuibus, quas egregiè sistit. Nonnulli sunt, qui eas uocant pilulas alchazaber. uerùm idem est ac si dixissent de cynoglossa, quo nomine etiã alij in hac compositione utuntur: quarum commixtio hæc est.

R̄ Myrrhæ puræ	3. VI.
Olibani	3. V.
Opij	} añ. 3. iiij.
Iusquiami	
Croci	3. I. s.
Radicum linguæ canis	3. iiij. s.

Fiant pilulæ, & administrētur, & da à 3. s. usq; ad 3. i. Confici autē debent, aut ex oxymelle, aut rosaceo melle, aut aqua rosacea. Veruntamen id te non lateat, Mesuen in fine summæ quartæ in cura catarrhi, descriptionem quandam pilularum posuisse ex sententia Alexandri, quas dicit uocari pilulas halchaiber, ubi loquitur de medicamentis ad tussim catarrhalem frigidam. hæc uerò est earum compositio, ut refert Mesue.

Pilulæ alchazaber.

R̄ Myrrhæ	3. iiij.
Thuris masculi	3. ij. s.
Opij	} añ. ij.
Hyoſcyami	

Radi

Radicum alchalchacar sicca J

Confice cum succo Alcazaber humidæ. da ex eis à tribus usq; ad quinque in sero: sunt enim mirabiles. SEN.

Quid significat Alchalchacar? BR. Cynoglossam. SE. Alchalchacar

Nonne & Alcazaber idē significat? BR. Ita inquit:

sed sunt barbara nomina, & ut arbitror corrupta. SE.

Reperiūtur ne apud Alexādrū hæ pilulæ? BR. Maxi-

mè: uerū ipse nō uocat pilulas de cynoglossa, sed bechi-

cas: quarum superius in bechicis pilulis mentionem feci-

mus. & Paulus has mirificè effert tanquam ualidissimas,

& quæ medendo acri & tenui fluori plurimū ualent,

cuius beneficio plures uidi una dūtaxat potione sanatos,

quæ & succurrūt eximiè sanguinis fluori per quamcūq;

eat partem. SE. Differt ne compositio, quam refert Me-

sue, ab illa uera Alexandri? BRASA. Solū in pon-

dere differunt, & in materia ex qua glutinantur simul

simplicia. SEN. Alexandri igitur compositionem refe-

ras. BRA. Hæc est.

R Myrrhæ troglodyticæ denariūm pondo VI. Pilulæ Ale-
Thuris denariūm pondo quinque. xandri.

Lachrymæ papaueris

Hyoscyami

Radicis cynoglossi

} añ. denariūm
pondo iiij.

Cortices prius in sole exiccatae in puluerē redigātur, &

per cribrū traiciantur, postea cum alijs confundantur.

Papaueris uerò lachrymā, quam opium uocāt, aqua di-

luito, fac deinde pastillos pōdere singulos denarij unius.

dato cuiq; pro suis uiribus, & morbi magnitudine. hæc

Alexander lib. 2. cap. 4. SE. Certe parum differunt.

sed

sed cur dat pro uiribus cum non exoluant? B R. Id facit ratione opij. nam in uiriū imbecillitate ea quæ opium recipiunt, danda non sunt, ne modicus ille calor qui adest extinguatur. Tu igitur institutum prosequaris.

S E N E X

Nihil aliud mihi dicendum superest, cum pilulæ omnes quæ Ferrariæ in usu habentur, iam enarratæ sint. B R A. Tam pauca sunt apud uos pharmacopolas pilularū genera? S E. Non plura Ferrariæ: tamen unum aliud genus mihi in mētem uenit, quo tu uteris, & cæteri qui te sequuntur medici. B R A. Quodnam? S E. Id genus quod tu nonnunquā uocas pilulas de nitro, ut plurimū pilulas Alexandri. B R. Imò neq; istud genus prætermittendum erat: nam à capite uehementer educunt, ab extremis partibus, & à iuncturis, & omne materierum genus expurgant, tam crassarū, quàm tenuium, tam pituitosarum, quàm atrabiliariarū & biliosarū. Certè inueni has pilulas in iuncturarū dolorib. muras, in podagra, in chiragra, in capitis dolore: in Gallico morbo ea uidimus quæ dictu ferè incredibilia uidentur. Mesue in cap. De epilepsia, hanc cōpositionē adducit secundum Alexandrū, dicitq; nullas esse fortiores pilulas his ad epilepsiā, arthritim, & podagrā. Earum uerò compositio hæc est.

R Aloes
Colocynthis
Scammonij
Bdellij
Hellebori nigri
Corticum gummi

} añ. partem unam.

Euphor

Pilulæ de nitro.

Euphorhij

Baurach

} añ. partem semis.

Confice cum succo caulium. dosis est à 3. i. usq; ad ij. tamen ego nūquam excedo drachmā. s e. Vnum est in quo ambigo in his pilulis, de quo uolui te sæpius interrogare & semper oblitus sum, quid scilicet intelligendū sit per corticem gummi. B R. Respondere possem intelligendum esse corticem arboris gummi mixtum, uel partem crassiore. tamen quia arbitror ueram gummi compositionem ingredi oportere (si ingredi debeat) & non aliud quid superfluum: propterea in Mesue ita legendum arbitror, corth, id est gummi. scriptores uerò simul coniunxere illam particulam, id est cum illa corth, & legere corthi, quam dictionem alij transcribentes dixere corticum gummi: cum tamē legi debeat corth, id est gummi: nam hoc nomine Arabes uocāt gummi. Tamen non mihi placet, ut in hac compositione Mesuen imiteris, sed Alexandrum qui de gummi nihil dicit: sed pro gummi, compositum est, cum inquit.

R

Aloes

Colocynthidis

Scammonij

Bdellij

Corticis ueratri nigri

Comeos

Euphorbij unciam unam.

Nitri unciam dimidiam.

} singul. ʒ. s.

Excipe succo brassicæ, & redige in catapotia. dosis est ʒ iij. seu iij. pro ægri robore. fortē error illius particulæ corti

corticū gūmi hic fuit: quia dicit prius ueratri nigri corticis, postea sequitur ameos: Mesue autem dixit ami, & librarius coniūxit illam particulā corticis cum illa ami, legitq; gummi & ami. Quicquid uerò sit, tu cōpositio-
nem illam conficere debes, quam nuper ex Alexandri
lib. i. cap. 21. adduximus. s E. Eam deinceps parabo.
B R A. Extat & apud Galenum prope finē quinti libri
Methodi medendi cōpositio quædam, quæ huic similis
uidetur, & Galenus eodem loco dicit has esse suas pilu-
las, quæ à capite purgant plures excrementorū species.
s E. Compositionem refer. B R A S. Hæc est.

℞	Aloes	} añ. partes æquales.
	Scammonij	
	Colocynthidis	
	Agarici Bdellij	
	Gummi Arabici	

Pilulæ de sex
rebus.

Misce, & fiant pilulæ. s E. Plerunq; hanc cōpositio-
nem in Nicolai Leonicensi gratiam conficiebam, & ipse
illam uocabat, Pilulas de Sex rebus. B R. Mihi uerò nūc
succurrit in tua officina nonnunquam audiuisse eundem
Leonicensem pilulas de sex rebus indicentem. s E. Fieri
potest.

B R A S A V O L V S.

Pilulæ febel-
liæ.

A Te scire uelim diligentissime Senex, cur febellias
pilulas à Sebellio authore inuētas nō seruetis. s E.
Nunc non succurrunt mihi hæ pilulæ. B R. Vltimæ sunt
in Mesue Antidotario, ubi de pilulis agit. Hæc autem est
illarum cōpositio.

℞ Spicæ Indæ 3. v.

Spicæ

Spicæ Romanæ	3 ij.
Raued	} ana 3 iiij.
Agarici	
Epithymi	
Costi	} ana 3 iiij.
Mastiches	
Chamedreos	
Amomi	} 3 ij.
Croci	
Myrrhæ	} ana 3 i.
Cinnamomi	
Caryophyllorum	
Squinanti	} 3 x.
Aloës	

Fiant cum uino antiquo. da 3. ij. cum uino permixto. Hæ
 Mesue sunt pilulæ satis mites, & quæ plurimum pro=
 sunt. soluunt enim materiam biliosam, crassam, & ieco=
 ris, splenis, ac stomachi obstructions aperiunt. hydropi
 conferunt aquam eduentes. s e. Memini me quandoque
 seruasse has pilulas in officina: sed posteaquam uidi nul=
 lum medicum ipsis uti, & pixidē & pilulas ab officina
 eieci. B R A. Vtinam id fecisses de multis alijs pilularum
 compositionibus: nam paucissimæ sunt quas uerè probē.
 Sed cur Imperiales pilulas omisisti, & de styrace, de cro=
 co, de colocynthide, & multas alias? s e. Quia Ferrariæ
 in usu non sunt: & si quis eas cōficere uoluerit, nūquam
 uendentur. B R A. Igitur huic sermoni de Pilulis finē fa=
 ciamus. s e. Vt lubet, modò singulatim omnes pilulas ite=
 rum recenseas, de quibus superius dictū est, & breui ad

quid conferant, explicare tentes. BRAS. Vis igitur ut eundem laborem iterum sumamus? SEN. Non erit idem labor: sed erit, breui in memoriam reducere ea quæ iam promiscuè, sparsim & confusè explicata sunt. BRA. Ne uidear in re tam exigua tibi obtemperare nolle, id libenter efficiam: sed tali ordine pilulas explicabo, ut mihi in mentem uenient. SE. Res est nullius momenti hic ordo. BRA. Audias igitur.

Pilulæ aggregatiuæ omnes humores educunt, præsertim illæ Mesuæ, & antiquis febribus conferunt, & ægritudinibus capitis, stomachi, iecoris, lienis, & omnium membrorum. Aggregatiuæ autem maiores humores crassos potius educunt.

Pilulæ Alefanginæ educunt humores crassos, pituitosos. mundificant stomachum, cerebrum, & instrumenta sensus. concoctionem adiuuant, & doloribus uentriculi & intestinorum conueniunt.

Pilulæ de hiera simplici educunt biliosas materias, crassas, & pituitam quæ in uentriculo, iecore, ac uis potissimum sit: & uentriculo, ac capiti imbecillioribus conueniunt. his mirum in modum prosunt, quibus uel ob studium literarium, uel ob aliud simile uenter imbecillis effectus sit.

Pilulæ de hiera cum agarico bilem educunt, & pituitam: capiti conferunt, uentriculo, & pectori.

Pilulæ de hiera Logadij atrabilarias materias & pituitosas uehementer educunt, imò & bilem educunt. impeditam locutionem ex quacunque causa fuerit sanitati restituunt: paralyfi conueniunt, tremoribus, epilepticis,

pticis, & omnibus ferè capitis morbis, extremitatum,
& partium neruofarum.

Pilulæ de rhabarbaro biliosos humores & crassos educunt: febribus ex diuersis humoribus putridis conferunt: dolori iecoris, & hydropi succurrunt.

Pilulæ de tribus cum rhabarbaro bilem crassam, & pituitam educūt. uentriculo cōueniunt, capiti, atq; pectori.

Pilulæ Assaiareth uentriculo cōueniunt, capiti, & iecori, & bilem crassam educunt, ac pituitosam materiam.

Pilulæ Indæ atram bilem exquisitè educunt, ægritudinibus atrabilarijs cōueniunt: quartanæ, tremori, mania, & lienis duritiei.

Pilulæ Sine quibus esse nolo, educunt bilem atram, atque flauam, & pituitam: caput mirè purgant, suffusionibus conueniunt, oculorum obscuritati, iliosis, & aurium dolorem soluant.

Pilulæ de Agarico educunt humores crassos, putridos, pituitosos: pectori cōferunt, asthmati, et tussi antiquæ.

Pilulæ aureæ bilem purgant, & pituitam: capiti conferunt, oculis, uentriculo, iecori.

Pilulæ fœtidæ humores crassos educunt, pituitosos, & atrabilarios. iuncturarum doloribus conferunt ex cruo & pituitoso humore: lepræ conueniunt, morpheæ, & dolori uentriculi à materia crassa & flatu.

Pilulæ cochiae biliosos humores educunt, & pituitosos crassos. hemicranæ conueniunt, dolori uentriculi, & ilij.

Pilulæ de hermodactylis maiores frigidos iuncturarum humores educunt, & frigidis morbis conueniunt.

minores ualent ad materias calidas iuncturarum, & calidis morbis conferunt.

Pilulæ Arabicæ purgant omnes humores tam frigidos, quàm calidos: tam crassos, quàm tenues. letitiam inducunt, sensus roborant: capitis doloribus, aurium, & dentium conueniunt. idq; faciunt in omni ætate.

Pilulæ lucis maiores pituitam magis educunt, minores atram bilem magis. uisum & sensus roborant: caput, & totum corpus ab omni materia euacuant.

Pilulæ cōmunes, biliosas materias, crassas, educunt. uentriculo cōferunt, & capiti, & à pestilentia præseruāt.

Pilulæ bechichiæ nihil educūt, sed tussis conferunt ex materia tenui calida, & destillationi quæ ad pectus fluat.

Pilulæ de cynoglossa magis quàm bechichiæ (quamuis & ipsæ bechichiæ sint) ualent ad destillationē tenuem & calidam, & ad omne genus catarrhi & tussis, potissimum ex tenui materia.

Pilulæ masticinæ biliosos humores educunt, crassos, & pituitosos. uentriculo conueniunt, pectori, & capiti.

Pilulæ stomachicæ biliosos humores & pituitosos educunt. concoctionem perfectiorem faciunt: cerebrum & stomachum à corruptis humoribus purgant, appetentiamq; excitant.

Pilulæ Alandaal pituitam & humores crassos educunt, idq; faciunt à iuncturis, & à capite, & à partibus longinquis, & capitis doloribus conferunt.

Pilulæ de mezereon educunt aquam citrinam, & aliam præterea. asciticis mirum in modum conferunt.

Pilulæ de benedicta pituitam cum bile à remotis partibus edu-

bus educunt, & à iuncturis. potissimum renibus conferunt, & uesicæ.

Pilulæ de eupatorio bilem crassam educunt, & pituitâ: periodicis febribus conueniunt, & longis: iecoris doloribus & obstructionibus opitulantur, & icteritiam delent.*

Pilulæ de sarcocolla pituitam educunt, & omnibus pituitosis ægritudinibus conferunt.

Pilulæ de serapino educunt pituitam crassam, glutinosam. paralyti conueniunt, iuncturarum doloribus ac dorsi, modò à frigida causa contingant. podagræ succurrunt, & frigidæ chiragræ.

Pilulæ de Aloë educunt bilem crassam pituitæ mixtam. roborant uentericulum: & capitis doloribus, qui à uentriculo dependent, conferunt.

Pilulæ de lapide lazuli humores atrabilarios educunt, & adustâ bilem: quartanæ conferunt, cancro, & omnibus morbis atrabilarijs. Indicis præponendæ sunt.

Pilulæ de lapide Armeno ad idem ualent, & sunt adeò mites, ut absque molestia & angore educât, & omnes alias præcellunt ex his que atram bilem educunt.

Pilulæ de nitro omnes humores educunt, tam tenues, quàm crassos: tam calidos, quàm frigidos, & ab omni parte tam longinqua, quàm remota: unde omnibus iuncturarum morbis, & capitis competunt. Hæ sunt (ut arbitror) uenerande Senex omnium Pilularum uires, quarum superius in Examine mentio facta est: nisi genus aliquod mentem nostram effugerit. SE. Nullum genus mihi succurrit de quo uires adductæ non sint.

BRAS. Prandij hora instat, & à me ægri quidam in=
 uisendi sunt, ut illis uictū instituā: uel hīc me expecta=
 to, uel negotia quædam interim expedias, ut opportu=
 nè in prandio mecum esse possis. SE. Hoc tibi spon=
 dere non decreui: sed à prandio statim ad te accedam,
 ut denique huic sermoni de Compositis medicamentis
 finem faciamus. Nam post Catapotia, uehemēter opto
 ut medicamenta cathartica recenseamus, quæ uel liqui=
 da sunt, uel consistentiæ mellis formam habent, aut
 paulò densiorem: ne in his componendis error
 aliquis in nostra officina contingat. BRAS. Id
 pro uiribus efficere nitar, ut in eo quod pos=
 sum tibi faciam satis. Interim ô famule
 mulam adducito. Vale Senex, &
 posteaquàm in prandio nobis=
 cum tibi esse non licet, à
 prandio te expecta=
 bo. SEN. Statim
 accedam.

FINIS.

Index eorum quæ in hoc

P I L V L A R V M

libello continentur.

A

Accidentia an transeant de
subiecto in subiectum 39

Alchalchacar 173

Aloë quomodo lauari debeat 32

Alscebram 146

Armal 133

Armel *ibid.*

B

Benedicta compositio 168

Besasa 134

Βηχικόν medicamentum 142

C

Cardamantice 126

Carpesium 133

καταπέτσια 25

Chamelæa 152

κέκκνοι 25

Cozumbri 171

Cuniculus 130

D

Dasypus 129

E

Electarium rosatum 120

Esula 146

G

Gingidium 124

Globuli 26

H

Hærmel 133

Harmal *ibid.*

Harmala *ibid.*

Hiberis 126

Hiera picra uocata 44

Hiera Themisonis 53

Hypoglossa medicamenta 143

Hippolytæ Farusinae mentio 87

I

Iniuria quod non referenda, &

quod is sibi facit iniuriam, qui

alijs iniuriam referre studet 9

Iberis 130

L

Lapis lazuli, uel Cyaneus	93	ro	88
Lapis Armenus	94	Pilulæ communes	ibid.
Lepidion	125	Pilulæ de tribus Rufi	89
Lepus	129	Pilulæ de aloë	91
		Pilulæ Indæ	92
Meisabara	157	Pilulæ Arabicæ	95
Meizaragi	158	Pilulæ Sine quibus	97.179.
Mezereon	152	Pilulæ de fumo terræ	101
Moly	134	Pilulæ de agarico	ibid.
		Pilulæ quæ abstergunt pectus	
Orbiculi	26	104	
		Pilulæ aureæ	106
Peuerella	128	Pilulæ de turbith	108
Pilulæ unde dictæ, quid sint, &		Pilulæ cochicæ	III
de earum forma	25	Pilulæ aggregatiuæ	116
Pilulæ Alefanginæ, & unde di-		Pilulæ de Serapino	135
cantur	28	Pilulæ bechichicæ	141
Pilulæ de aromatibus, & unde di-		Pilulæ foetidæ	144
cantur	ibid.	Pilulæ de sarcocolla	150
Pilulæ de simplici hiera Galeni		Pilulæ de mezereon	151
43		Pilulæ de eupatorio	152
Pilulæ de hiera cum agarico	61	Pilulæ de hermodactylis	154
Pilulæ de hiera Logadij	65	Pilulæ lucis	158
Pilulæ stomachicæ	69	Pilulæ alandaal	163
Pilulæ masticinæ	79	Pilulæ de lapide lazuli	164
Pilulæ Affaiareth	81	Pilulæ de lapide Armeno	165
Pilulæ de rhabbarbo	83	Pilulæ de benedicta	168
Pilulæ de rauesceni	84	Pilulæ de cynoglossa	169
Pilulæ de tribus cum rhabbarba		Pilulæ ad omnes morbos catar-	
		rhi,	

<i>rhi, coryzæ & tussis.</i>	170	<i>Sal nigrum</i>	<i>ibid.</i>
<i>Pilulæ alchazaber</i>	172	<i>Sataragi</i>	123
<i>Pilulæ Alexandri</i>	173	<i>Scebram</i>	146
<i>Pilulæ de Nitro</i>	174	<i>Sceitaragi</i>	123
<i>Pilulæ de Sex rebus</i>	176	<i>Setoragi</i>	<i>ibid.</i>
<i>Pilulæ Sebelliæ</i>	<i>ibid.</i>	<i>Sextarium</i>	86
<i>Piperitis</i>	128	<i>Siliquastrum</i>	128
<i>Piper Hispanum</i>	129	<i>Species hieræ Galeni</i>	43
R		T	
<i>Raphanus</i>	126	<i>Thymelæa</i>	152
<i>Rhodoſtoma</i>	171	V	
<i>Rhodoſtaſte</i>	<i>ibid.</i>	<i>Vincitoxicum</i>	130
<i>Ruta ſylueſtris</i>	135		
S		FINIS.	
<i>Sal Indum</i>	78	M	5

FRANCISCI BOVII FERRA=
riensis, ad lectorem epigramma.

*Moribus & uirtute prius Centaurus Achillem,
Mox etiam medicis artibus instituit.*

*Sic tibi dat M V S A E Brasauli, lector, utrumque
Exiguus chartis, magnus at arte liber.*

Nam docet, affectus qua sit ratione regendus:

Ne qua cupido animum, neu grauis ira premat.

Tum globulos medicos examinat ore uorandos,

Qui sint, quas uires, pondera quanti ferant.

Enumeratio me-
dicamentorum pur-
GANTIVM, VOMITO-
riorum, & alium bonam facien-
tium, iuxta ordinem
alphabeti.

CONRADO GESNERO
AUCTORE.

CONRADVS GESNERVS
 MEDICVS TIGVRINVS
 LECTORI S.

SIMPLICIA aluum deijcientia, quorum apud antiquos usum fuisse cognoui, uel etiamnum esse, quantum peruestigare licuit, per alphabeti ordinem ante aliquot annos in tabulam digessi, & ubi ueterum auctoritate fieri potuit, quos peculiariter humores educant, adscripsi, flauam ne uel atram bilem, pituitam aut aquas: item quæ simpliciter purgant, uidelicet excrementa uentris solum, non autem remotius attrahentia. Eisdem uomitoria pharmaca coniunxi. Ea uerò quæ bonam faciunt aluum, aut molliunt tantummodo, seorsim de industria collegi. Hanc tabulam fortè inter fasciculos chartaceos repositam studiosis communicare uisum est, quibus hanc operam non ingratam nec inutilem fore spero. Hoc admonendus es Lector, humorum nomina singulis ferè literis initialibus designata, ita ut P. pituitam, B. bilem flauam, M. melancholicum humorem significet. Vale.

ABSINTHIUM B.

Absinthium marinum uel seriphium aluum leniter deiecit.

Adianthum, uel capilli ueneris B.P. & hu mores crassos. Sunt qui adijciant M.

Aeris flos, uel chalcanthum, uel atramentum sutorium crassa per aluum exigit. Diosc. idem naribus infusus bi lem largam euacuat. Aëtius. Serapio P.

Aeris squamma aquam ducit & P.

Aëromeli, uel manna Arabum B.

Aes ustum uomitorium est. Diosc.

Agaricum B. P. & spissos humores.

Agni semē cum pulegio & melle potum purgat aluum.

Alisma. uide Damasonium.

Alypon M.

Alypiam Aëtarius turbith albū interpretatur. Sed Pau lo Alypias eadem quæ alypon uidetur.

Aloe B.

Alysson M. etiam per superiora.

Amygdalinum oleum.

Ammoniaca gutta aquas.

Anacardi P.

Anagallides ex aqua mulsa. Sanat & hydropicos earum succus.

Anagyris semen uomitorium est.

Androsæmi semen B.

Aphronitrū, id est nitri spuma. Arabes baurach uocitāt, quanuis id Mesue cum nitro confundat. P. crudam uiscosamq̃.

Apios

Apios uel ischas P. & B. utrinq; radix, superior uomitu, per aluum inferior.

Apij, uel ischados dimidium quod ad radicem est manducatum, nonnulli id chamæraphanum uocant, P.

Aqua maris aluum turbat.

Aqua mulsa è melle crudo pota uentrem mouet, glutinosa extenuat.

Ari folia inaniunt ex sale & aceto sumpta. Sed quoniam apud nos acrimonia feruent nimia, semel aut iterum folijs decoctis utendum suaderem: quod & in dracunculi radice Galenus fecit.

Aristolochia clematidis, colocynthidis more purgat.

Aristolochiæ clematidis semen B. & P. stomacho quoq; confert. Arabes etiam rotundam cõmendant ad P. & iuxta alios bilem quoque.

Armenicum M. & quicquid crassum uiscosumq; corpori adhæret.

Ascyri, & ascyroidis semen B.

Asphodeli radix purgat, uomitiones adiuuat. Eiusdem semen, & flores. Succus quoq; ad purgandum triticeo pani miscetur.

Assa foetida. uide Sagapenum.

Astrantia, meisteruurtz, siue meo iudicio petroselinum Estreaticũ, & Macedonicũ cõmuniter dictũ, de quo apud Galenũ de Antidotis lib. 1. aquas ducit, sed magis per urinã: & M. purgat, ut multorũ fert sententia.

B Alaninum oleum P

Balanus myrepfica, siue ben Arabibus, uomitionibus & aluo P. euocat.

Balsami semen potum ex uino iuuat uētre. Marcellus.

Baurach. uide Aphronitrum.

Bdellium Arabicum, perlucidum ac flauum p.

Betonicæ folia aluum subducunt.

Betonicæ radix faciles præstat uomitiones, hellebori modo.

Betonicæ semē omnia mala medicamēta exigit per aluū.

Braßica marina aluum maximè soluit.

Braßicæ succus, ut quidam uolunt, m.

Britannicæ succus, apud Marcel.

Bryoniæ radix p. Coliculi teneri manduntur ad aluum ciendam.

Bulbi uomitorij radix in cibo sumpta per se, uel potius eius decocto uomitiones cit. Dioscorides.

C Achille, uel ut alij cacile, luteam hydropicorum æquam inanit. Serapio.

Calla, ea quæ Aro similis est. Plinius.

Cameli cauda arefacta. Plin.

Cameli urina. Plin.

Capilli ueneris. uide Adianthum.

Capniam, siue fumaria B. & humores assatos.

Capparidis aluum turbat. Semen excrementa alui & urinam cruentam trahit. Dioscorides. Sed Apula uomitiones facit.

Capparidis radicis cortex p.

Caprifici lac, nullo efficacius quàm fici aluum soluit.

Cassia fistula, siue Alexandrina B.

Castoreum ex aqua mulsa uentrem elicit.

Cassifer uiribus fantalis respondet: sed ab aureo uno
ad

- ad ij. potum uentrem cit. Auerrois.
 Centaurij minoris decoctū clystere infusum coxendicum
 dolores leuat: trahit enim sanguinem.
 Centaurium maius M. ut aliquibus placet.
 Centaurium minus B. & crassos humores. Aëtius in=
 quit, crassissimam bilem & mucos.
 Chalcanthum. uide Aeris flos.
 Chamæcissi balanus aluum ciet. Plinius.
 Chamædryas B.
 Chamæleonis nigri radix, quæ & Isium P. Aëtius.
 Chamelea B. P. & aquosos humores, semine uel folijs.
 Chamæpitys P. & aquas.
 Chamæropis, hoc est Chamædryos semen uentrem mo=
 uet. Marcellus.
 Chamæsyces ramuli elixi, in cibo sumpti aluū soluunt.
 potest idem & lac ex eis collectum.
 Cyaneum, siue lapis Lazuli M.
 Ciceos, uel Ricini grana P. B. & aquas.
 Cicer syluester copiosius sumptum aluum uacuat.
 Cicinum oleum P.
 Cici & oleum cicinum aluo uomituq; purgant.
 Cyclaminus B. & P. Sed Marcellus habet P. & aquam:
 & Serapio aquam.
 Cyclamini alterius semen utrū subducit. Cissanthemon
 uocant, quod flores hederæ similes habeat. Galenus.
 Cynocrambæ, id est brassicæ caninæ folia olerum modo
 cocta B. & aquas trahunt, & aliter quoq; pota aluum
 soluunt.
 Cypria, uel æris squamma, aquam exhaurit, & P.

Citrei mali semen uenenis aduersatur, & aluum deiicit.

Dioscorides.

Clematidis alterius geniculatæ per arbores repentis semen B. & P.

Clematis alia in aruis, & uineis nata purgat.

Cneorum, id est folia thymelææ aquas. Paulus.

Cnicinum oleum eandem cum cnidio oleo purgandi aluum uim habet, sed minus efficacem. Dioscorides.

Cnicus, P. & aquas: imprimis semine, sed flore imbecillius, facit nauseam quoque.

Cnidium granum & oleum. Vide Gnidium.

Coccus Cnidius aquosa maximè: sed B. quoque & P. moderatè ducit.

Cochleæ, quæ syluestribus frutetis, & sentibus hærentes inueniuntur, quas sesilos aliqui nominant, aluum & stomachum turbant, uomitiones mouent.

Colchicon, uel Hermodactylus P. Actuarius, Mesue.

Colocynthis P. & quæ mucosa sunt. addunt aliqui & B. Clystere infusa P. & B. strigmenta, & aliquando cruenta trahit.

Colocynthis herbacea arefacta per se inanit aluum. Plinius.

Colophonias uel pix frixa P.

Coluteæ fructus siue Senæ, P. B. & M.

Crotonis, uel ciceos grana P.

Cucumeris anguini, uel agrestis radices cortex P. idem hydropicis commodissimus est. Vide Elaterium.

Cucumeris radix uomitionibus seruit.

Cucumis syluaticus. P. B. & aquas.

reassas mahind
a longinquit
edunt a P. C. C.
ta p. 130. (et p. 131)
vide p. 130. & p. 131
h. 7 p. 130.

Cucurbitæ domesticæ succus cyathorum trium cum uini albi calefacti hemina datus, & olei semuncia p. & b. pellit. Marcellus.

Cunila onites aquatiora per uomitum educit.

D*Acrydium, siue scammoniū præparatum b. & p. Damasonij radix sursum deorsumq; trahit b. & p. Succus magis per sellas, radices sursum. Marcellus. Damasonij tamen, siue alismatis radicem Dioscorides prodidit intestinorum tormina sedare, & herbam aluum sistere.*

Daphnoides, uel laureola p. & aquas: idē uomitus pro= uocat.

Dictamni succus illitus, aut cū polenta tritus uentrē citat.

Dracunculus maior m. ut aliqui. Sed Mesue p. scribit.

Eius radicem Galenus semel, iterum, & tertio deco= ctam, quo omnem exueret medicam uim, interdum ari modo in cibis exhibebat, præcipuè cum lenti crassiq; humores maiore nixu essent propellendi.

E*Bulus ad omnia efficacior sambuco.*

Ebuli folia olerum modo cocta p. b.

Ebuli radix aquas. Datur & semen hydropicis.

Eleomeli cruda, & biliosa.

Elaterium supra infraq; inanit b. & p. Vide Cucumis agrestis.

Epithymum in stœbe quoq; reperitur, & thymbra pri= uatim epithymbrum nominatur. Sed ex thymo uali= dius uacuat m. alia duo imbecilliora sunt.

Eruca uomitus iuuat. Aëtius.

Eruum Dioscorides iubet aqua aliquandiu macerari, dein

dein frigi usque dum cortex rumpatur, & angustiore
cribro traiectam farinam reponere. Bonam enim al-
uum facere. & si copiosius sumpta fuerit, per aluum ue-
sicamq; cum torminibus sanguinem ducere.

Esula p. siue ea pityusa ueteribus, siue tithymallus cypa-
rissias sit.

Eupatorium Arabum B. & P.

Euphorbium pituitam quidem, sed aquam ualidius ducit.

FEl tauri gutturi illitum uomitiones cit. Aëtius.

Fex uini arida trita, tartarum uulgus uocat, m. ut
placet aliquibus.

Ficus assa oleo imbuta & pipere conspersa, post deam-
bulationes à somno ad uomitus datur. Aëtius.

Fici succus lacteus aluum soluit, item cymæ. Sed caprifi-
cus uiolentior est.

Filix fœmina primò bilem trahit. mox aquas folijs, sed
radice efficacius.

Filix utraq; stomacho inutilissima, primò B. mox aquas.

Flos aris. Lege Aeris flos.

Flos salis p. & B. ut Serapio.

Fumaria bilem, & humores adustos.

GAlli ueteris ius Serapioni purgat m.

*Gallinacei stercoris albi cochleare in aqua aut me-
licrato dilutum*, uomitus mouet anginis subuenientes.

Garum B.

Gladioli radix pota. Marcellus.

Gnidium coccum B. p. sed aquosa maximè.

Gnidij cocci oleum potu aluum purgat.

Granum nil p. Serap.

Hederæ chrysocarpi baccæ aquas ducunt. Plinius.
 Heliotropium maius B. & P.

Helleborus albus bilem & P. per uomitum reijcit.

Helleborus niger B. M. quidam & P. addunt.

Herba urceolaris biliosa, & aquatiora deducit. Marcel.

Hermodactyli, seu Colchicum P.

Hibiscum ex aqua potum uentris stricturas aperit.

Hippophæstum aquas & P.

Hippophais succus biliosa, aquosa, pituitosaq; per in=
 ferna ducit. Dioscorides.

Hippophais lachryma B. Nam radix tantum aquam de=
 ducit. Marcellus.

Hyssopus humores crassos, & P.

Hyssopus montanus P. humores crassos, & putridos.
 Mesue.

Hyssopi decoctum uomitus iuuat.

IRIS B. & crassam pituitam & aquas.

Irimi spissamentum P. & aquas.

Irininum oleum per clysterem immissum pituitosa, &
 aquata & purulenta, & atra trahit.

Irinum unguentum ad uomitus aptum est.

Ischas uel apios P. uide Apios.

Isy cortex, hoc est de chamæleonis nigri radice P. Aëtij.

Iuiubæ, Romanis Zizipha, Græcis serica uocantur, B.

Serapio. Addunt alij serosum sanguinis humorem ea
 elicere. Optima esse, quæ maxima ædesina dicta. Ga=
 lenus tamen serica dicit, parui succi poma, nec conco=
 ctioni, nec stomacho facilia. Effrenatis pueris & mu=
 lieribus cibi gratia tantum expetita.

Iuli nucis iuglandis catuli uocati.

Iuncus angulosus M. ut quidam scribunt.

L Abruscæ radix humorē alui ciet, hydropicis datur.

L Lactuca sylvestris aquas educit.

Lanaria herba. uide Struthium.

Lapis armenicus M.

Lapis lazuli, uel Cyaneum M.

Lapis lincis M.

Lapis stellatus duplex Arabibus describitur: alius pyrites albus ē quo argentum cōflatur, alius idem cum cyaneo, uel lapide lazuli, qui & melior: purgant M.

LasERPitium. Vide Assa foetida.

Lathiris P. & B. Sed præcipuē P. & aquas.

Laureola uel daphnoides P. coliculi teneri, id est Cymæ lauri P. & lumbricos celeriter eiiciunt. Marcellus.

Lauri folia uiridia P. Paulus.

Lauri folia sunt uomitoria.

Lemnia terra præsumpta uomitione uenena pellit.

Lychnidis sylvestris semen B. & P. Est autem Lychnis ea herba, quam Hermolaus Barbarus Venetijs iecorariam dici meminit, in littore passim nascentem, & olitorio foro ieiuniorum tempore uenalem, hederaceo ferè folio, flore purpureo, lilij pusilli effigie. Conuoluit herba se quibus appropinquat. Soluit aluum cocta, & cruda oleris modo accepta.

Lilij radices aquas educunt. Serap. Eadem cum mulso potæ inutilem sanguinem cum aluo trahunt.

Lilij radices ē mulso potæ in utilem sanguinem cum aluo trahunt.

Lonchitidis semen aquas.

Lupini.

Lupus B. moderatè mouet. *Lupus salictarius* à Plinio dictus uidetur.

Lyncis lapis M.

M Alua cum lubricum faciat uentrem, sanguinem quoque purgat, & defecatum reddit. Aëtius.

Mandragoræ succus.

Mandragoræ liquor obolorū duorū pōdere cum mulsæ aqua potus pituitā nigramq; bilē ueratri modo uomitionibus purgat. Maiori tamē copia potus mortē facit.

Dioscorides.

Manna, uel aëromeli B.

Mastichæ scrupuli nouem tenuissimè triti cum aqua aut lactis aqua pleuriticis ad aluum moliendam ab Aëtio propinantur, & ijs quibus purgatio non processerit.

Marrubium cum sale & aceto.

Muris stercus in catapotijs deuoratum hydropas exinanit. author est Democritus allegante Sauonarola.

Melopeponis radix ad uomitus ciendos facit.

Melicratum uomitus promouet.

Mercurialis folia tenera elixa comesta finium egregiè ducunt: utriusq; quidem, sed foeminae efficacius: sanguinem quoque purgant & defecant. Aëtius.

Myrobalana beletzica P. cum empeliticis conueniunt.

Myrobalana cepula, siue magna P. *Serapioni* M.

Myrobalana empelitica P.

Myrobalana Inda M. Græci recetiores *damafonia* uocāt.

Myrobalana lutea, seu citrina B.

Molo

Molochos agria uel hibiscum ex aqua potum. Plinius.

Mori lachryma uel radix aquam solam cit. Marcellus.

Mororum maturorum succus pituitas ac tineas pellit.

Idem & arborum radix præstat.

Meri radix per messes incisa succum dat, qui aluū subducit.

N Arciſi radix uomitus ciet.

Nasturtium B.

Nasturtij semina B.

Nymphaea in uino austero leuiter soluit.

Nasturtij semen ad uomitus datur.

Nasturtium Babylonicum, uomitus mouet. Serap. Hoc nonnulli orientale uocant. Ruellius Drabam exponit.

Nil granū P. Serap. uocatur & habel, & granū indicū.

Nitri spumam. uide in Aphronitro.

Nitrum B. Serapio. Idem cum aceto mulso potum uomitus citat.

Nucis iuglandis Tuli catuli uocati.

O LEA quæ sequuntur purgant.

Amygdalinum.

Balaninum P.

Cicinum P. idem ricinino.

Grani Cnidij P. & aquas.

Irini unguenti spissamentum P. & aquas.

OLEA VOMITORIA.

Sesaminum.

Raphaninum.

Narciſinum.

Cyprinū: pota, uel digito pēnāue penitus illita.

Oleæ radicis cortex P. Paulus.

Oleum uomitiones citat. Purgat idem hemina pondere,
cum pari ptisanæ succo, aut aqua potum. Dioscorides.

Omotarichos accommodatus est ad uomitiones: quæ ciborum
accremento quærentur. Sic enim uertit Marcellus
uerba Dioscoridis Græca: ἐῖς τὰς ἀγμοφαγίας μά-
λιστ' ἀρμόζει.

Ocimum.

Oliuæ colymbades, uel falsæ ante cibum.

Onitis cunila uomitu aquosa reijcit. Marcellus.

Opopanax P. Mesue, Serap.

Origanum M. Diosc. & uomitus cit.

Origanum Heracleoticum, quod & condimentis misce-
tur, bilem atram uisceribus explicat.

Oxyphenica, seu Tamarindi B. Serap.

PAeoniae radix omnes uentris dolores sedat in uino,
aluumq; purgat.

Pangrati succus cum farina erui similis est Scyllæ.

Panacis succus P.

Papaueris cornicularis semen aluum leniter purgat.

Papauer erraticum.

Papaueris spumei semen uomitiones citat.

Parthenium M.

Peplium, uel peplis B. M. P. flatus etiam expurgat.

Peplos M. P. B.

Peponis radix uomitoria est.

Perfici folia aut flores B. Similem fumariæ uim obtinent.

Peucedani radix B. & P.

Phaseoli fructus uomitus iuuant.

Pix P.

Pix spissa P.

Pix frixa, uel *Colophonia* P.

Pycnocomi radix B. P.

Pyrethrum P.

Pyrites albus è quo *argentum* conflatur, M. Vide *Lapis stellatus*.

Pityusa, siue *esula* P.

Polygoni semina largius sumpta soluunt. *Plinius*.

Polion biliosa & atra oleo *chamæmelino* mixto per *selas* deducit. *Marcellus*. Nimirum *clystere*, quod in *Iri* no proximè addiderat.

Polium aluū ciet, *hydropibus* & regio morbo prodest.

Polypodium P. & B. Recentiores ad M. magis cōmendant.

Porri uomitus iuuant.

Porrorum capitatorum succus sanguinem purgat, purio remq; efficit.

Proserpinacam, si deuoretur, uomitio sequitur salutaris. *Plinius*.

Pruna Damascena bilem.

Psyllium B.

Ptisana aluum mollit, cū modico melle uomitus prouocat.

Pulegium M.

R Adicula. lege *Struthium*.

Radix dulcis B. Serap.

Resinæ terebinthi, pini, piceæ, laricis P. abigunt.

Rhus erythros. *Plinius*.

Ricini grana P. B. & aquas.

Rosaceum unguentum potum.

Rosarum succus B.

Rhaponticum, siue Rhabarbarum B. & Mesue.

Raphani semen, & radices cortex uomitoria sunt.

Salis flos P.

Salis species omnes, crassos uiscososq; humores emolliunt. Validior est qui gemmatus uel Cappadox dicitur, pituitam uitream, humoresq; altius fixos expedit. Validissimi sunt, qui naphthicus uel Sodomorum sal dicitur, & qui Indus apud Mesuen. M. & P. efficaciter trahunt.

Sagapenum P. crassam lentamq; & aquam luteam hydropum. Mesue.

Sambuci asparagi teneri, uel coliculi, uel folia in patinis cocta, pituita, bile & aquis intestina liberant. fit autem id ualidius e sambuco minore, id est ebulo.

Sambucis corticis succus aquas, uel radix ipsa in uino decocta. folia P. & B. arcent olerum modo cocta. Ad omnia tamen sambuco ebulus est efficacior. Caules quoq; teneri in patinis coquuntur. Semen etiam uentrem mouet.

Sarcocolla P.

Scabiosæ uulgaris herbæ succus aluum ducit. Minime uero stæbe est quam odoratam, acrem, fruticosam, & ad uini conseruationem aptissimam Galenus libro priori de Antidotis descripsit, inquiens apud Pergamum nasci, & ab incolis Colymbadem uocari.

Scammonium B. P.

Scylla M. & crassos uiscososq; humores. Mesue.

Scordium P.

Sebesten, Græci myxa, & myxaria dicunt B. Serap.

Sedum

*Sedum ex uino contritum potumq; ad aluum concitan-
dum plurimum prodest. Marcel.*

Senæ, seu coluteæ fructus P. B. *Actuarius. Arabes* M.
tantum & B. *adustam eo purgari meminerunt.*

Serpentaria M. *Vide dracunculus maior.*

Serum bilem. Mesue humores adustos addit, & aquas
Serapio.

Sesamoides maius B. P. *per superiora.*

Sesamoides minus B. P.

Silybi radicis liquor uomitiones facit. Dios.

Sinapi.

*Sparti flores & semen per superna egregie ueratri mo-
do purgant. Mesue inquit genistam efficaciter* P. *uo-*
motionibus & aluo ducere.

Spica Celtica efficaciter hellebori instar uomitus euocat.

Spondylion, sphondylion ue P.

Squamma æris aquam & P. exturbat.

Staphisagria crassa uomitionibus elicit.

Stichas M. P. *Mesue. Accipienda uerò est Arabica po-
tius quàm citrina uulgo dicta.*

Styrax flauus, pinguis, P.

Susinum oleum B.

T *Amarinde, seu oxyphœnica* B.

Tartarũ, uel uini fex arida M. *ut quibusdã placet.*

Thapsiæ succus liquor, & radicis cortex B. *per inferna*
& superna purgant, & iuxta alios pituitam quoq;.

Tereniabin, mannae species in grana concretæ purgat bi-
lem. Serap.

Thapsiam uua Aegyptus uocat apud se prædulcem, quæ
soluit

solvit aluum.

Thelypteris, id est filix fœmina, primo B. trahit, mox aquas, & magis radice.

Thesum amarum ut picris, ex aqua tritum. Plinius.

Thymelææ semina, hoc est coccus cnidius P. B. & aquas.

Thymus M. B. & P. & uomitus cit.

Thlaspi B. per superna, & inferna.

Tiliæ folia decocta urinam cient, sanguinem pota detrahunt. Sed id opinor per urinam tantum.

Tithymallus mas uel *characias* B. & P. utrinque ducit.

Fœmina ei similis est, sed minus uomitum irritat. Pa-

ralios item prædictis similis. *Helioscopius* mitior alijs.

Cyparissias & *dendroides* cum reliquis conueniunt.

Platyphylli lac, radix, & folia per aluum aquosa trahunt.

Tragoriganum Heracleoticum M. & B.

Tripolium per inferna aquas & urinam trahit.

Trixago, uel *chamædrys* B.

Turpeton, siue *turbit* P. crassam & uiscosam.

V*Eratrum album* B. crassos lentosq; humores per superiorem uentriculum purgat.

Veratrum nigrum B. Mesue addit P. & M.

Vinum catorchite, uel *sycite*, id est è *carycis*.

Vinum ex helleboro.

Vinum è Chamelæa.

Vinum è Mandragora.

Vinum è Scammonia.

Vinum è Thymelæa.

Violarum succus B.

Viscus M. *Serapio*.

Vitidis semen cum pulegio & melle potum aluum purgat.

Vitis agrestis. uide Labrusca.

Vitis albæ teneri asparagi olerum modo coquuntur, ad aluum & urinam ciendam.

Vitis albæ radix P.

Vitis nigræ radix, uel succus similiter, sed minus efficax.

Vlmi cortex interior P. & aquas. Plinius.

VNGVENTA.

Rosaceum potum.

Susinum potum, nauseam tamen facit.

Volubilis lanuginosa uitanda est, quoniam sanguinem educit. Mesue.

Volubilis magna uiolenter detrahit B. & ora uenarum aperit. Mesue. Nimirum periclymenum est Dioscoridis, quam maius Romanis dici, lienemq; urina crueta, aut per aluum absumere scripsit.

Vrticæ semen P. Herba cocta mollit aluum.

ZInziber aluum mollit. Dioscorides.

Zizipha. uide Iuiubæ.

Tabula eorum, quæ MOLLIVNT AVT bonam faciunt aluum.

A

Allium.

Apomeli aluo biliosum humorem excernit. Compositionem eius docet Paulus lib. 7. cap. 15.

Aqua marina. Vide mel.

Amygdalæ amaræ.

Amygdalinum oleum.

Ari folia inaniunt ex sale & aceto sumpta. Vide in Dra cunculo.

Asparagorum coliculi in cibo.

Atriplex.

B

Batis.

Beta candida soluit aluum modicè, nigra inhibet.

Betonicæ folia.

Blitum

Brassicæ caninæ folia olerum modo cocta B. & aquas trahunt.

Brassica crispa.

Brassicæ decoctum ciet, substantia sistit.

Brassicæ semicoctæ ius.

Brassicæ succus, iuxta quosdam M. subducit.

Bryoniæ asparagi teneri decocti aluū & urinam ciet.

Buglossus mollit aluum: ducit & B. Serap.

Bulbus

Bulbus esculentus bonam facit aluum.

Butyrum. Miscet & melli diabutyrum appellantes.

C

CApparis aluum turbat.

Caricæ.

Caro animalium quàm maximè iuuenulorum facilius aluum ducit.

Caseus nuperrimè coagulatus cum melle.

Castaneæ uehemēter sistunt stomachi & alui fluxiones. aluum cient, nimirum post cibum.

Cepæ.

Chamæ.

Cerasa dulcia. Plinij hæc uerba sunt: Inuenio apud aucthores, si quis matutino roscida cum suis nucleis deuoret, in tantam leuari aluum, ut pedes morbo liberentur.

Ceratia humida aluum subducunt, arida potius sistunt.

Cybia uetera purgant, priuatimq; cruditates, pituitas, bilemq; trahunt.

Cicercula soluit.

Cochlearum ius.

Conchularum similiter.

Cucumeris radix, & fructus.

Cucurbitæ domesticæ succus cyathorū triū cum uini albi calefacti hemina datus, & olei semuncia B. P. Marcellus.

Cucurbitæ radix, & semina.

Cucurbitæ totius elixæ, mox expressæ succus, additis exiguo melle & nitro aluū leniter soluit. Si quis etiā in excavata cruda cucurbita uinū infuderit, & per noctē sub
dio

dio habuerit, temperatumq; ieiunus biberit, aluum leniter molliet. Dioscorides.

D

D Racūculi radicē Galenus semel, iterum, & tertio decoctam, quo omnē exueret medicā uim, inter dū ari modo in cibus exhibebat, præcipue cum lenti crassiq; humores maiore nixu essent propellendi.

E

E Buli folia in patinis cocta B. P. & aquas inaniunt, idq; efficacius sambuco.

Eruca bonam facit aluum.

Eruum Dioscorides iubet aqua aliquandiu macerari, dein frigi usque dum cortex rumpatur, & angustiore cribro traiectam farinā reponere. Bonam enim aluum facere: & si copiosius sumpta fuerit, per aluum uesticamq; cum torminibus sanguinem ducere.

Erysimon uentrem molliet Serapioni, qui id buberegi uocat, alij budheregi.

F

Ficus.

Fici Aegyptiæ uel sycomori fructus bonā facit aluū.

Filicis foeminae folia molliunt.

Fœnogræcum. Eius cremor cum melle decoctus omnes deprauatos humores ab intestinis depellit. Mel uerò modicum miscendum est, ne stomachum erodat.

G

G Allinacei ueteris ius aluum soluit tum per se, tum cneco uel polypodio addito.

Garum B.

Gobius

Gobius piscis.

H

Heliotropium maius olerum modo coctum B. & pituitam extrahit.

Herinaceorum marinorum ius.

Hibiscum ex aqua potum.

Hordeum coctum in cibo cum iure suo.

I

Ivra uel decocta emollientiū uentrem efficaciora redduntur, si oleo, garo, & pipere condiantur, necnon stomacho gratiora.

Intybi.

Iuglans adhuc uirēs, uel etiam arida, si modo aqua præmaduerit. Paulus.

Ius piscium.

L

Lac largius epotum.

Lac, præcipuè asininum.

Lactucæ succus in posca potus.

Lapathi folia soluunt aluum, & radix cum uino decocta sistit.

Lapathū hortēse, quod Sabaudi uulgo Lampadā uocāt.

Lapsana.

Lentis decoctum soluit, substantia sistit.

Lentis primum ius.

Lupi salictarij, siue lupuli asparagi in acetario.

M

MAlua.

Mel incoctum uel crudum si quis lambat, egre-

giè aluum ducit.

Melicratum.

Melimela aluum molliunt, & lumbricos pellunt, sed stomacho nocent.

Melitites solebat inueteratus alui causa dari in febris.

Mel, coelestis aqua, & marina æquis portionibus per colum trajiciuntur, & in picato uase per Canis æstum insolantur. Alij decoctæ maris aquæ partibus duabus unam mellis miscentes in dolia diffundunt, Thalasso= meli uocant. prius egregiè purgat: posterius lenius aqua marina est, mitiusq; ad purgandū. Vbi uerò aquæ marinæ penuria fuerit, eius loco Plinius Secūdus duos salis sextarios, in aquæ sextarios quatuor mittere iubet, sic temperatissimam marini liquoris copiam fieri.

Mellis acetabulum, & salis triti tantundem, cum aceti sextario uno seruescit, atq; ita nocte sub diuo, cœlo sereno, uas leuiter opertum relinquitur, & mane qui pridie cœna abstinuerint, cum aqua quantum sufficiat minutatim bibunt, quo facto non solum uentris, sed etiam atræ bilis ac rufæ tædio absoluuntur. Hæc Marcellus.

Melopepones, fructu & semine aluum molliunt.

Menæ falsæ.

Mercurialis in iure pinguium carniū sale & pauco uini addito bibitur, folia eduntur. Efficacior autem est foemina.

Myacum ius aluum & uesticam exinanit.

Molochiagriæ folia, uel hibiscum ex aqua potum.

Mora ante cibum sumpta.

Mulsū aluū soluit frigido potu pluribus, calido sistit.

Nuc es

N

N Vces uirides, aut in aquam infusæ, si siccæ sint.

O

O Cymum.

O Oliuæ colymbades, uel salsæ ante cibum.

Ostreæ.

Oua forbilia.

Oxymel crassa educit ex corpore.

P

P Anes furfuracei.

Panibus triticeis asphodeli succus inter subigendum miscetur.

Papaueris semina.

Pelorides.

Pepones.

Peponis radix.

Persica mala.

Pisces marini omnes testa intecti.

Pisces falsi.

Piscium recentium ius, modo ex se, modo ex uino potũ.

Portulaca.

Pruna recētia, aut sicca, quæ si mulsæ prius madesceris: ubi tamen mulsæ plusculum mellis inerit, efficacissimi uentrem mollient, si ea solum comederis: sed multo magis, si mulsam simul potaueris.

Ptisana, sola, aut melle addito.

R

Raphanus bonam facit aluum: sed oportet à cibo eam sumere, sic magis digestionis cōferentē. Præ-

sumpta enim cibum in stomacho suspendit. Præsumpta item uomitionibus accommodata est. Hæc Diosc. Gale- nus contrà.

S

Satureia, condimentaria herba.
*Scandix bonam aluum facit. Estur cruda & cocta.
 Semina, apud Serapionem.*

*Papaueris,
 Cucurbitæ,
 Melopeponis,
 Citri,
 Cucumeris.*

Sepiæ coctæ solvunt.
*Sero lactis miscetur tantum mellis, quantum satis sit ad
 dulcedinē, ne stomachus euertatur: Qua ratione etiam
 sal addendus, ne gustus abhorreat.*
Seutlomalachum.
Siliquæ recentes stomacho inutiles aluum solvunt.
Silurus è iure.
Sinapis aluum emollit.
Sonchus.
Sycomori uel sycamini fructus.
Spinachia olus.

T

THalassomeli. Vide Mel.
*Thapsiam unam Aegyptus uocat apud se prædul-
 cem, quæ soluit aluum.*
Thelypteridis folia molliunt.
Tellinæ.

Thymbra

Thymbra in condimentis adhibetur.

Thymus similiter.

Torpedo in cibo.

Tragos.

Turtur, *piscis cartilagineus*.

V

Vini *Cretensis* (nostri *Maluaticum* uocant) cyathus cum butyri recentis uncia seruefactus potusq; morantem aluum elicit.

Vinum dulce cōfert eductioni, quæ inferius fit, sed passum aperte mollit.

Vitis albæ asparagi decocti in cibo aluum & urinam molliunt.

VINA VARIA E PURGANTI-
bus componi Dioscorides docuit,
qualia sunt ex

Absinthio,
Asaro,
Betonica,
Chamædry,
Chamæpity,
Distamno,
*Hysso*po,
Marina aqua,
Marrubio,
Origano,
Pulegio,

Satureia,
 Scylla,
 Stichade,
 Thymo,
 Tragorigano.

Vrtica cum conchulis, uel in ptisana cocta.

Vrtica semen.

Vuæ dulces, præcipuè ubi humidæ sint, & recentes.

Volentibus augere corpus, aut mollire aluum, conducit inter cibos bibere. Contrà minuentibus aluumq; cohibentibus sitire in edēdo, postea parum bibere. Certè ueterum nonnullis satis esse ad secundam ualetudinem tuendam uisum est, si aluus quotidie & urina pro ingestorum copia, sine uitio & abundè responderet, ac quum uacuatio iuxta proportionem accidebat, commendabant: sin minus, promouebant, urinam quidem scandice, apio, asparago, petroselino, aniso, nepita, origano, absinthio, granunis carduiq; radice, cytiso, adiatho, omnibus in aqua elixis, quorum decoctum cum uino potu exhibebāt. Hæc enim per urinam sanguinem repurgant. Aluum adiuuabant terebinthina, ex qua oliuæ magnitudinem dormituris deglutiendam offerebant.

At cum acrius subducere eam instituimus, rheu momentum admi-

scemus. Hæc Paulus

Aegineta lib. 1.

cap. 43.

F I N I S.